

δρόμος

ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Πού το πάει η Κίνα;

Μερικές επισημάνσεις
με αφορμή
το 20ό συνέδριο
του ΚΚ Κίνας

του Κώστα Δημητριάδη

ΣΕΛΙΔΕΣ 12-13

ΕΝΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΓΙΑ ΤΟΝ Μ. ΓΛΕΖΟ

ΣΕΛΙΔΑ 28

Δομική συμπολίτευση

Συστημικά κόμματα, οικονομικοί μεγαλοπαράγοντες και ξένα κέντρα συμφωνούν στα βασικά θέματα για οικονομία, κοινωνία, εξωτερική πολιτική • Οι κοκορομαχίες τους αφορούν μόνο στα δευτερεύοντα και το μοίρασμα της πίτας • Μουδιασμένη η κοινωνία μετά από συνεχείς ματαιώσεις και ήττες, αλλά δεν υπάρχει διέξοδος χωρίς την ενεργοποίησή της

ΣΕΛΙΔΕΣ 4-5

ΤΟ ΘΕΜΑ

Συγκάλυψη,
σαπίλα
και αναλγησία

ΣΕΛΙΔΕΣ 2-3

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Τουρκική
επίδειξη δύναμης

ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Δημήτρης Δερμιτζάκης

αγρότης και κάτοικος Σητείας

«Τα σχέδια πόλης
αφορούσαν την
εξυπηρέτηση ορισμένων
συμφερόντων»

ΣΕΛΙΔΕΣ 10-11

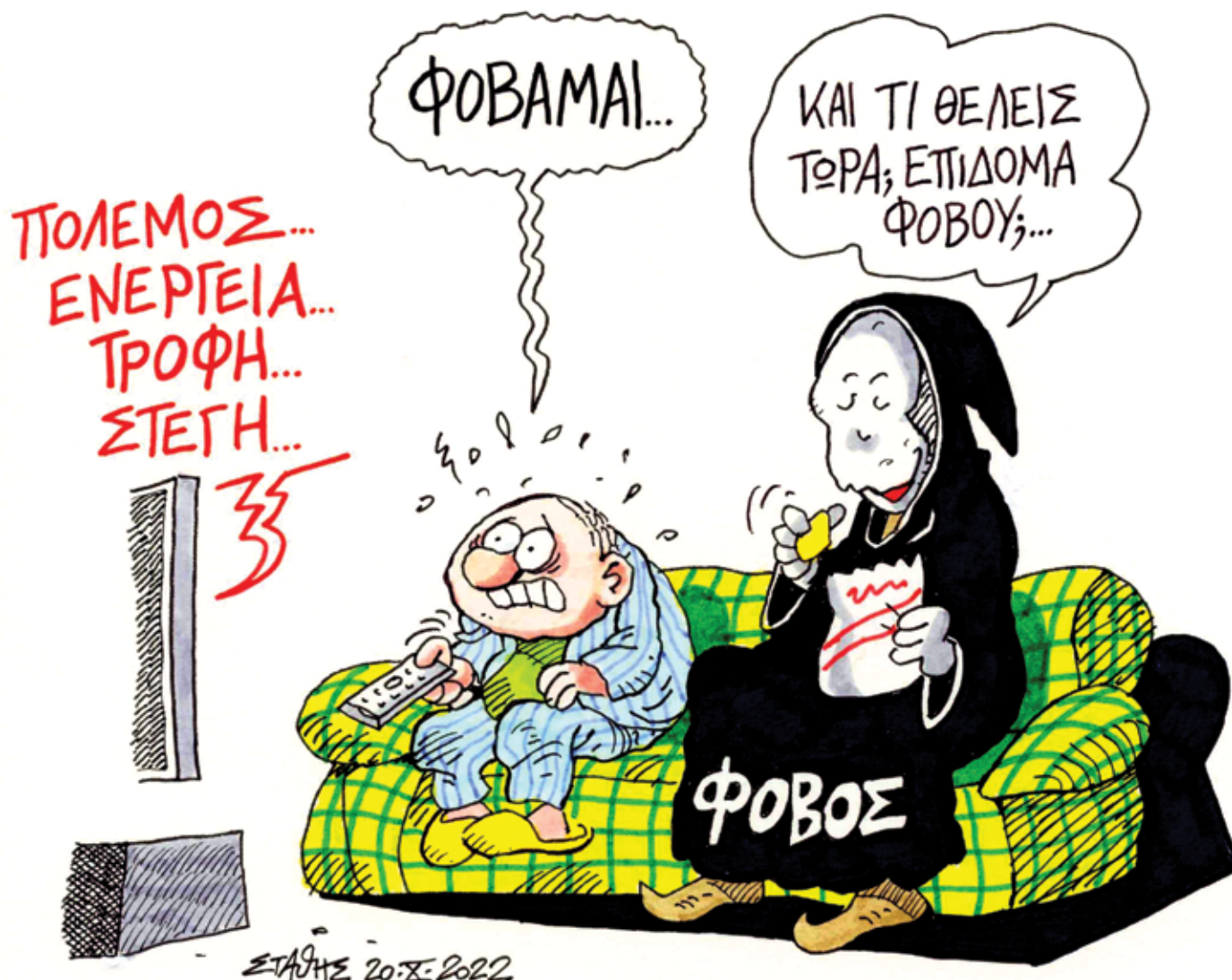
ΔΙΕΘΝΗ

Τα σμπαράλια
της ευρωπαϊκής
ΝΑΤΟποίησης

ΣΕΛΙΔΕΣ 16-17

Σκίτσο του Στάθη για τον Δρόμο

ΣΤΑΘΗΣ 20.10.2022

το θέμα της εβδομάδας

■ Κείμενα: **Νίκος Ταυρής**

Η εξουσία έχει ακαταδίδωκτο

Πρέπει να το εμπεδώσουμε. Οι μεγαλόσχημοι και όσοι τους υπηρετούν έχουν ακαταδίδωκτο. Δεν γίνεται να κατηγορηθούν ή να τιμωρηθούν ανεξαρτήτως τι κάνουν, σε όποιες υποθέσεις και αν εμπλέκονται. Δεν έχει σημασία αν παρανομούν, αλλά έχει σημασία να γίνει κατανοητό, απόλυτα σαφές, πως ό,τι και αν πράξουν, αυτοί οι μεγαλόσχημοι, δεν πρόκειται να τους αγγίξει κανένας. Και αυτό ισχύει για πολιτικούς, οικονομικούς παράγοντες, καλλιτέχνες, αθλητές, για όσους έχουν ένα μεγάλο στάτους σε αυτή την κοινωνία, για όσους έχουν κάποια εξουσία, για όσους γυρνούν ή είναι τα γρανάζια αυτού του συστήματος. Και βέβαια από κοντά και όλοι οι μηχανισμοί που τους υπηρετούν, όπως η αστυνομία, διάφορα άλλα κρατικά σώματα κ.ο.κ., μοιράζονται το ίδιο ακαταδίδωκτο. Πώς αλλιώς μπορεί να εξηγηθεί η στάση της δικαιοσύνης απέναντι στους δύο αστυνομικούς που κατηγορούνται για βιασμό μέσα στο Α.Τ. Ομονοίας; Πώς αλλιώς μπορεί να εξηγηθεί η «εμμονή» να κατηγορηθεί η μάνα της 12χρονης για μαστροπεία ενώ βοά ο τύπος ότι στην υπόθεση εμπλέκονται μεγαλόσχημα πρόσωπα; Μόνο με έναν τρόπο μπορεί να εξηγηθεί ό,τι και αν κάνουν οι ελίτ, η εξουσία και όσους τους υπηρετούν δεν πρόκειται να τιμωρηθούν, αντιθέτως θα τιμωρούνται αυτοί που είναι θύματα της ανάληπτης πολιτικής τους.

Συγκάλυψη, σαπίλα και αναλγησία

Η υπόθεση του κυκλώματος παιδεραστίας στον Κολωνό και του βιασμού της 19χρονης στο Α.Τ. Ομονοίας φανερώνουν το πραγματικό πρόσωπο της εξουσίας – Για ακόμα μια φορά η κυβέρνηση και οι αρμόδιες αρχές συγκαλύπτουν και αντί να παραιτηθούν κουνάνε το δάχτυλο στην κοινωνία

Με αφορμή το ειδηχθές έγκλημα με θύμα τη 12χρονη στον Κολωνό αλλά και την υπόθεση βιασμού μιας 19χρονης από δύο αστυνομικούς στο Α.Τ. Ομονοίας παρουσιάζεται μπροστά στα μάτια μας όλη η συνηγορία, η σαπίλα και η αναλγησία του πολιτικού συστήματος στην Ελλάδα. Με αφορμή αυτές τις δύο υποθέσεις βλέπουμε τις κάθε λογής εξουσίες να κάνουν επίδειξη ισχύος και ακαταδίδωκτου, τη δικαιοσύνη και τις αστυνομικές αρχές να προσέχουν μήπως και θιχτεί κάποιος μεγαλόσχημος ή συνάδελφος από τις έρευνες, η κυβέρνηση και το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη να λειτουργούν σαν θλιβεροί επεξεργαστές λυμάτων ενώ τα ΜΜΕ «φουσκώνουν» τις υποθέσεις ώστε να πειστεί επιτέλους η κοινωνία να αποδεχτεί την ευθύνη της και μετά από λίγο όλοι μας να σταματήσουμε να ασχολούμαστε αηδιασμένοι από το οχρέο που έχει εκτοξευτεί από τα τηλεπαράθυρα.

Συγκάλυψη

Στην υπόθεση του Κολωνού είναι εμφανές και στον πιο ανυποψίαστο πολίτη ότι εμπλέκονται μεγαλόσχημα πρόσωπα. Βοά ο τύπος για αυτό από την πρώτη στιγμή. Και αντί να υπάρχει ταχεία αποκάλυψη του κυκλώματος παιδεραστίας και να γίνουν οι ανάλογες ενέργειες από την

Οι κάθε λογής εξουσίες κάνουν επίδειξη ισχύος και ακαταδίδωκτου, η δικαιοσύνη και οι αστυνομικές αρχές προσέχουν μήπως και θιχτεί κάποιος μεγαλόσχημος ή συνάδελφος ενώ η κυβέρνηση, το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και τα φίλια ΜΜΕ λειτουργούν σαν θλιβεροί επεξεργαστές λυμάτων

πλευρά των εισαγγελικών και αστυνομικών αρχών, έχουμε μια αργή και βασανιστική διαδικασία προσαγωγών και συλλήψεων των «μικρών ψαριών» από τη λίστα των 200 και βάλε ονομάτων. Την ίδια στιγμή κανείς δεν λέει, ούτε βέβαια στα ΜΜΕ τονίζεται, ότι το βασικό πρόσωπο του κυκλώματος, ο βιαστής-προαγωγός, ανήκει σε συγκεκριμένο πολιτικό χώρο, όντας κομματικός του παράγοντας που είχε στενές σχέσεις με διάφορα πολιτικά πρόσωπα –και όχι μόνο– σε υψηλές θέσεις. Είναι πρόδηλο ότι το πολιτικό σύστημα, η κυβέρνηση, το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, η δικαιοσύνη, η αστυνομία, αυτή την στιγμή δεν επιθυμούν να «χυθεί άπλετο φως», όπως κυνικά υποστηρίζουν, αλλά θέλουν να υπάρξει συγκάλυψη. Να αποκρυφτεί ότι διάφορα σημαίνοντα πρόσωπα εμπλέκονται στο συγκεκριμένο κύκλωμα παιδεραστίας και όλο το θέμα να κλείσει όσο το δυνατόν πιο ανώδυνα. Και αντί να παραιτηθούν κάποιοι κύριοι

σαν το υπουργό Θεοδωρικάκο, μας κουνάνε και το δάχτυλο για το πόσο καλά τα κάνουν όλα.

Σαπίλα

Με αφορμή τα παραπάνω δεν είναι άδικο να πούμε ότι η σαπίλα που κυριαρχεί στην πολιτική και στην κοινωνική ζωή του τόπου έχει πολλαπλασιαστεί. Ξεκινώντας από τη μαφιοποίηση πολλών πλευρών της πολιτικής σφαίρας αφού πια ξεδιάντροπα διάφοροι «επιχειρηματίες» κάνουν κουμάντο σε ολόκληρες περιοχές ή δήμους, πολιτεύονται και κάνουν πολιτική. Και βέβαια διογκώνεται η διαφθορά, η ασυδοσία, η αλαζονεία, η αρπαχτή, το ρουσφέτι, η ατιμωρησία κ.ο.κ. από μεριάς του κράτους και των πολιτικών παραγόντων. Όλα αυτά μαζί έχουν γεννήσει ένα υβριδικό σχήμα συμφερόντων και προσώπων μεταξύ του πολιτικού συστήματος και των μαφιοζικών κορυφών, που αυτό το σχήμα είναι που ουσιαστικά διαχειρίζεται πολλά από τα εσωτερικά πολιτικά και

«Ικανοποίησε μία φαντασίωσή της»

Όπως αναμενόταν ο μεγαλοδικηγόρος Αλέξης Κούγιας ανέλαβε την υπεράσπιση ενός από τους δύο αστυνομικούς που κατηγορούνται πως βίασαν μια κοπέλα μέσα στο Α.Τ. Ομονοίας. Μέσα σε διάφορα άλλα που είπε στα ΜΜΕ για την υπόθεση έκανε και την εξής φρικιαστική δήλωση: «Η κοπέλα ικανοποίησε μία φαντασίωσή της» ενώ παράλληλα επισήμανε ότι οι δύο ένστολοι δεν θα απομακρυνθούν από το αστυνομικό σώμα.

Αντί να υπάρχει, τουλάχιστον, σεβασμός και προσοχή απέναντι σε μια νέα κοπέλα που καταγγέλλει τον βιασμό της μέσα σε ένα αστυνομικό τμήμα, έχουμε, από μεριάς του γνωστού ποινικολόγου, τον διασυρμό της 19χρονης υποστηρίζοντας ότι ικανοποιούσε τις ερωτικές της φαντασιώσεις. Έτσι απλά, μια κοπέλα που καταγγέλλει ένα βιασμό μετατρέπεται από θύμα σε αυτουργό. Αυτή επεδίωξε τις σεξουαλικές πράξεις, αυτή έφταιγε, αυτή είναι υπεύθυνη για ό,τι έγινε. Η γνωστή ιστορία, για όλα τα θύματα βιασμού, επαναλαμβάνεται. Αυτή προκάλεσε με τη συμπεριφορά της, με το ντύσιμο της, με λίγα λόγια «τα ήθελε». Μετά μπορεί να μην της άρεσε ό,τι έγινε και αποφάσισε να μιλήσει για βιασμό. Πόσο βολικό σχήμα... Θα έπρεπε ο μεγαλοδικηγόρος να μην

προβεί σ' αυτή τη δήλωση, όπως και σε πολλές άλλες δηλώσεις που έχει κάνει στο παρελθόν. Όμως είναι μαθημένος να δημιουργεί κλίμα ώστε η κοινή γνώμη να στρέφεται ενάντια στα θύματα, να χρησιμοποιεί κάθε μέσο για να αθώσει τους πελάτες τους ειδικά όταν αυτοί είναι άνθρωποι της εξουσίας όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση οι δύο αστυνομικοί. Και έτσι δεν διστάζει, ανερωθρίαστα, να σπιλώσει ανθρώπους, να τους καθιστά υπεύθυνους για τυχόν εγκλήματα διαπράχτηκαν πάνω τους.

Πρόκειται για κάποια λανθασμένη επαγγελματική πρακτική. Όχι μόνο. Πρόκειται και για μια αντίληψη που διακατέχει όλους τους μεγαλόσχημους, όπως τον Αλέξη Κούγια. Πάντα φταίει ο αδύναμος. Αυτοί που βρίσκονται στην εξουσία ή έχουν εξουσία έχουν πάντα δίκιο, ό,τι και αν κάνουν, και δεν πρέπει να τιμωρούνται. Γιατί αν τιμωρηθούν περνιούνται λάθος μηνύματα προς την κοινωνία. Για αυτό και ο μεγαλοδικηγόρος εμφανίζεται τόσο σίγουρος ότι οι δύο αστυνομικοί δεν θα απομακρυνθούν από το αστυνομικό σώμα. Και κάπως έτσι τα πράγματα καταλήγουν να είναι πολύ απλά. Η κοπέλα φταίει γιατί είχε περίεργα σεξουαλικά γούστα ενώ οι δύο αστυνομικοί, οι άτεγκτοι θεματοφύλακες του νόμου, προφανώς είναι αθώοι...

κοινωνικά ζητήματα – μην ξεχνάμε και τις πρεσβείες που παίζουν και αυτές σημαίνοντα ρόλο.

Αυτή η ιδιόμορφη σαπίλα επηρεάζει και ένα μέρος της κοινωνίας. Μαθαίνει να ζει με αυτή, πολλές φορές γίνεται και μέρος της και την «επιστρέφει» με βία ή με ειδεχθείς τρόπους προς τον ίδιο τον εαυτό της ή προς το πολιτικό σύστημα – αυτό αλήθεια συμβαίνει λιγότερο. Αυτό ακριβώς το φαινόμενο εκμεταλλεύεται το σύστημα και προσπαθεί να δείξει ότι ο ένας και μοναδικός ένοχος, κατά βάθος, είναι η ίδια η κοινωνία, οι παραπεταμένοι πολίτες και τα θύματα των ίδιων των εγκλημάτων, όπως έγινε στην περίπτωση του βιασμού της 19χρονης στο Α.Τ. Ομόνοιας ή με συνεχείς διώξεις απέναντι στη μάνα της 12χρονης λες και αυτή είναι ο εγκέφαλος του κυκλώματος.

Αναληγσία

Εδώ ακριβώς φαίνεται και η αναληγσία του πολιτικού συστήματος και των μηχανισμών του. Στη συστηματική εξόντωση της μάνας της 12χρονης, λες και αυτή είναι η μοναδική

υπεύθυνη για ό,τι έγινε. Δεν υπάρχει προαγωγός-βιαστής, δεν υπάρχει κύκλωμα, δεν υπάρχουν αγγελίες, δεν υπάρχει λίστα επίδοξων παιδεραστών, δεν υπάρχει τίποτα από όλα αυτά... Υπάρχει μόνο μια μάνα που δεν έκανε καλά τη δουλειά της... Πόση υποκρισία από ένα σύστημα που πέταξε αυτή την οικογένεια στο περιθώριο. Η ανυπαρξία κοινωνικών υπηρεσιών δεν φαίνεται να πειράζει κάποιον, το μόνο που φαίνεται να ενοχλεί είναι η πιθανότητα να αποκαλυφθεί το κύκλωμα. Αλλά είπαμε: συγκάλυψη...

Η ίδια αναληγσία φαίνεται να υπάρχει και στην υπόθεση του βιασμού στο Αστυνομικό Τμήμα Ομονοίας. Εύκολα, μετά την απολογία τους, οι δύο αστυνομικοί αφήνονται ελεύθεροι, λες και πρέπει να δοθεί παντού το μήνυμα ότι με την αστυνομία δεν πρέπει να μπλέξει κάποιος. Γιατί ακόμα και θύμα να είναι, μάλλον θύτης θα καταλήξει. Άλλωστε αυτή είναι και η υπερασπιστική γραμμή των δύο αστυνομικών: Ότι η 19χρονη ήταν λίγο «περίεργη» και ήθελε να ικανοποιήσει τις ερωτικές της φαντασιώσεις. Αλλά είπαμε: Σαπίλα...

editorial

Είναι η Ελλάδα χώρα βιαστών;

Δεν περνά μέρα που να μην βομβαρδιστούμε από καταιγισμό «βομβών»-ειδήσεων για τη δράση βιαστών και για βιασμούς που γίνονται σε όλη τη χώρα. Τα ΜΜΕ διογκώνουν υπέρμετρα το ζήτημα, μετατρέπουν εσκεμμένα τον τηλεθεατή ή αναγνώστη σε κάτι σαν μπανιστιρτζή των αποτρόπαιων εγκλημάτων, ιδιαίτερα σε βάρος παιδιών και γυναικών, ενώ μοιάζει σαν να διαφημίζεται ο τρόπος που μπορεί κανείς να κάνει χρήση του διαδικτύου για να ικανοποιήσει αρρωστημένες ορέξεις. Άλλωστε η εμπορευματική και ψηφιακή κοινωνία προσφέρουν όλα τα «προϊόντα», και το διαδίκτυο πραγμάτων θα λύνει την αναγκαία διασύνδεση πελατείας και κυκλωμάτων για την πραγματοποίηση του εμπορεύματος. Δεν έχει τόση σχέση αν πρόκειται για παιδί, για αγόρι ή κορίτσι, δεν ενδιαφέρει τίποτα – επειδή κι εδώ ισχύει το σχήμα «προσφορά και ζήτηση», πιθανά και το «ο πελάτης έχει πάντα δίκιο»...

Με την κατεργασία τριών τουλάχιστον δεκαετιών λιτότητας-μνημονίων-ανατίναξης όλων των ισχνών δομών κοινωνικής μέριμνας που υπήρχαν, με την εγκατάλειψη ολόκληρων περιοχών-γειτονιών, με τη φτωχοποίηση και τον εγκλεισμό λόγω πανδημίας, ήταν αναμενόμενο να αυξηθούν οι σκοτεινές πλευρές της κοινωνίας, ο υπόκοσμος, η παραβατικότητα, η εγκληματικότητα, η πορνεία και η εκπόρνευση. Όπως είναι φυσικό να έχουν εκτιναχθεί οι ψυχικές ασθένειες σε μεγάλο φάσμα του πληθυσμού – γεγονός που ακόμα υποτιμάται και δεν απασχολεί.

Αλλά από αυτό το σημείο έως το σημείο να δημιουργείται η αίσθηση ότι είμαστε ένας λαός βιαστών και παιδοβιαστών, υπάρχει μεγάλη απόσταση. Σαν να θέλουν να μας δημιουργήσουν αισθήματα ενοχής, να νοιώθουμε όλοι συνένοχοι, και με «μαγικό» τρόπο να μετατίθενται οι ευθύνες των θυτών στα θύματα, να στρέφεται η κοινή γνώμη ουσιαστικά ενάντια στα θύματα, και μετά... Μετά έρχονται οι μεγαλοδικηγόροι να «εξηγήσουν» ότι «η επαφή μέσω αγγελίας στο διαδίκτυο δεν διώκεται», ή ότι «πραγματοποιούνται οι φαντασιώσεις μιας 19χρονης μέσα στο αστυνομικό τμήμα» όταν τη βιάζουν δύο αστυνομικοί. Κι ύστερα ο Διγνάδης αποφυλακίζεται (παρόλο που έχει καταδικαστεί), οι δύο αστυνομικοί του Α.Τ. Ομονοίας είναι ελεύθεροι, προφυλακίζεται χωρίς ιδιαίτερα στοιχεία η μάνα της 12χρονης του Κολωνού, και τα παιδιά της σχεδόν «καμένης» οικογένειας κλείνονται σε διάφορα ιδρύματα...

Μπροστά μας συντελείται μια κατεργασία και ένα τεράστιο «δούλεμα». Ο βιαστής-προαγωγός και βασικός συντελεστής των επαφών μέσω του διαδικτύου τυγχάνει να είναι παράγοντας κομματικός, να κάνει χρήση των σχέσεων που είχε με το κράτος και τους διάφορους θεσμούς, και αυτή η πλευρά δεν ερευνάται, ούτε τονίζεται. Η λίστα των 213 ονομάτων δεν αποκαλύπτεται, με πολύ αργό ρυθμό εντοπίζονται «μικρά ψάρια» της λίστας, και συγκαλύπτονται άλλα που πιθανόν έχουν σχέσεις με κράτος, κυβέρνηση, δημοσιογραφία, επιχειρηματίες κ.ο.κ. Διογκώνεται η σαπίλα, και αυτό επηρεάζει και μέρος της κοινωνίας. Η κοινωνία όμως είναι πολλαπλά κατακερματισμένη, εγκαταλειμμένη όσο ποτέ άλλοτε, με διαλυμένες δομές, χωρίς έκφραση και δυνατότητα αντίδρασης, χωρίς ελπίδα. Η συντριπτική πλειοψηφία βλέπει και αισθάνεται ότι κινδυνεύει ανά πάσα στιγμή, ότι η επισφάλεια είναι μόνιμος όρος, ότι η επιβίωση δυσκολεύει, ότι οι νέες γενιές αντιμετωπίζουν πολλά αδιέξοδα. Παράλληλα βλέπει και νοιώθει την ασυδοσία, την αλαζονεία, το «ακαταδίωκτο» που έχουν οι ελίτ και το κράτος τους (αστυνομία, δικαστική εξουσία, ΜΜΕ κ.λπ.), και καταλαβαίνει ότι υπάρχει μια σύμφυση των ελίτ με τον υπόκοσμο και ένα νέο παρακράτος που έχει δημιουργηθεί. Από ποιον να ζητήσει η κοινωνία προστασία σε τέτοιες συνθήκες; Μπορεί να διανοηθεί κανείς τι προϋποθέσεις χρειάζονται και τι θα σήμαινε μια πραγματική καθαρση έτσι όπως έχουν εξελιχθεί τα πράγματα; Τι χρειάζεται για να καθαρίσει η «κόπρος του Αυγεία»; Αναζητείται μια απάντηση που να εμπλέκει την κοινωνία σε κίνηση, σε αντίσταση, σε επανανοηματοδότηση.

01 ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Δομική συμπολίτευση – Απουσία αντιπολίτευσης – Φρακάρισμα της κοινωνίας

■ ΤΟΥ Ρούντι Ρινάλντι

Διαβάζουμε στη βικιπαίδεια: «Αντιπολίτευση ονομάζεται γενικά η οποιαδήποτε εναντίωση κατά των κυβερνώντων (κυβέρνησης) μιας χώρας, ή συνασπισμού χωρών. Αυτή ασκείται είτε από πολιτικά πρόσωπα κομμάτων ή ανεξάρτητους βουλευτές, είτε και από τους πολίτες μιας χώρας ή και συνασπισμού χωρών, π.χ. δημοσιογράφους, κοινωνιολόγους, συνδικαλιστές, καλλιτέχνες, ηθοποιούς, ευρωβουλευτές κ.λπ., δηλαδή σύνολο προσώπων συνεκτικά ή χαλαρά ομαδοποιημένων. Η αντιπολίτευση εκδηλώνεται είτε δια λόγου, π.χ. αναφορές, καταγγελίες κ.λπ., είτε δια έργου (δράσης), όπως π.χ. με καταψήφιση, ή αποχώρηση, ή απεργιακή κινητοποίηση ή αποστροφή των πολιτών κ.λπ. που μπορεί να φθάσει και σε εξύβριση δια λόγου ή έργου».

Τελούμε σε κατάσταση απουσίας αντιπολίτευσης στη χώρα. Ταυτόχρονα τελούμε σε κατάσταση δομικής συμπολίτευσης που συγκροτείται από τα συστημικά κόμματα, από το πολιτικό σύστημα και τον τρόπο οργάνωσής του, από τις οικονομικές ελίτ καθώς και από τις διασυνδέσεις και τις εξαρτήσεις από διεθνή κέντρα (π.χ. Ε.Ε. και οικονομική της πολιτική, τράπεζες, ΔΝΤ, μνημονιακές δεσμεύσεις) και επιδιώξεις των Πρεσβειών – κυρίως ΗΠΑ και Γερμανίας. Δεν ήταν πάντα έτσι, ούτε και πρόκειται για μια φυσιολογική ή απόλυτη κατάσταση. Για παράδειγμα, τα πρώτα μνημονιακά χρόνια υπήρξε μια κοινωνική αντιπολίτευση, άλλαξε ο συσχετισμός δύναμης μέσα στο πολιτικό σύστημα, γκρεμίστηκε ο δικομματισμός Ν.Δ.-ΠΑΣΟΚ και αναδείχθηκε μια νέα δύναμη, ο ΣΥΡΙΖΑ, που προς στιγμήν φάνηκε να συμπορεύεται με το αντιμνημονιακό κίνημα και στην πορεία ενσωματώθηκε στη δομική συμπολίτευση.

Η δομική συμπολίτευση έχει ρίζες σε ολόκληρη τη μεταπολίτευση, από τότε που επιλέχθηκε ο δικομματισμός (Ν.Δ.-ΠΑΣΟΚ) σαν

βασικός πυλώνας των βασικών προσανατολισμών – ο οποίος μπλόκαρε ή κατέστειλε ή ακόμα ενσωμάτωσε τον ριζοσπαστισμό των πρώτων μεταπολιτευτικών χρόνων, αφού προώθησε αναγκαίες δομικές προσαρμογές προκειμένου να λειτουργήσει στις νέες (τοτινές) συνθήκες ο εκσυγχρονισμένος μεταπρατισμός (ποιότητα του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού). Ο Σημιτισμός σαν κατάσταση και τάση αποτέλεσε κομβικό όχημα για την επιτάχυνση της «ευρωπαϊκής» της χώρας και για να στηθεί η φαντασίωση μιας Ελλάδας ευδαιμονίας και ανάπτυξης μέσα από την τριπλέτα «Ευρώ, Ολυμπιάδα, Βαλκανικό Ελντοράντο».

Μέσα σε μια δεκαετία όλα αυτά είχαν εξανεμιστεί, και η χώρα γνώρισε μια τεράστια κρίση εθνικών διαστάσεων: οικονομική χρεοκοπία, απώλεια του 25% του ΑΕΠ της, και μνημονιακά δεσμά που επέβαλαν οι Δανειστές-Τοκογλύφοι, με υποθήκευση για 99 χρόνια όλου του δημόσιου πλούτου. Πάνω στην αποδοχή του οικοδομήματος αυτού, και πάνω (ή μέσα) στις τρικυμίες που τάραξαν τη χώρα τα χρόνια αυτά, στήθηκε η δομική

συμπολίτευση των τριών πλέον κομμάτων, Ν.Δ.-ΣΥΡΙΖΑ-ΠΑΣΟΚ. Η ληξιαρχική πράξη γέννησης αυτής της συμπολίτευσης έγινε όταν ψήφισαν από κοινού το 3ο και χειρότερο μνημόνιο τον Αύγουστο του 2015. Σταδιακά φτάσαμε στη σημερινή κατρακύλα όλου του συστημικού πολιτικού κόσμου στον ευρωπαϊσμό, την πλήρη παράδοση στην ηγέτιδα δύναμη της Δύσης – τις ΗΠΑ – και ό,τι αυτή προστάξει για τη χώρα και την περιοχή (βλ. συμφωνία Πρεσπών και, πολύ περισσότερο, την άμεση εμπλοκή στον πόλεμο της Ουκρανίας και την ενδυνάμωση της στρατιωτικής παρουσίας των ΗΠΑ επί ελληνικού εδάφους).

Δεν χρειάζονται πλέον την έννοια της αντιπολίτευσης

Επί δικομματισμού, τις πρώτες δεκαετίες της μεταπολίτευσης, η κυβέρνηση κυβερνούσε, η αντιπολίτευση έλεγχε την κυβέρνηση, εισέπραττε την φθορά της κυβέρνησης, κι όταν αναλάμβανε τη διακυβέρνηση τηρούσε – στο όνομα της συνέχειας του κράτους – σχεδόν όλες τις δεσμεύσεις που είχε πάρει η άλλη πλευρά. Τώρα, την περίοδο της δομικής συμπολίτευσης, υπάρχει αποχή

και άρνηση από τη μείζονα και ελάσσονα αντιπολίτευση να παίξουν έναν ρόλο αντιπολιτευτικό, να εισπράξουν έστω τη φθορά της κυβέρνησης, να τεθούν διαφορετικοί στόχοι, να πριμοδοτηθούν διαδικασίες κινητοποιήσεων και συμμετοχής των πολιτών. Ακόμα και οι κομματικές συγκεντρώσεις και εκδηλώσεις έχουν ατονήσει εσκεμμένα, ενώ αδιαφορούν εάν υπάρχει ένα κοινωνικό ρεύμα που ίσως αξιοποιήσουν στην αντιπαράθεσή τους με το κυβερνών κόμμα ή για την ανέλιξή τους στην κυβέρνηση.

Στην ουσία, η δομική συμπολίτευση αφορά και στηρίζεται στην πλήρη σύγκλιση επί του προγραμματικού πεδίου και των προσανατολισμών. Αφορά απλά τη διακυβέρνηση εντός πλαισίων πολύ ορισμένων και, ακόμα περισσότερο, αφορά επίσης δύο διαδικασίες σημαντικές (που σημαδεύουν όλες τις Δυτικές χώρες): το σύστημα μπορεί να αναπαράγεται και να διακινείται με πιο «αυτόματο τρόπο», χωρίς να χρειάζεται πρωταγωνιστικές δυνάμεις παρά μόνο διεκπεραιωτικές-διαχειριστικές ομάδες (ανεξαρτήτως χρώματος και προέλευσης), φθάνει να υπηρετούν τις

προδιαγραφές του συστήματος χωρίς πολλές λοβιτούρες, ιδεολογισμούς και «μεγάλους στόχους». Άλλωστε η δεύτερη πράξη της δομικής συμπολίτευσης μετά το 3ο μνημόνιο είναι οι όρκοι που ομνύουν ενάντια στον «εθνολαϊκισμό», και η τρίτη είναι ο αντιρωσισμός (η ανάδειξη και ανακήρυξη της Ρωσίας ως εχθρού της Ελλάδας και του «ελεύθερου» κόσμου). Στα πλαίσια αυτά ο λαός (με όλες τις σημασίες του όρου, και χωρίς να τον εκθειάζουμε ή να τον αγιοποιούμε) απλά δεν έχει πλέον κανένα ρόλο. Τι του αναλογεί; Καταρχήν να προσαρμοστεί-υποταχθεί στο νέο πλαίσιο, να κάτσει ήσυχος και φοβισμένος, ατομικοποιημένος ο καθένας σε μέγιστο βαθμό, με συναίσθηση μιας γενικευμένης ανημπόριας. Το μόνο που του επιτρέπεται είναι ο ρόλος του υποψήφιου ψηφοφόρου, του κάπως συμμετέχοντος στις δημοσκοπήσεις (όταν δεν είναι κατασκευασμένες ή πειραγμένες), και του «περιορισμένου» καταναλωτή.

Η αναπαραγωγή με τέτοιους όρους του πολιτικού συστήματος, των κομμάτων και του προσωπικού τους, δεν χρειάζεται καθόλου την έννοια της αντιπολίτευσης (έστω με τον –ατελή– ορισμό της βικιπαίδειας που παραθέσαμε). Και φυσικά δεν θέλουν καθόλου την αυτόνομη ακηδεμόνευτη έκφραση του λαού, της κοινωνίας, των πολιτών. Ο «αντιλαϊκίστικος» λόγος της δομικής συμπολίτευσης οφείλει να συκοφαντήσει όλες τις μεγάλες στιγμές του λαού τα τελευταία χρόνια. Το κίνημα των Πλατειών χρεώνεται στην ακροδεξιά και στη Χρυσή Αυγή, και τα 3 κόμματα της συμπολίτευσης κινήθηκαν ενιαία για τη διαχείριση της πανδημίας (η γραμμή ήταν αυτό που έλεγε ο πρώην υπουργός Ξανθός ή ο νυν Συριζαίος Γεροτζίθας, έτσι για να μην ξεχνιόμαστε, και όλοι μαζί χειροκρότησαν την απόλυση σε μία μέρα 7.500 υγειονομικών). Τώρα όλοι μαζί ψηφίζουν στο ευρωκοινοβούλιο την κλιμάκωση του πολέμου στην Ουκρανία.

Με κάποιο τρόπο, η κοινωνία έχει ευθύνες. Αλλά και με κάποιο τρόπο προσπάθησε να αντισταθεί. Έκανε πολλά κατά τα τελευταία 12 χρόνια, και ορισμένες στιγμές ξεπέρασε τον «συνήθη» εαυτό της

Η απουσία αντιπολίτευσης θέτει κι άλλα ερωτήματα

Είναι απαραίτητο να εκτιμήσουμε την πορεία του πολιτικού πεδίου και του πολιτικού συστήματος, όπως κάναμε σε αδρές γραμμές πιο πάνω. Εντούτοις αυτές οι διαπιστώσεις δεν απαντούν ικανοποιητικά στο γιατί δεν υπάρχει κοινωνική και πολιτική αντιπολίτευση στη χώρα, και μάλιστα σε συνθήκες επιδείνωσης της οικονομικής ανέχειας, της ακρίβειας, της επισφάλειας σε πολλά επίπεδα της κοινωνικής ζωής. Επειδή, ακόμα κι αν το σύστημα έχει βρει ένα τρόπο να λειτουργεί στον «αυτόματο» (ακόμα κι όταν φουντώνουν τρικυμίες και θύελλες) φτάνει να δούμε την πολιτική κρίση όλων των αντιπροσωπευτικών θεσμών και κυβερνήσεων στην Ευρώπη και την Αμερική, όπου πλέον δεν «πρωταγωνιστεί» μια κλασική αστική τάξη με τις αξίες, την ηγεμονία της και την άμεση εμπλοκή της στα πολιτικά και διαχειριστικά δρώμενα μιας χώρας.

Η απουσία κοινωνικής και πολιτικής αντιπολίτευσης σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με τις πολλαπλές χρεοκοπίες που έζησαν οι μάζες κατά τα τελευταία 40 χρόνια. Είδαν καταρρεύσεις στρατοπέδων και πτώση του σοσιαλισμού σε μια σειρά χώρες χωρίς να υπάρξει οποιαδήποτε λαϊκή αντίδραση (διότι οι μάζες των χωρών αυτών έζησαν τα καθεστώτα του υπαρκτού σοσιαλισμού ως καθεστώτα ανελευθερίας), έζησαν την πλήρη κοροϊδία από κόμματα της αρι-

στεράς που ανέλαβαν τη διακυβέρνηση, είδαν να ακυρώνεται κάθε ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο, έζησαν την ακύρωση όποιας προοπτικής. Βιώνουν ένα διαρκές, άεναο παρόν με μοναδική «εναλλακτική» την προσαρμογή σε αυτό με κάθε τρόπο για να μην βρεθούν στη περιοχή του κοινωνικού αποκλεισμού, στον κοινωνικό Καιάδα. Βλέπουν με τα μάτια τους τμήματα των χωρών, μεγάλα κομμάτια της κοινωνίας να βυθίζονται (ή ακόμα παρατηρούν μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα από άλλες κατεστραμμένες χώρες), βλέπουν μια άδεια και ψεύτικη «δράση» συνδικαλιστικών οργάνων, βιώνουν μια μεγάλη πολιτιστική ισοπέδωση. Και έχουν φάει πολλές σφαλίδες και ήττες, απανωτές ήττες: συλλογικές, κλαδικές, προσωπικές, εθνικές. Ήττες και ματαιώσεις.

Με κάποιο τρόπο, η κοινωνία έχει ευθύνες. Αλλά και με κάποιο τρόπο προσπάθησε να αντισταθεί. Έκανε πολλά κατά τα τελευταία 12 χρόνια, και ορισμένες στιγμές ξεπέρασε τον «συνήθη» εαυτό της, δείχνοντας αλληλεγγύη προς τους πιο ευάλωτους, πόνο για την κατάντια της χώρας και ντροπή για το διεφθαρμένο πολιτικό σύστημα. Μέσα στην κοινωνία, κι όχι πάνω από αυτήν, λειτούργησε διαβρωτικά και ο ιδεολογικός διαβρωτικός παράγοντας. Ο ιδεολογικός διαβρωτικός παράγοντας πηγάζει χρονικά από τη μεταπολιτευτική περίοδο. Πέρα από τις ισχυρές οικονομικές ελίτ (όμιλοι και οικογένειες), υπήρξε ένας πλουτισμός

μεσαίων στρωμάτων κάθε είδους, υπήρξε η ανάδυση νέων ομάδων και τρόπων πλουτισμού (επέκταση δανεισμού, χρηματιστήριο, μεταφορά επιχειρήσεων στα Βαλκάνια, παραοικονομία κ.λπ.) έτσι ώστε, με την προβολή και διάδοση του «τρόπου ζωής» αυτών των στρωμάτων, δημιουργήθηκε ένα νέο ιδεολογικό τοπίο. Τη στιγμή που έμπαιναν οι βάσεις για τον κατακερματισμό της κοινωνίας (που τώρα έχει προχωρήσει αρκετά, με κύριο όχημα τον οικονομικό εξαναγκασμό και τον δικαιωματισμό), την ίδια στιγμή διαχεόταν το «όραμα» του εύκολου και γρήγορου πλουτισμού.

Δικασμένα στρώματα και έλλειψη αντίρροπου ιδεολογικού ρεύματος

Έτσι ευρύτατα στρώματα πτυχιούχων και επιστημόνων κινήθηκαν στην κατεύθυνση «να βγάλουμε γρήγορα φράγκα», «να πλουτίσουμε». Γιατροί, μηχανικοί, εργολάβοι, δικηγόροι, οικονομολόγοι κι άλλοι βάλθηκαν να βγάλουν χρήματα όπως μπορούσαν, να κτίσουν εξοχικά και μεζονέτες, να αγοράσουν πολυτελή τζιπ και τώρα SUV, να κατακλύζουν χιονοδρομικά κέντρα και να παίζουν τένις, να θέλουν οπωσδήποτε Μύκονο το καλοκαίρι. Αυτά μπόρεσαν να ανθίσουν πάνω στη συρρίκνωση του «συλλογικού» σε οποιαδήποτε μορφή (κινήματα, συνδικαλισμός, ενώσεις επιστημονικές, ΜΜΕ και δημοσιογραφία κ.λπ.), και η ιδιωτικοποίηση προσέφερε ευκαιρίες ανέλιξης σε

πολλούς από αυτούς. Τα στρώματα αυτά εμφανίζονταν –στην καλύτερη περίπτωση– σαν διχασμένα ανάμεσα σε πολιτική καταγωγή και ψήφο από τη μια, και κοινωνικό στάτους και ρόλο από την άλλη. Λειτούργησε δηλαδή το «από δω η κυρία μου (ιδεολογία, ψήφος κ.λπ.) κι από κει το αίσθημά μου» (πλουτισμός, κυνήγι χρήματος, αναπαραγωγή ρόλου αφεντικών ή «στελέχους» επιχείρησης).

Στην ουσία –πάνω στις εκατόμβες των χρεοκοπιών σοσιαλισμού, εργατικού προτάγματος, αριστεράς που είπαμε– προστέθηκε ένας άλλος μεγάλος ιδεολογικός εξοστρακισμός: η ίδια η χώρα δεν αναζητήσε το πώς να διαθέσει ορθολογικά και προς το συμφέρον όλης της κοινωνίας (και της χώρας) το επιστημονικό (ικανό) δυναμικό που παρήγαγε, όπως μηχανικούς – γιατρούς – πληροφορικάριους κ.λπ. Διότι οι ηγεσίες, πολιτικές-πνευματικές, αδιαφορούσαν για τη χώρα και την κοινωνία, αφού η εξάρτηση (και ο μεταπρατισμός) έχει εισχωρήσει μέχρι το μεδούλι τους. Κι άρα κατ’ αυτές απομένει μόνο ένας συμπληρωματικός και αεριτζίδικος τρόπος ύπαρξης της Ελλάδας. Παράλληλα, δεν αναπτύχθηκε καθόλου, και δεν έγινε καμία σχετική προσπάθεια από πουθενά, από κανέναν χώρο, ένα αντίρροπο ιδεολογικό ρεύμα, του τύπου «θέλουμε να προσφέρουμε» στη χώρα και στην κοινωνία, και απόρριψης του τάχα αξιοκρατικού «πρέπει

να αμειφθούμε πλουσιοπάροχα για την εργασία που κάνουμε». Σε ποιον να χρεώσουμε αυτήν την έλλειψη; Γιατί δεν υπήρξε ένα τέτοιο ρεύμα; Έπαιξαν ρόλο διεθνείς και πιο συνολικοί όροι (όπως επιστημονισμός, «ανάπτυξη», άτομο κι όχι κοινωνία κ.λπ.), όπως έπαιξαν ρόλο και ειδικοί ελλαδικοί όροι (ο «ευρωπαϊσμός», ο κοσμοπολιτισμός, η υπεροψία των στρωμάτων αυτών προς τη «βλαχιά» της χώρας, η διάβρωση της εθνικής και κοινωνικής συνείδησης, η αδιαφορία για την πορεία της Ελλάδας).

Πολλές φορές τίθεται το ερώτημα «τι κάνουμε;». Πρώτα πρέπει να απαντηθεί το ερώτημα πόσο μας ενδιαφέρει πραγματικά να αντιμετωπίσουμε μια εξαιρετικά δύσκολη κατάσταση, κι έπειτα να απαντήσουμε με ειλικρίνεια στο δεύτερο ερώτημα, τι είμαστε διατεθειμένοι να κάνουμε για να αλλάξουν τα πράγματα. Δεν υπάρχει «κάποιος άλλος» που θα μας λύσει το πρόβλημα. Αν υποθέσουμε ότι απαντάμε κάπως στα δύο αυτά ερωτήματα, πρέπει να αναρωτηθούμε για τη βασιμότητα και τη συμφωνία μας γύρω από τις διαπιστώσεις και εκτιμήσεις για την σε εξέλιξη κατάσταση. Μόνο αφού γίνουν αυτά τα διαβήματα μπορούμε με κάποια σοβαρότητα να απαντήσουμε στο ερώτημα «τι κάνουμε;». Αλλά γι’ αυτό το ζήτημα θα χρειαστεί να επανέλθουμε διεξοδικότερα.

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Ρεθύμνου 11, 106 82 Αθήνα

Τηλ.: 210 3468282 Φαξ: 210 3468282

E-mail: info@edromos.gr

www.edromos.gr

facebook.com/DromosThsAristeras

youtube.com/DromosThsAristeras1

instagram.com/edromos.gr

twitter.com/edromos

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:
ΕΝΟΤΗΤΑ αστική μη κερδοσκοπική εταιρία

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ρούντι Ρινάλντι

ΝΟΜΙΜΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ:
Γιώργος Παπαϊωάννου

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Νίκος Ταυρής

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ:
Σταμάτης Μαυροειδής

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
Τάσος Βαρούνης, Παύλος Δερμενιάκης, Κώστας Δημητριάδης, Στέλιος Ελληνιάδης, Ρούλα Μουτσέλου, Βασίλης Ξυδιάς, Σπύρος Παναγιώτου, Γιώργος Παπαϊωάννου, Μιχάλης Σιάχος, Ερρίκος Φινάλης

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:
Κώστας Ανδριανόπουλος, Αντώνης Ανδρουλιδάκης, Λουκάς Αγγελός, Απόστολος

Αποστολόπουλος, Κώστας Βενιζέλος, Νίκος Γεωργιάδης, Πάννα Γιαννουλοπούλου, Κώστας Γκιώνης, Γιώργος Θεοδωρόπουλος, Ιφιγένεια Καλαντζή, Γιώργος Α. Λεονταρίτης, Κώστας Λιβιεράτος, Κώστας Μελάς, Δημήτρης Μόνος, Δημήτρης Μπελαντής, Μανόλης Μούστος, Ευτύχης Μπιτσάκης, Μύρωνας Ξυδάκης, Δημήτρης Ουλής, Γιώργος Πατέλης, Χρήστος Πραμαντιώτης,

Πάννης Ραχιώτης, Τριαντάφυλλος Σερμέτης, Λόλα Σκαλιστά, Νίκος Σταθόπουλος, Στάθης Σταυρόπουλος, Κώστας Στοφόρος, Βάννα Σφακιανάκη, Πάννης Σχίζας, Γιώργος Τσαφέρης, Δημήτρης Α. Τραυλός-Τζανετάτος

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:
Κατού Αρκονάδα (Βολιβία), Σάλεμ Μπεν Γιαχιά (Τυνησία), Χάλεντ Μπαράκāt (Παλαιστίνη), Τζέιμς Πέτρας (ΗΠΑ), Ντέμπορα

Σαντάνα (Πουέρτο Ρίκο), Χοσέ Μαρία Σισόν (Φιλιππίνες), Ρικάρντο Φιέρο (Αργεντινή), Κάρλο Φορμέντι (Ιταλία)

ΣΚΙΤΣΑ: Στάθης Σταυρόπουλος, Carlos Latuff (Βραζιλία), Vasco Gargalo (Πορτογαλία)

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ:
Δημήτρης Αρβανίτης

ΥΠΕΥΘ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ:
Νίκος Μάλλιαρης
Τηλ.: 6945804299
E-mail: malliaris@edromos.gr

Τάνια Μήτσιου
Τηλ.: 6976864058

ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
Newspresshold
Γ. Τασσιόπουλος –
Κ. Μπάβλας Ο.Ε.
Τηλ. 210 6620788-734

Με όχημα
την ποίηση
Ανθολόγος: **Λουκάς Αξελός**

ΠΩΛ ΕΛΥΑΡ (1895-1952)

Υπάρχουμε

Βλέπεις της νύκτας τη φωτιά που βγαίνει απ’ το
καβούκι της
Και το δάσος το βλέπεις χωμένο στη δροσιά

Βλέπεις γυμνό τον κάμπο
Στα πλευρά ενός ουρανού αργοκύλπτου
Αψηλά το χιόνι ωσάν θάλασσα
Κι αψηλά τη θάλασσα μες στον γλαυκόν ορίζοντα

Πέτρες τέλεια δουλεμένες
Γλυκά δάση καταφύγια σκεπαστά
Βλέπεις πέρα στη χρυσή τους τη μελαγχολία
πόλεις
Πεζοδρόμια όλο ευγένειες
Μια πλατεία όπου το άγαλμα της μοναξιάς
Χαμογελάει κι ο έρωτας έχει ένα σπίτι μόνο

Βλέπεις τα ζώα σωσίες πονηρούς
Αλληλοθυσιασμένους
Άσπιλ’ αδέρφια που η σκιά τους μακριά
Σμίγει σε μian αιμάτινη έρμη

Βλέπεις ένα ωραίο παιδί πώς παίζει πώς γελά
Πού’ναι μικρούλι πού’ναι πιο μικρό
Κι από το πιο μικρό πουλί της άκριας των κλαριών

Ένα τοπίο που γεύεσαι σαν το νερό ή το λάδι
Κι όπου δεν είναι βράχος πια μα όπου εγκαταλεί-
πει η γης
Στο θέρος τη χλωράδα της ναν τη σκεπάσει
φρούτα

Γυναίκες κατεβαίνοντας από τ’ αρχαίο τους
κάτοπτρο
Σου φέρνουν μια νεότητα μια πίστη στη δική σου
Κάποια μ’ ένα μαγνάδι φως που σε τραβάει σε
κάνει
Κρυφά τον κόσμο να κοιτάς έξω απ’ τον εαυτό
σου

Μαζί με μας θα ζωντανεύουνε όλα

Ζώα σωστά χρυσά μπαϊράκια μου
Κάμποι γλυκές μου περιπέτειες
Χρήσιμη χλόη πολιτείες ευαίσθητες
Θά’ρθει μια μέρα που θα σας διαφεντεύουνε
άνθρωποι

Άνθρωποι πόχουνε περάσει από δαρμούς και
δάκρυα
Μα που τα όνειρά τους πια θα τα δρέπουν
ακέραια

Βλέπω σωστούς ευαίσθητους χρήσιμους και
καλούς
Ανθρώπους να τινάζουν από πάνω τους
Ένα βάρος ανώτερο από θάνατο
Και να κοιμούνται από χαρά μέσα στον βρόντο
του ήλιου.

Μετάφραση: *Οδυσσέας Ελύτης*

Με συνταγή Κίσινγκερ

■ **ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ**

Η Τουρκία είναι ο μείζων εχθρός της Ελλάδας, φαντάζει ως ο λύκος που απειλεί να καταπιεί την κοκκινοσκουφίτσα, την Ελλάδα. Την εικόνα φιλοτεχνούν και διάφοροι παρατρεχάμενοι, υποτακτικοί από την εποχή Σημίτη, σύμβουλοι για την Εθνική Ασφάλεια, ένας εσμός καθηγητών και διπλωματών, η κυρίαρχη πολιτική ελίτ πέραν και υπεράνω κομμάτων. Ο ξένος πα-ράγοντας καλλωπίζει την εικόνα της Τουρ-κίας ως ευνοούμενης στο υπερατλαντικό χαρέμι. Η ευνοούμενη λικνίζεται τώρα ως η ωραία άπιστη, αλλά ο ξένος παράγων την κυνηγάει να γυρίσει στο σπίτι. Ο Κίσινγκερ είχε υποδείξει στον Α. Παπαν-δρέου (Οζάλ στην Τουρκία) ότι μια κρίση Ελ-λάδας-Τουρκίας θα προκαλούσε φόβο στους λαούς και, αντί για πόλεμο, θα κατέληγε σε διαπραγματεύσεις – η κρίση Μαρτίου 1986. Η συνταγή δεν έχει αλλάξει αλλά έπιασε μούχλα. Με φτώχεια και ακρίβεια οι δυο λαοί δεν συμπράττουν.

Ποιος κυβερνάει αυτόν τον τόπο
Η κρίση γίνεται επιχείρημα για διαπραγμα-τευση προς αποφυγή του χειρότερου αλλά τα επιχειρήματα είναι έωλα. Ο Ερντογάν θέλει, λένε, να μας επιτεθεί πριν να έρθουν όλα τα Ραφάλ και οι φρεγάτες, πριν να ολοκλη-ρωθούν οι εξοπλισμοί μας. Αλλά γιατί δεν μας επιτέθηκε όταν ήμασταν κυριολεκτικά άοπλοι επί τουλάχιστον μια δεκαετία; Γιατί περίμενε να αλλάξει, υπέρ ημών λέμε, η πολιτική των ΗΠΑ για να αγκιέψει εναντίον μας; Ο Ερντογάν, λένε, θέλει πόλεμο για να κερδίσει τις εκλογές. Σαχλαμάρες. Φοβάται, και το έχει πει δημοσίως αλλά, δήθεν το ξεχνάμε, ότι οι ΗΠΑ μπορεί να του στήνουν παγίδα, να τον σύρουν σε πόλεμο για να τον καταστρέψουν.
Ερώτηση: Θα μας επιτεθεί όταν εμείς κάνουμε την πάπια και μάλιστα με τόση επιτυχία; Θα κάνει, δηλαδή, το λάθος να φανεί επιτιθέμενος όπως ο Πούτιν; Αν το σκεφτούμε λίγο, ο Ερντογάν παίζει το παι-χνίδι όχι του Πούτιν αλλά των Αμερικανών. Τι λένε και επιμένουν οι Αμεरिकάνοι; Να τα βρούμε, να μιλήσουμε με τους Τούρκους, διαπραγματεύσεις. Ε, λοιπόν! Καλομελέτα κι έρχονται, όχι ξαφνικά το βράδυ αλλά μέρα μεσημέρι. Ο Ερντογάν δεν θέλει, λέει, να δει τον Μητσοτάκη; Ε, και; Τα λένε ο αποκάτω Παναγιωτόπουλος με τον υποκάτω Ακάρ, σαν δυο καλοί φίλοι. Ο πολυχρονεμένος Κί-σινγκερ να ’ναι καλά με τις συμβουλές του.

Ούτε μια σταγόνα αίμα
Το πρόβλημα της Τουρκίας είναι ότι η Δύση, ιδίως η Αμερική, παίρνει αλλά δεν έχει δώ-σει ποτέ ούτε σταγόνα από το αίμα της. Ακόμα και στην Κύπρο, όπου ο Κίσινγκερ σε μια στιγμή κοντόθωρης γενναιοδωρίας τής χάρισε ένα κομμάτι, το δώρο ήταν κου-τσουρεμένο. Η Τουρκία παραμένει Δύναμη

Το πρόβλημα των ΗΠΑ είναι ότι η Τουρκία θέλει μερίδιο ανεξαρτησίας, έστω σχετικής. Σε μια στιγμή που οι ΗΠΑ θεωρούν αναγκαίο τον πλήρη, απόλυτο και εύκολο έλεγχο στην Ευρώπη και σε κάθε σύμμαχό τους

Κατοχής χωρίς αναγνωρισμένα δικαιώματα, νόμιμα διεθνώς. Στην Κύπρο η Τουρκία είναι έρμαιο έως ότου οι ΗΠΑ αποφασίσουν ότι τελειώνει η παράνομη κατοχή. Το πότε και το πώς δεν είναι του παρόντος. Δεν εξαρ-τάται, μονομερώς, από την Ελλάδα ούτε από την Τουρκία. Είναι μια «μικρή» αλλά όχι ασήμαντη ένδειξη ότι η Τουρκία είναι, και αυτή, όπως η Ελλάδα, υπό καθεστώς εξάρτησης. Είναι τόσο ανεξάρτητες όσο π.χ. η Γερμανία και η Λιθουανία στο πλαίσιο του Ουκρανικού.
Την Τουρκία κυβερνούν «νενέκοι περιω-πής». Τον Μεντερές που ξεπέρασε τα όρια τον κρέμασαν. Η γεωγραφία, το μέγεθος, η αλαζονεία για το αυτοκρατορικό παρελ-θόν, επιτρέπουν στην Τουρκία μια κάποια ευχέρεια κινήσεων όπως και επιλογή ηγετών που δεν έχουν αναγκαστικά την προέγκριση έξωθεν. Αντίθετα, η τύχη της Ελλάδας (ποιος θα κυβερνάει) καθορίστηκε λεπτομερώς τρεις φορές από ξένες δυνάμεις: Ναυαρίνο, 1922, Γιάλτα. Δολοφονία του Καποδίστρια (έξω η Ρωσία). Καταστροφή (της Ελλάδας των πέντε θαλασσών). Εμφύλιος (έξω ο κομμουνισμός).

Η δημοκρατική Αμερική και η αυταρχική Ρωσία
Το πρόβλημα της Αμερικής δεν είναι ότι η Τουρκία άλλαξε στρατόπεδο, σεισμική γε-ωπολιτική ανατροπή, μόνο επιπόλαιοι την επικαλούνται. Και εκ πρώτης όψεως ευνοϊκή για την Ελλάδα. Το πρόβλημα των ΗΠΑ είναι ότι η Τουρκία θέλει μερίδιο ανεξαρτησίας, έστω σχετικής. Σε μια στιγμή που οι ΗΠΑ θεωρούν αναγκαίο τον πλήρη, απόλυτο και

εύκολο έλεγχο στην Ευρώπη και σε κάθε σύμμαχό τους, όπως π.χ. η Τουρκία. Επειδή «νυν υπέρ πάντων ο αγών» κατά της Ρωσί-ας και της Κίνας. Οι ΗΠΑ φοβούνται ότι η Τουρκία του Ερντογάν θα ζητάει όλο και πιο ακριβά ανταλλάγματα ενώ οι διάδοχοι θα τους έρθουν πιο φτηνοί, ελπίζουν.
Ο Ερντογάν προσφέρει στον Πούτιν που εκ-φράζει την ευγνωμοσύνη του. Η Τουρκία χρειάζεται τον Πούτιν όσο τη χρειάζεται κι αυτός. Αλλά ταυτόχρονα η Τουρκία μόνο να φοβάται μπορεί τη Ρωσία, ως σύμμαχο και προστάτη. Ο αυταρχισμός στη Ρωσία είναι τρόπος διακυβέρνησης διαμορφωμένος από αιώνες τσαρικής εξουσίας και του διάδοχου κομμουνιστικού καθεστώτος, ενώ στις ΗΠΑ είναι απλώς ένας τρόπος άσκησης της πολι-τικής εξουσίας σύμφωνα, λένε οι ίδιοι, με το υπόδειγμα της Αθηναϊκής Δημοκρατίας που, όμως, ήταν πρότυπο αυταρχισμού προς τους συμμάχους της. Σας φαίνεται ότι οι αντίπαλοι διαφέρουν τόσο όσο μας λένε;

Σουρεαλισμός
Σουρεαλιστικός πίνακας: Ο οξύθυμος Ερ-ντογάν στο βάθος. Στη σκιά του ο «διαλ-λακτικός» Ακάρ σε αγαπησιάρικο τετ-α-τετ με τον ομόλογό του Παναγιωτόπουλο. Στο φόντο, αντί για αγγελάκια, περιφερόμενοι γυμνοί μετανάστες στον Έβρο. Τα ΜΜΕ άδουν αυθορμήτως και ενθουσιωδώς «σή-μερα γάμος γίνεται». Ο χορός, παρών στα δράματα, κριτής και θεατής, ψιθυρίζει «ξέρω τ’ όνομά σου, την εικόνα σου και πάλι από την αρχή, ψάχνω για διέξοδο γυρεύοντας μια αλλιώτικη ζωή» (Τριπολίτης).

Στήν «Αυλή των ΘΑΥΜΑΤΩΝ» (ΜΕ ΤΟΝ ΣΤΑΘΗ)...

Η σιωπή και η σφαγή. Των αμνών.

Στους «πολέμους δυτικού τύπου», έτσι όπως τους διαμόρφωσαν οι Έλληνες και οι Ρωμαίοι, δεν υπάρχει η διάκριση μεταξύ μαχίμων και αμάχων.

Όπως απέδειξαν η Τροία, η Καρχηδών, η Κόρινθος, η Ιερουσαλήμ, όπως απέδειξαν στη σύγχρονη εποχή οι βομβαρδισμοί του Λονδίνου, η ισοπέδωση το 1945 (Ιανουάριος-Απρίλιος) 43 γερμανικών πόλεων, ή η πυρπόληση του Τόκιο από τους Αμερικανούς (με 110.000 νεκρούς) τον Μάιο του 1945, η διάκριση μαχίμων αμάχων απλώς δεν υπάρχει.

Αυτή η διάκριση βγήκε στο προσκήνιο τις τελευταίες δεκαετίες για επικοινωνιακή και προπαγανδιστική χρήση. Μάλιστα εκείνων που στην πραγματικότητα χτυπούσαν τους αμάχους κατακέφαλα (Γιουγκοσλαβία,

Ιράκ, Αφγανιστάν, Λιβύη, Συρία, Υεμένη – παντού) κατηγορώντας ταυτοχρόνως τους αντιπάλους τους για κάτι τέτοιο! (Γενοκτονία των Μουσουλμάνων από τους Σέρβους, χημικά του Σαντάμ κατά των Κούρδων, Ρωσικές θηριωδίες κ.λπ.). Ακόμα και οι Τούρκοι που δεν άφησαν άμαχο για άμαχο, ζωντανόν, κατηγορούν τα θύματά τους για σφαγές και γενοκτονίες.

Αμάχους κατά εκατομμύρια εξόντωσαν η Αγγλία, το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία στην Αφρική και στην Ασία, Κινέζους κατά μάζες η Ιαπωνία και τώρα όλοι αυτοί μιλούν για «θανάτους αμάχων»!

Παράλογο; Ναι! Αλλά αν η προπαγάνδα δεν είναι παράλογη, αν δεν λέει χοντρά ψέματα, δεν γίνεται πιστευτή.

★★★

ΚΑΦΕΝΕΪΟ Ο ΜΗΤΣΟΣ

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ
ΤΗΣ ΑΥΤΟΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ...

Όμως, αν στον πόλεμο δεν υπάρχει η διάκριση μάχιμοι-άμαχοι, στον οικονομικό πόλεμο η διάκριση αυτή υπάρχει.

Στον οικονομικό πόλεμο (κι όχι μόνον στην «πολεμική οικονομία») μάχιμοι είναι οι λύκοι και άμαχοι οι αμνοί. Οι λύκοι τρώγονται διαρκώς μεταξύ τους κι όλοι μαζί τρώνε μονίμως τους αμνούς. Λέγεται και ταξική πάλη, αλλά μην το χοντραίνουμε τώρα.

Βεβαίως, πρέπει να παραδεχθούμε ότι ούτε οι λύκοι κάνουν διακρίσεις μεταξύ των αμάχων, για αυτούς όλοι οι άμαχοι είναι έδεσμα! Είναι μόνον θέμα χρόνου να πάρει ο κάθε άμαχος τη σειρά του – να 'ρθει η ώρα του. Εργάτες, εργαζόμενοι, αγρότες, μικροαστοί, μικροπαραγωγοί, νέοι, γυναίκες, άντρες, συνταξιούχοι, επιστήμονες, καλλιτέχνες, στα μάτια

των λύκων είναι όλοι ίδιοι! Και όλοι για τα δόντια τους.

Οι δε διαμάχες μεταξύ των αμάχων, ποιος να φάνε οι λύκοι πρώτους, είναι η χαρά των μαχίμων. Όλη η «ελευθερία του λόγου» περιστρέφεται γύρω απ' αυτό: ποιος θα φαγωθεί, ποιος του αξίζει να φαγωθεί, ποιος βοηθά τους λύκους περισσότερο, και, με έναν λόγο, ποιος είναι πιο μαλάκας!

Στον οικονομικό πόλεμο λοιπόν, οι μάχιμοι έχουν δημιουργήσει και οι άμαχοι απολαμβάνουν ένα είδος... σοσιαλισμού – όπου όλοι οι αμνοί είναι ίσοι μπροστά στην τράπεζα, τη γκιλοτίνα, τις βόμβες και την αποβλάκωση.

Λέω αποβλάκωση, διότι οι άμαχοι αμνοί μάχονται συνήθως ο ένας τον άλλον και σπανίως τους μάχιμους λύκους.

Ηλίθιο; Βεβαίως! Τα ξέρουμε αυτά εδώ και 2500 (τουλάχιστον) χρόνια; Βεβαίως! Και τότε γιατί τα επαναλαμβάνουμε; Σπανίως συμπίπτει η ταξική μας συνείδηση με την ταξική μας θέση.

Εις μάτην η φιλοσοφία; Η ποίηση; Οι τέχνες; Η πολιτική; Εις μάτην η μνήμη, οι ήρωες; Όχι, αλλά είναι θέμα ποσοστού.

Ποσοστού μεταξύ των αμνών. Τα μαύρα πρόβατα είναι πάντα λίγα.

Κι όταν κάνουν τη διαφορά, την κάνουν πάντα για λίγο...

Άσε που λιγοστεύουν διαρκώς – τα μαύρα πρόβατα. (Και ούτω πώς, την πατάνε τα άσπρα...)

ΣΤΑΘΗΣ Σ.
20•Χ•2022

01 πολιτική

Εδώ είναι Βαλκάνια...

- Νέος κανονισμός που εγκρίθηκε από το Ανώτατο Συμβούλιο Εισαγγελέων της Αλβανίας μπορεί αυθαίρετα να αποφασίζει για τη διαπίστευση, ή μη, δημοσιογράφων. Η «σωστή πλευρά της ιστορίας» δεν παίζει.
- Οι βουλευτές του Σοσιαλιστικού (λέμε τώρα...) Κόμματος Αλβανίας απέρριψαν μια τροπολογία που προέβλεπε ότι κάθε δημόσιο ίδρυμα οφείλει να δημοσιεύει όλα τα έγγραφα της πρώην Κρατικής Ασφάλειας που διαθέτει, και ότι οποιοσδήποτε έχει το δικαίωμα να ζητήσει αντίγραφο.
- Μη στενοχωριέστε φίλοι. Εμείς το 1989, επί «κάθαρσης» Τζαννετάκη, κάψαμε 17.500.000 φακέλους της Ασφάλειας στην υψικάμιν, και... καθαρίσαμε. Ούτως ή άλλως, χρειαζόμασταν χώρο για τους καινούριους.
- Η Μολδαβία, που ενεργειακά στηρίζεται από 100% ρωσικό αέριο, και κατά 70% από το ρωσικό θερμολεκτρικό εργοστάσιο στην αποσχισθείσα Υπερδνειστερία, θα προμηθευτεί το 30% της ηλεκτρικής ενέργειας που χρειάζεται από τη μαμά-Ρουμανία (μεγάλο τμήμα του πολιτικού προσωπικού της Ρουμανίας θεωρεί τη Μολδαβία ρουμανικό έδαφος).
- Η Ρωσία ήδη ξεκίνησε τα καψόνια στη Μολδαβία: έκοψε κατά 33% τη ροή του (απλήρωτου) φυσικού αερίου.
- Αναρωτιέται Βούλγαρος ιστορικός: εάν ο τσάρος Σαμουήλ δεν ήταν Βούλγαρος αλλά «Μακεδόνας», όπως ισχυρίζονται τα Σκόπια, τότε γιατί ο αντίπαλός του Βυζαντινός αυτοκράτορας Βασίλειος ονομάζεται Βουλγαροκτόνος; Αν μη τι άλλο, το διασκεδάζουμε.
- Πολιτιστικοί σύλλογοι στα Σκόπια δεν θα μπορούν να χρησιμοποιούν ονόματα «που έχουν οποιαδήποτε σχέση με φυλετική, εθνική, θρησκευτική μισαλλοδοξία, μίσος, γενοκτονία, εξτρεμισμό, εξάπλωση ή υποστήριξη του φασισμού και του ναζισμού». Για τους Βούλγαρους χτυπά η καμπάνα.
- Ανεπιθύμητα πρόσωπα οι υπουργοί Εξωτερικών και Άμυνας του Μαυροβουνίου από τη Ρωσία.
- Το τεστ παρθενίας είναι πλέον απαγορευμένο στο Κόσοβο. Όπως λένε δημοσιογραφικές πηγές, τόσο στην Αλβανία όσο και στο Κόσοβο, πραγματοποιούνται ακόμα επεμβάσεις για την «αποκατάσταση» της παρθενίας...
- Οι ρωσικές μυστικές υπηρεσίες εμπλέκουν τη Βουλγαρία στην ανατίναξη του φορτηγού στη γέφυρα της Κριμαίας. Μήπως εφαρμόζουν το δικό τους ρωσικό πείραμα;
- Ο μέσος μισθός στο Κόσοβο είναι περίπου 500 ευρώ το μήνα, αλλά ο κατώτατος μισθός είναι περίπου το μισό αυτού του ποσού, με πολλούς να ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας.
- Σε καταγγελίες προέβη ο απερχόμενος πρωθυπουργός του Μαυροβουνίου, Αμπάζοβιτς, πως ομάδες λαθρεμπορίου καπνού και διακίνησης κοκαΐνης συνδέονται με κόμματα, κατονομάζοντας ως εμπλεκόμενο τον πρόεδρο Τζουκάνοβιτς. Αποκλείεται να ισχύει κάτι τέτοιο.
- «Εξυπηρέτησαμε τις ανάγκες του κράτους» δήλωσε στη δίκη του στο Βελιγράδι αρχηγός συμμορίας που διώκεται για φόνους, απαγωγές, διακεκριμένες φθορές, κατοχή όπλων και εκρηκτικών και διακίνηση ναρκωτικών. Αχάριστο κράτος...
- Στους δρόμους οι καθηγητές πανεπιστημίων στην Αλβανία. Μαζί τους!

Τουρκία: Επίδειξη δύναμης σε πολλαπλά μέτωπα

Διαρκής απειλή για την ειρήνη στη περιοχή ο τούρκικος επεκτατισμός

■ του Σπύρου Παναγιώτου

Όσοι στην Ελλάδα και το εξωτερικό υπολογίζουν ότι οι εντάσεις στο Αιγαίο και τη Ν.Α. Μεσόγειο θα πάψουν με μια αλλαγή στην πολιτική ηγεσία της Τουρκίας στις επερχόμενες εκλογές καλύτερα να κρατούν μικρό καλάθι. Πρώτα από όλα γιατί οι στρατηγικές επιδιώξεις τόσο του Ερντογάν όσο και της κεμαλικής αντιπολίτευσης συμπίπτουν. Δεύτερο γιατί η «σιγουριά» για μια πιθανή ήττα του Ερντογάν δεν είναι και τόσο βέβαιη. Και μπορεί ορισμένοι ιθύνοντες της δυτικής συμμαχίας να μην κρύβουν τη δυσανεμία τους για τις επιλογές της σημερινής κυβέρνησης της Τουρκίας εκείνο όμως που καθορίζει τη στάση τους είναι η επιθυμία να παραμείνει η Τουρκία στη Δύση ακόμα και με διαφοροποιήσεις. Διαφοροποιήσεις που μπορούν να συγκρατηθούν με την ικανοποίηση σημαντικών επιδιώξεων της Τουρκίας και συγκράτηση, δια της αναβολής, άλλων που ξεπερνούν τα παραδεκτά όρια και επιλογές, κυρίως των ΗΠΑ. Εκείνο που επιτείνει τις αβε-

βαιότητες για την έκβαση του εκλογικού αποτελέσματος της επερχόμενης άνοιξης στη γειτονική χώρα είναι η εξαγγελία ενός τεράστιου προγράμματος κοινωνικής κατοικίας ύψους 50 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Σύμφωνα με τις δηλώσεις Ερντογάν πρόκειται να κατασκευαστούν 500.000 κατοικίες και 50.000 επαγγελματικοί χώροι σε όλες τις περιφέρειες της Τουρκίας που θα αποδοθούν στους πολίτες με ευνοϊκούς όρους. Ας σημειωθεί ότι ο οργανισμός κατοικίας της Τουρκίας έχει ήδη αποδώσει σπίτια σε 1,2 εκατομμύρια νοικοκυριά που σε συνδυασμό με τις αυξήσεις στο κατώτατο μισθό -έχουν πραγματοποιηθεί δύο αυξήσεις τον τελευταίο χρόνο συνολικού ύψους 80%- δημιουργούν ένα νέο τοπίο στην εσωτερική σκηνή. Η αμηνανία της αντιπολίτευσης της Τουρκίας, που ακόμα ψάχνει βήματα συνεργασίας, μαρτυρά ότι η εκλογική μάχη θα είναι αμφίρροπη. Δεν είναι όμως το «μοναδικό χαρτί» που διαθέτει ο Ερντογάν για να ανατρέψει τη δημοσκοπική του υστέρηση.

Αναβαθμισμένος ενεργειακός κόμβος

Μόλις πριν λίγες μέρες ο πρόεδρος της Τουρκίας έκανε δύο σημαντικές ανακοινώσεις με απήχηση τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και διεθνώς. Πρώτον ανακοίνωσε την έναρξη συνομιλιών με τη Ρωσία για την κατασκευή δεύτερου πυρηνικού εργοστασίου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Σε μια περίοδο που ολόκληρος ο δυτικός κόσμος βρίσκεται σε περιδίνηση σχετικά με την ενεργειακή κρίση η Τουρκία εξασφαλίζει σταδιακά σημαντική κάλυψη

των αναγκών σε ηλεκτρική ενέργεια. Ταυτόχρονα, έστω και χωρίς να ομολογείται δημοσίως, ανοίγει δρόμο για τη μετατροπή της σε πυρηνική δύναμη. Το δεύτερο, εξίσου σημαντικό, είναι η ανακοίνωση της συμφωνίας Πούτιν -Ερντογάν για την αναβάθμιση της Τουρκίας στον μοναδικό ενεργειακό κόμβο εισαγωγής ρωσικού φυσικού αερίου για ολόκληρη την Ευρώπη, σε αντικατάσταση των αγωγών Nord Stream μετά τη δολιοφθορά τους. Οι αυτάρεσκες δηλώσεις

Βαλλιστική επίδειξη

Με πηχυαίους τίτλους οι τουρκικές εφημερίδες υποδέχθηκαν τους πανηγυρισμούς της τουρκικής ηγεσίας για τη δοκιμή ενός πυραύλου μεσαίου βεληνικού που δοκιμάστηκε στη Μαύρη Θάλασσα. Σύμφωνα με τις επίσημες ανακοινώσεις ο πύραυλος Tayfun, τουρκικής κατασκευής, έπληξε με ακρίβεια το στόχο του σε απόσταση 561 χιλιομέτρων αναβαθμίζοντας σημαντικά το οπλοστάσιο της

Τουρκίας και αναδεικνύοντας τις επεκτατικές της βλέψεις σε ολόκληρη την περιοχή. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο πλήρως ελεγχόμενος από το καθεστώς Ερντογάν τύπος έδειξε χάρτες της περιοχής δηλώνοντας ότι το νέο όπλο μπορεί να πλήξει ολόκληρη την ελληνική επικράτεια από τα βάθη της Ανατολίας ενώ ταυτόχρονα προστατεύει τη χώρα από απειλές που προέρχονται από Συρία, Ιράκ, ακόμα και Αρμενία.

Η δυτική συμμαχία δείχνει αποφασισμένη να καταπιεί κάθε τουρκική «εκτροπή» προκειμένου να μην οδηγηθούν σε ρήξη οι σχέσεις της με την Τουρκία

του Τούρκου προέδρου ότι εξασφάλισε την συμφωνία Πούτιν ώστε «η Ευρώπη να μπορεί να παίρνει το αέριό της από την Τουρκία» μαρτυρά όχι μόνο την εμβάθυνση των σχέσεων των δύο πλευρών, σε πείσμα της πολιτικής των δυτικών κυρώσεων κατά της Ρωσίας, αλλά και την ουσιαστική αναβάθμιση της Τουρκίας για ολόκληρη την Ευρώπη. Οι χλιαρές αντιδράσεις ιθυνόντων της Ε.Ε. ότι το πρόγραμμα αυτό δεν έχει μεγάλη σημασία καθώς η Ε.Ε. βρίσκεται σε τροχιά απεξάρτησης από το ρωσικό φυσικό αέριο είναι τουλάχιστον υποκριτικές. Σήμερα, και πιθανώς για τα πολλά επόμενα χρόνια, δεν υπάρχει τρόπος αντικατάστασης των ενεργειακών πόρων της Ρωσίας από άλλη πηγή έστω και ακριβότερη. Δεν είναι τυχαίο ότι μέχρι πρόσφατα, παρά την πολιτική κυρώσεων, οι ευρωπαϊκές χώρες αγόραζαν φυσικό αέριο και πετρέλαιο ρωσικής προέλευσης από τη Κίνα όσο η τελευταία είχε εξασφαλίσει πλεονάσματα. Πρακτική που αναιρέθηκε πριν λίγες βδομάδες με απόφαση της κινεζικής κυβέρνησης λόγω αύξησης της ζήτησης λόγω του επερχόμενου χειμώνα. Το ίδιο «χλιαρή» ήταν και η αντίδραση των ΗΠΑ. Παρά

το προσβλητικό κουρέλιασμα της πολιτικής κυρώσεων που επέβαλε η Ουάσιγκτον στις χώρες της Δύσης ο εκπρόσωπος του αμερικανικού υπουργείου Εξωτερικών, Βεντάντ Πατέλ, δήλωσε ότι «ως ΗΠΑ παροτρύνουμε τους συμμάχους μας να λάβουν μέτρα για να διαφοροποιήσουν τις πηγές ενέργειας τους και να μειώσουν την ενεργειακή εξάρτηση από τη Ρωσία...». Με όλα αυτά η δυτική συμμαχία δείχνει αποφασισμένη να καταπιεί κάθε τουρκική «εκτροπή» προκειμένου να μην οδηγηθούν σε ρήξη οι σχέσεις της με την Τουρκία.

Καθοριστικός ρόλος στη Λιβύη

Το ίδιο «χλιαρή» ήταν η αντίδραση Ουάσιγκτον και Βρυξελλών στην ανακοίνωση της υπογραφής δύο μνημονίων συνεργασίας μεταξύ Τουρκίας και Λιβύης που αφορούν την έρευνα και εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου εκ μέρους τουρκικών εταιρειών, παρά την κατάφορη παραβίαση των προβλέψεων του Διεθνούς Δικαίου και ιδιαίτερα του Δικαίου της Θάλασσας και τις αντιδράσεις Αιγύπτου και Ελλάδας που θίγονται από το περίφημο τουρκο-λιβυκό σύμφωνο για χάραξη ΑΟΖ μεταξύ των δύο

χωρών. Οι χώρες της Δύσης επικαλέστηκαν την ανάγκη να πληροφορηθούν επίσημα και λεπτομερώς σχετικά με τους όρους της συμφωνίας και κάλεσαν όλες τις πλευρές να επιλύσουν τις διαφορές με διπλωματικό τρόπο. Και όσο το Βερολίνο και η Ουάσιγκτον «μελετά» τις συμφωνίες Τουρκίας και Λιβύης, ο Ερντογάν και οι αρμόδιοι Τούρκοι αξιωματούχοι δηλώνουν έτοιμοι για την αποστολή τουρκικών ερευνητικών σκαφών και γεωτρήπανων στα νότια και δυτικά παράλια της Κρήτης. Την ίδια στιγμή η Τουρκία καλείται να συμμετέχει σε μία ακόμα διεθνή σύσκεψη με άλλες ευρωπαϊκές χώρες για τις εξελίξεις στη Λιβύη και την αναθέρμανση του δρόμου για διεξαγωγή εκλογών. Να σημειωθεί ότι η Τουρκία ήταν η δύναμη που τορπίλισε την προηγούμενη εκλογική διαδικασία υποστηρίζοντας ότι οι εκλογές δεν αποτελούν ώριμη επιλογή και ρίχνοντας γέφυρες σε όλες τις αντιμαχόμενες πτέρυγες της λιβυκής κρίσης. Στην πραγματικότητα η Τουρκία έχει μετατραπεί σε καθοριστικό παράγοντα των εξελίξεων στη Λιβύη που τη θεωρεί και την αξιοποιεί ως πύλη εισόδου και παρέμβασης στη Β. Αφρική. Ταυτόχρονα έχει αναδειχθεί σε σημαντικό οικονομικό παράγοντα στη χώρα καθώς υπάρχουν επενδυτικές ευκαιρίες περίπου 150 δισεκατομμυρίων δολαρίων που περιμένουν Τούρκους επιχειρηματίες. Με αυτά τα δεδομένα δεν προκαλεί κατάπληξη η τουρκική απαίτηση για άμεσο τερματισμό των αποφάσεων του ΟΗΕ για επιβολή εμπάργκο όπλων στην Λιβύη και η προκλητική άρνηση της να δεχθεί νηοψίες στα εμπορικά πλοία της από την αρμάδα της επιχείρησης «Ειρήνη».

Ο πλανήτης σέρνεται στους ρυθμούς του πολέμου

■ ΤΟΥ Δημήτρη Γκάζν

Μια νέα φάση όξυνσης της ουκρανικής πολεμικής σύγκρουσης φαίνεται να έχει ανοίξει, μετά τη συμβολική ανατίναξη της γέφυρας στη Χερσόνησο της Κριμαίας, από τις ουκρανικές ένοπλες δυνάμεις. Η εξελισσόμενη ουκρανική αντιμετώπιση, με τη στήριξη σε στρατιωτικά μέσα, συντονισμό και πληροφορίες από μια σειρά δυτικές δυνάμεις άμεσα στο πεδίο των μαχών, οδηγεί τη Ρωσία σε αναδίαταξη των δυνάμεων της με επίκεντρο την πόλη της Χερσόνας, όπου όλα δείχνουν πως θα αποτελεί το επόμενο επίκεντρο των στρατιωτικών επιχειρήσεων. Οι Ρώσοι κάνουν λόγο για επιχείρηση εκκένωσης της πόλης από άμαχο πληθυσμό, ενόψει αναμενόμενη ουκρανική επίθεσης ανακατάληψης, με βομβαρδισμούς σε υποδομές της πόλης και παρακείμενου υδροηλεκτρικού φράγματος, με τους Ουκρανούς, σε συντονισμό και με τα ΜΜΕ της Δύσης να κάνουν λόγο για πιθανή προβοκάτσια των Ρώσων και για βίαιο ημιεθελοντικό εκτοπισμό των κατοίκων της περιοχής. Η Ρωσία, αποφασίζει να ρίξει κι άλλες δυνάμεις στα πεδία των μαχών. Το σήμα δόθηκε με τη μερική επιστράτευση και την ανακοίνωση κοινής στρατιωτικής δύναμης Ρώσων και Λευκορώσων που θα αναπτυχθεί στα σύνορα Ουκρανίας-Λευκορωσίας, αλλά και με την αντικατάσταση του επικεφαλής της Ρωσικής Στρατιωτικής δύναμης, με τη θέση να αναλαμβάνει ο δοκιμασμένος στον πόλεμο της Τσετσενίας και της Συρίας, στρατηγός Σεργκέι Σουροβίκιν, του οποίου έργο ήταν οι εκτεταμένοι βομβαρδισμοί στόχων, κρίσιμων για την τροφοδοσία με ηλεκτρική ενέργεια σε όλη την ουκρανική επικράτεια,. Μια επίθεση, που έκανε μέχρι και το Κίεβο, να παραδεχθεί πως έχει χάσει έως και το 30% της ηλεκτροπαραγωγικής του δύναμης, κρούοντας τον κώδωνα του κινδύνου για εκτεταμένα μπλακ άουτ σε ουκρανικές πόλεις το επόμενο διάστημα.

Η ΙΔΙΑ Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ του πολέμου, η ολόένα και μεγαλύτερη ανάγκη για επιπλέον στρατιωτικό υλικό, αλλά και η άρνηση των εμπλεκόμενων μερών (κυρίως της Ρωσίας και του ΝΑΤΟ) να υποχωρήσουν από τους δηλωμένους στόχους τους, οδηγεί αναπό-

φευκτα στο σύρσιμο κι άλλων δυνάμεων στον Βούρκο της ουκρανικής σύγκρουσης. Τόσο γειτονικές χώρες, όπως η Πολωνία και η Λευκορωσία, δηλώνουν έτοιμες για εμπλοκή ανά πάσα στιγμή, ενώ και μια σειρά άλλες χώρες της περιοχής βρίσκονται σε πολεμικό αναβρασμό (χαρακτηριστική η ευρεία αποδοχή που είχε η πρόταση της Φιλανδής πρωθυπουργού Σάνα Μάριν, για ανέγερση φράχτη στα ρωσοφιλανδικά σύνορα). Την ίδια στιγμή μια σειρά άλλες χώρες εμπλέκονται ενεργά μέσω της αποστολής όπλων. Τα τουρκικά UAV, Μπαϊράκτάρ, του ουκρανικού στρατού δοκιμάζονται εδώ και μήνες στο πεδίο της μάχης, ενώ η εμπλοκή του Ιράν με αποστολή UAV ιρανικής κατασκευής στο πλευρό της Ρωσίας, προκαλεί τις αντιδράσεις των ΗΠΑ, που καλούν τον ΟΗΕ να καταδικάσει την Τεχεράνη για την εμπλοκή της στον πόλεμο. Την ίδια στιγμή βέβαια οι ΗΠΑ και οι χώρες της Ε.Ε. (πλήρως αξιονισμένες στο ευρωατλαντικό σχεδιασμό) αποφασίζουν τη δραστική αύξηση της στρατιωτικής βοήθειας προς το Κίεβο. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Κύπρου που καλείται να αποστείλει τα ρωσικής και σοβιετικής κατασκευής οπικά της συστήματα στην Ουκρανία, με την υπόσχεση αντικατάστασης τους από αμερικάνικα όπλα, ενώ και για την Ελλάδα, έχει φουντώσει η συζήτηση για «απόσυρση» των S-300 και την αντικατάστασή τους με συστήματα Patriot.

Η ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ του πολέμου, φέρνει και διεθνοποίηση των συνεπειών του. Στο ενεργειακό πεδίο συνεχίζονται οι ανταγωνισμοί και τα αδιέξοδα με πρώτο θύμα τις χώρες της Ευρώπης.

Στο επισιτιστικό, η μη ανανέωση, μέχρι αυτή την ώρα της συμφωνίας για τα σιτηρά, που λήγει σε λιγότερο από ένα μήνα, προκαλεί ανησυχίες για την ικανότητα επαρκούς τροφοδοσίας με είδη πρώτης ανάγκης σε μια σειρά χώρες του κόσμου. Την ίδια στιγμή, που ήδη έχουν αρχίσει και οι πρώτοι τριγμοί, σε πολιτικό επίπεδο, με τους πολίτες σε αρκετές χώρες (Βλ. Γαλλία) να προχωρούν σε μαζικές διαδηλώσεις αμφισβήτησης των μονοδρόμων που οι ελίτ επιδιώκουν να επιβάλουν στο εξωτερικό (πόλεμος) και στο εσωτερικό (πολεμική οικονομία).

δύναμης

Μέσα σε αυτό το κλίμα ο αντιπρόεδρος της Τουρκίας Ιμπραήμ Καλίν, με αφορμή τις συνομιλίες του με τον Αμερικανό Σύμβουλο ασφαλείας Σάλιβαν εξαπέλυσε νέα επίθεση σε βάρος της Ελλάδας απαιτώντας την αποστρατιωτικοποίηση των νησιών. Σύμφωνα με τις δηλώσεις του διαμήνυσε στις ΗΠΑ ότι «Η πηγή της έντασης είναι η Ελλάδα. Και η Ελλάδα είναι αυτή που πρέπει να κάνει

βήματα για να μειωθεί η ένταση. Για παράδειγμα as ξεκινήσουν αποσύροντας τα όπλα, οπικά συστήματα, στρατιωτικές δυνάμεις, αστυνομικές δυνάμεις, από τα νησιά τα οποία έχουν αποστρατιωτικοποιημένο καθεστώς» συμπληρώνοντας «Προειδοποιήστε τους Έλληνες μην σας χρησιμοποιήσουν». Το θα «έρθουμε ένα βράδυ» φαίνεται δεν ειπώθηκε καθώς αντιβαίνει στην προτροπή «Βρείτε τα»...

01 πολιτική

Τάκης Πολίτης: «Προσβολή κατά της ελευθερίας μου και της χώρας μας»

**Με εντολή ΗΠΑ απαγορεύεται
η πτήση του πανεπιστημιακού
για τη Βενεζουέλα**

Το βράδυ του περασμένου Σαββάτου 15/10, ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Τάκης Πολίτης βρέθηκε στην Κωνσταντινούπολη από την οποία θα πετούσε για το Καράκας της Βενεζουέλας, προκειμένου να αναλάβει τα καθήκοντα του ως επισκέπτης καθηγητής στο Μπολιβαριανό Πανεπιστήμιο. Από την 1η Οκτωβρίου βρισκόταν σε εκπαιδευτική άδεια και είχε παραιτηθεί από Κοσμήτορας της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών. Το ταξίδι του για τη Λατινική Αμερική δεν ολοκληρώθηκε, αφού όταν περνούσε από τον έλεγχο του αεροδρομίου οι υπάλληλοι τον ενημέρωσαν πως δεν μπορεί να επιβιβαστεί στην πτήση του. Σύμφωνα με τους υπαλλήλους ο καθηγητής βρισκόταν στην “μαύρη λίστα” της NTV, δηλαδή της Αμερικανικής Υπηρεσίας Τελωνείων και Συνόρων, η οποία τον χαρακτήρισε «ανεπιθύμητο» και σε σχετικό e-mail διευκρίνιζε πως η συγκεκριμένη πτήση θα διασχίσει τον εναέριο χώρο του Πουέρτο Ρίκο, που ανήκει στο FIR των ΗΠΑ!

Για να το κάνουμε πιο κατανοητό, οι αμερικανικές υπηρεσίες παρενέβησαν σε πτήση μιας χώρας (Τουρκία) και απαγόρευσαν την μετακίνηση ενός Έλληνα πολίτη προς μία τρίτη χώρα (Βενεζουέλα), επειδή η πτήση αυτή θα περνούσε πάνω από μια άλλη χώρα (Πουέρτο Ρίκο) της οποίας η ανεξαρτησία έχει στερηθεί από τις ΗΠΑ! Έχουμε να κάνουμε δηλαδή με τη στέρηση του δικαιώματος στην ελεύθερη μετακίνηση ενός ανθρώπου ο οποίος φακελώθηκε από την NTV, επειδή έχει διαρκή συμμετοχή σε πολιτικούς και κοινωνικούς αγώνες. Πιθανά η αμερικανική υπηρεσία να ήθελε να... προστατέψει τα «σύνορα» από τον πανεπιστημιακό που έχει δείξει έμπρακτη αλληλεγγύη στον Παλαιστινιακό λαό, συμμετέχοντας στο σπάσιμο του αποκλεισμού ή στους φυλακισμένους, μεταξύ των οποίων και ο Δ. Κουφοντίνας.

Ο *Δρόμος* επικοινωνήσε με τον Τάκη Πολίτη, ο οποίος έκανε την παρακάτω δήλωση: «Η απαγόρευση της συνέχισης του ταξιδιού μου από την Κωνσταντινούπολη προς το Καράκας από κρατική υπηρεσία των ΗΠΑ και η υλοποίηση αυτής της απαγόρευσης από τις τουρκικές αρχές, είναι παντελώς αυθαίρετη και ατεκμηρίωτη. Προσβάλλει κατάφωρα την προσωπικότητά μου ως πανεπιστημιακού δασκάλου, καταλύει την προσωπική μου ελευθερία μετακίνησης, ορθώνει εμπόδια στην ελευθερία άσκησης των ακαδημαϊκών μου καθηκόντων στο Μπολιβαριανό Πανεπιστήμιο της Βενεζουέλας, όπου προβλέπεται φέτος να διδάξω. Προσβάλλει επίσης την ίδια μας τη χώρα, αφού πολίτες της, χωρίς καμία απολύτως επίσημη αιτιολογία, με ενέργειες τρίτης χώρας δίκην παγκόσμιου χωροφύλακα και κατά παράβαση κάθε έννοιας διεθνούς δικαίου, υπόκεινται σε δυσμενή διοικητικά μέτρα. Κάθε κυβέρνηση που σέβεται την ίδια τη χώρα και τους πολίτες της οφείλει να αντιδράσει».

Νίκος Γεωργιάδης

Δημήτρης Δερμιτζάκης, αγρότης, κάτοικος Σητείας

«Τα σχέδια πόλης της Σητείας δεν αφορούσαν το καλό της πόλης αλλά την εξυπηρέτηση ορισμένων συμφερόντων»

■ Συνέντευξη στον **Ιάσονα Κωστόπουλο**

Με αφορμή τις καταστροφικές πλημμύρες στη Σητεία μιλήσαμε με τον Δημήτρη Δερμιτζάκη, αγρότη και κάτοικο Σητείας. Για το πώς φτάσαμε στις καταστροφές, τις ευθύνες που υπάρχουν και τη στάση των πολιτών της περιοχής μπροστά στο πρόβλημα που δημιουργήθηκε.

➤ **Θα μπορούσατε να μας περιγράψετε τι συνέβη στην Σητεία το προηγούμενο Σάββατο 15/10;**

Το Σάββατο 15/10, το πρωί, γύρω στις 9:00-9:30. Ξεκίνησε η βροχοπτώση και αυτό που ακολούθησε ήταν πέρα από κάθε φαντασία, με την έννοια ότι τόσο πολύ νερό, τουλάχιστον εγώ που είμαι τριάντα δύο χρόνια στη Σητεία, δεν το είχα ξαναδεί. Μέσα σε περίπου πέντε ώρες, έριξε τεράστιες ποσότητες νερού. Είχε βέβαια να βρέξει από τον Φεβρουάριο, πράγμα που σημαίνει πως το χώμα ήταν πολύ σκληρό και δεν θα μπορούσε να απορροφήσει τη δυνατή βροχή. Όσον αφορά το ακριβές ύψος της βροχοπτώσης, οι απόψεις δίστανται, καθώς μπλόκαραν τα βροχόμετρα και είχαμε μετρήσεις από 300 έως και 5.000 χιλιοστά. Ωστόσο, συνδυάζοντας πληροφορίες, υπολογίζουμε πως το ύψος της βροχής ήταν περίπου 1.200 χιλιοστά. Ένα ενδεικτικό μέγεθος για τη Σητεία είναι ότι ο μέσος όρος του ετήσιου υετού είναι γύρω στα 600-700 χιλιοστά και αυτό, στην καλύτερη περίπτωση. Αποτέλεσμα, τα πλημμυρικά φαινόμενα και η καταστροφή που είδατε.

➤ **Τι είναι αυτό που οδήγησε σε αυτή την κατάσταση;**

Το πρώτο θέμα ήταν το ύψος της βροχοπτώσης. Το δεύτερο, είναι ότι υπάρχουν ρέματα τα οποία –όπως συμβαίνει και στην υπόλοιπη Ελλάδα– είτε έχουν μπαζωθεί, είτε έχουν χτιστεί από πάνω, εντελώς, και έχουν γίνει οικόπεδα. Ωστόσο το νερό, που ως γνωστόν έχει μνήμη, ακολούθησε την παλιά αρχική του διαδρομή, αυτή πριν 50-70 χρόνια. Το λέω αυτό γιατί στα νότια της πόλης υπάρχει ένα παλιό ρέμα που ονομάζεται Βάγκα και αυτό δεν είχε κατεβάσει ποτέ νερό, τα τελευταία 50 χρόνια και ουσιαστικά έχει μετατραπεί σε ένα δρόμο μαζί με κάποια μαγαζιά αριστερά και δεξιά, αλλά και τις εργατικές κατοικίες πιο πάνω. Αυτό το ρέμα λοιπόν κατέβασε πάρα πολύ μεγάλη ποσότητα νερού. Υπήρχε ένα τεχνικό έργο σε κάποιο σημείο προς το τέλος του ρέματος, το οποίο υποτίθε-

ται ότι θα έπαιρνε τις απορροές, αλλά εκείνο φράγκαρε γιατί παρασύρθηκαν κάποια αυτοκίνητα και δημιουργήθηκε ένα είδος φράγματος. Οπότε από κείνο το σημείο πλημμύρισε ένα πολύ μεγάλο κομμάτι του νέου σχεδίου πόλης στην κάτω του πλευρά. Ένα άλλο ρέμα που ξεκινάει από την Γκέλα, έξω από την πόλη και από ένα σημείο και έπειτα χάνεται, καθώς εκεί έχει αναπτυχθεί το νέο σχέδιο πόλης και η περιοχή είναι ιδιαίτερα κατηφορική. Σε αυτό το σημείο δημιουργήθηκε άλλος ένας χείμαρρος, ενώ το τρίτο σημείο ήταν ο επαρχιακός δρόμος Σητείας Ιεράπετρας, ο οποίος στα 3-4 πρώτα χιλιόμετρα μετατράπηκε σε χείμαρρο. Υπάρχει επίσης ο ποταμός Παντέλης, ο οποίος το 2019 είχε κάνει υπερχειλίση με μεγάλη ποσότητα νερού και τότε πλημμύρισε μία συγκεκριμένη περιοχή της Σητείας. Το Σάββατο ο ποταμός είχε και αυτός υπερχειλίση και έκανε ζημιές παρόχθια, ωστόσο δεν ήταν αυτός το βασικό πρόβλημα της πλημμύρας όπως ήταν το 2019.

➤ **Τι συνέπειες είχε αυτό για την πόλη; Υπήρξαν ζημιές, κινδύνεψαν άνθρωποι; Γιατί υπάρχουν εικόνες από μεγάλες καταστροφές, ενώ τις ίδιες ώρες στο Ηράκλειο είχαμε δύο νεκρούς.**

Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα η πλευρά που βρίσκεται στην έξοδο προς την Ιεράπετρα, να μετατραπεί σε ένα είδος λίμνης όπου μέχρι την παραλία και στα αριστερά και στα δεξιά της και σε διάφορους δρόμους της πόλης, πλημμύρισαν κτίρια με το ύψος του νερού να φτάνει από 40 εκατοστά μέχρι και 180 εκατοστά. Να σημειώσουμε ότι σαν πόλη η Σητεία είναι χτισμένη αμφιθεατρικά και διάφοροι δρόμοι οι οποίοι είναι κατηφορικοί, ιδιαίτερα στο σημείο του νέου σχεδίου πόλης, λειτούργησαν σαν χείμαρροι, καθώς οι σχάρες είναι λίγες και μικρές και δεν μπόρεσαν να απορροφήσουν αυτή την ποσότητα νερού. Συνολικά, πλημμύρισαν πολλά μαγαζιά με τεράστιες καταστροφές, κινδύνευσαν άνθρωποι και σε μαγαζιά αλλά και σε περιοχές γύρω από τον ποταμό και στη

μεριά της Βάγκας, από όπου απεγκλωβίστηκαν τελευταία στιγμή και ευτυχώς δεν θρηνήσαμε θύματα. Οπότε οι βασικές ζημιές είναι σε μαγαζιά και σπίτια, με τη ζημιά για τις περισσότερες επιχειρήσεις να είναι στο 100%. Υπολογίζουμε, ότι τα μαγαζιά που έχουν πρόβλημα είναι περίπου εκατόν πενήντα, ενώ τα σπίτια είναι γύρω στα εκατό. Ζημιά υπάρχει και στην παραλία και τις δημόσιες υποδομές, αλλά και βέβαια μεγάλη οικολογική καταστροφή, από όλα τα αντικείμενα και τις ουσίες που παρασύρθηκαν στην θάλασσα. Τα περισσότερα αντικείμενα που παρασύρθηκαν, ήταν μέσω ενός κεντρικού δρόμου της Σητείας, ο οποίος ονομάζεται Παπανδρέου και είναι ένα παλιό ρέμα, που πλέον έχει πάνω του ένα δρόμο διπλής κατευθύνσεως με νησίδα και από κάτω ένα τεχνικό έργο, με στρογγυλές σωλήνες μικρής διατομής που βγάζουν το νερό στην παραλία. Εκεί δημιουργήθηκε ουσιαστικά ένα ποτάμι και προκάλεσε τη μεγαλύτερη ζημιά, ειδικά στα γύρω μαγαζιά. Αντίστοιχα, στο δημοτικό πάρκινγκ, το οποίο λόγω του ότι ήταν Σάββατο πρωί ήταν γεμάτο, πλημμύρισε με το νερό να φτάνει πάνω από 150 εκατοστά, με αποτέλεσμα τα αυτοκίνητα να παρασυρθούν το ένα πάνω στο άλλο. Πρόκειται για μία καταστροφή η οποία δεν έχει ξανασυμβεί στη Σητεία. Είναι πολύ μεγαλύτερη από αυτή του 2019.

➤ **Η πόλη ήταν προετοιμασμένη για ένα τέτοιο φαινόμενο;**

Σε ό,τι αφορά τα φρεάτια, μέσα στην πόλη είναι λίγα και δεν θα μπορούσαν να απορροφήσουν τον όγκο του νερού, δεδομένου ότι και σε μία φυσιολογική βροχή οι δρόμοι της πόλης γίνονται χείμαρρος. Βέβαια είναι ένα ερώτημα, αν αφενός μια τέτοια επέκταση είναι εύκολη ή αφετέρου αν με αυτή τη βροχοπτώση, αυτό θα ήταν αρκετό. Επιπλέον, έγινε ένας καθαρισμός του ποταμού που είχε προκαλέσει την πλημμύρα το 2019, ωστόσο αυτός δεν ήταν η κύρια αιτία της καταστροφής. Το θέμα δεν είναι αν υπήρξε

Ο κόσμος της Σητείας έδειξε τεράστια αλληλεγγύη σε αυτούς που επλήγησαν, χωρίς απαραίτητα να πρόκειται για γνωστούς ή φίλους. Φαίνεται πως δεν έχουν χαθεί η αλληλεγγύη και ο ανθρωπισμός, σε τέτοιες δύσκολες στιγμές

διαδικασία των αποζημιώσεων. Εγώ προσωπικά δεν ελπίζω ότι μπορεί να γίνει κάτι σημαντικό άμεσα. Μην ξεχνάμε ότι στο Αρκαλοχώρι οι σεισμόπληκτοι, ακόμα περιμένουν τα λεφτά που τους είχαν τάξει, περισσότερο από ένα χρόνο. Με λίγα λόγια, αν κάποιος μικρός μαγαζάτορας έχει χρήμα-

τα στην άκρη, μπορεί να ξανανοίξει την επιχείρησή του. Με τους υπόλοιπους δεν ξέρω τι θα συμβεί.

> Κλείνοντας θα θέλαμε να μας πείτε σε τι κατάσταση βρίσκεται ο κόσμος στη Σητεία και αν μπορούμε εμείς, από την υπόλοιπη χώρα, να βοηθήσουμε σε κάτι;

Θα ήθελα να επισημάνω ότι αυτό που λειτούργησε στην πόλη αυτές τις μέρες και συνεχίζει να λειτουργεί είναι η αλληλεγγύη του κόσμου. Δηλαδή, όλοι όσοι μπόρεσαν βρέθηκαν στα μαγαζιά και βοηθάνε ακόμη και τώρα να βγουν τα μπάζα, οι λάσπες, να καθαρίσουμε. Ο κόσμος της Σητείας έδειξε τεράστια αλληλεγγύη σε αυτούς που επλήγησαν, χωρίς απαραίτητα να πρόκειται για γνωστούς ή φίλους.

Ειδικά τα παιδιά του ΤΕΙ και οι μαθητές, βοήθησαν πραγματικά, όσο μπορούσαν, με αφενός άμεσα και πρακτικά αποτελέσματα στο καθάρισμα αλλά, πολύ περισσότερο, η στάση τους λειτούργησε και σαν μία τονωτική ένεση. Φαίνεται πως δεν έχουν χαθεί η αλληλεγγύη και ο ανθρωπισμός, σε τέτοιες δύσκολες στιγμές. Σε ό, τι αφορά τις κατοικίες, το πρόβλημα δεν είναι εξίσου μεγάλο, αν εξαιρέσουμε εκείνες που βρίσκονταν δίπλα στο ρέμα της Βάγκας, όπου οι άνθρωποι φιλοξενούνται σε κάποια καταλύματα, είτε σε κάποια άλλα σπίτια. Ωστόσο, το κύριο πρόβλημα βρίσκεται σε επιχειρήσεις και είναι βασικά οικονομικό. Δυστυχώς, το ποσό που πρέπει να συγκεντρωθεί είναι τεράστιο και άρα είναι δύσκολο να γίνει κάτι.

Όμως, αυτό που χρειάζεται ο κόσμος είναι ηθική συμπαράσταση, να νιώσει ότι δεν είναι μόνος του. Από εκεί και πέρα θα πρέπει να ξεκινήσει μία συζήτηση για το πώς φτιάχνουμε τα σχέδια πόλης και ποια συμφέροντα εξυπηρετούνται κάθε φορά. Αυτό το διαχρονικό «καρκίνωμα», που συμβαίνει σε όλη την Ελλάδα, θα πρέπει κάποια στιγμή να τελειώσει. Εκείνο που θα βοηθούσε τη Σητεία, θα ήταν να πιέσουμε να υλοποιηθούν οι οποίες εξαγγελίες και ειδικά ό,τι αφορά τόσο στο ύψος των αποζημιώσεων, όσο και στο να δοθούν εγκαίρως, για να μην κλείσουν οι επιχειρήσεις.

ΚΕΘΕΑ: Τι συμβαίνει τρία χρόνια μετά την ΠΝΠ

Ανακοίνωση του Συλλόγου Εργαζομένων – Εκτός τόπου και χρόνου η απάντηση του προέδρου του φορέα κου Λιάπη

«**Σ**υμπληρώθηκαν τρία χρόνια από το 2019, όταν η παρούσα κυβέρνηση αντικατέστησε πραξικοπηματικά, με μια πρωτοφανή στη διάρκεια της μεταπολίτευσης Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου, το εκλεγμένο και άμισθο Διοικητικό του Συμβούλιο με ένα κομματικά διορισμένο χωρίς να προσφέρει δημοσίως καμία ουσιαστική αιτιολόγηση της αναγκαιότητας της πράξης της».

Έτσι ξεκινά σχετική ανακοίνωση του Συλλόγου Εργαζομένων ΚΕΘΕΑ, ενώ στη συνέχεια αναφέρεται στις αντιδράσεις που προκλήθηκαν έκτοτε:

«Το σοκ της παρέμβασης ήταν τέτοιο που ξεσήκωσε σημαντική και σχεδόν καθολική αντίδραση στο σύνολο της κοινωνίας, του πολιτικού κόσμου και των ΜΜΕ. Ακόμη μεγαλύτερη αντίδραση ξεσηκώθηκε με την απόπειρα γραφειοκρατικής μετάλλαξης του ΚΕΘΕΑ από την νέα διοίκηση όταν παρουσίασε ένα σχέδιο νόμου που τεμάχιζε και στη συνέχεια επανέωνε τα κομμάτια του ΚΕΘΕΑ σε κάτι που έμοιαζε περισσότερο με το συμπαθές δημιούργημα του Δρ. Φρανκενστάιν, παρά με οργανισμό που σέβεται την ιστορία, το επιστημονικό έργο και το θεραπευτικό μοντέλο του. Το σχέδιο νόμου αποσύρθηκε σιωπηλά από το Υπουργείο Υγείας και ουδείς ασχολήθηκε ξανά με αυτό, ενώ παρά την κατάθεση από τους εργαζόμενους συνολικής πρότασης οργανισμού, οργανογράμματος, κανονισμού εργασίας και συστήματος αξιολόγησης, μετά από αίτημα του Υπουργείου, ουδέποτε λάβαμε απάντηση». Κάνοντας έναν απολογισμό των 3 χρόνων της διορισμένης διοίκησης, ο Σύλλογος Εργαζομένων αναφέρει:

«Δεν έχει πραγματοποιηθεί καμία Γενική Συνέλευση του Οργανισμού, παρά την πρόβλεψη της ίδιας της ΠΝΠ για ετήσια σύγκληση του ανώτατου θεσμικού οργάνου.

Δεν έχει κατατεθεί κανονισμός λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου, παρά την πρόβλεψη της ΠΝΠ.

Δεν έχει εκδοθεί καμία από τις Υπουργικές Αποφάσεις που απαιτούνταν από την ΠΝΠ για τη ρύθμιση εσωτερικών λειτουργιών του Οργανισμού.

Δεν γίνεται σεβαστός ο υφιστάμενος κανονισμός λειτουργίας και η συντριπτική πλειοψηφία των θέσεων προϊσταμένων καλύπτονται κατ'ανάθεση, χωρίς καμία διαδικασία.

Δεν λειτουργεί κανένα συλλογικό όργανο είτε σχεδιασμού πολιτικής, όπως το Συμβούλιο Πολιτικής ΚΕΘΕΑ, είτε ελέγχου και ρύθμισης της εσωτερικής λειτουργίας όπως η Επιτροπή Δεοντολογίας, παρότι προβλέπονται ρητά από το νόμο και τον κανονισμό εργασίας».

Η απάντηση του κου Λιάπη

Στο μεταξύ, αλγεινή εντύπωση προξενεί το γεγονός ότι ο πρόεδρος του Δ.Σ. ΚΕΘΕΑ κος

Χρήστος Λιάπης εξέδωσε ανακοίνωση για τις αιτιάσεις του Συλλόγου Εργαζομένων χωρίς να δίνει καμιά απάντηση για όσα καταλογίζονται. Το μόνο που επαναλαμβάνει ο κος Λιάπης είναι ότι «το ΚΕΘΕΑ δεν έκλεισε»! Συγκεκριμένα αναφέρει:

«Τελικά, το ΚΕΘΕΑ όχι μόνον δεν έκλεισε, όπως ακούστηκε τόσο τον Απρίλιο του 2021, όσο και τον Νοέμβριο του 2019 όταν ξεκίνησε η θητεία μου ως Πρόεδρος του Διοικητικού του Συμβουλίου, αλλά αντίθετα ενισχύθηκε με προσλήψεις μόνιμου προσωπικού. Συγκεκριμένα, αναφορικά με τον θόρυβο που επιχειρείται να προκληθεί κατά καιρούς σχετικά με τη βιωσιμότητα του ΚΕΘΕΑ, ο χρόνος απέδειξε ότι ο ορυμαγδός αυτός μπορεί να αποδοθεί μόνο σε πολιτική σκοπιμότητα, στρέβλωση και κακοπιστία».

Ουσιαστικά ο κος Λιάπης επιβεβαιώνει την ανακοίνωση των εργαζομένων. Οι εργαζόμενοι προφανώς και δεν είπαν ότι το ΚΕΘΕΑ έκλεισε, αναφέρθηκαν όμως σε συγκεκριμένες πράξεις και παραλείψεις που το οδηγούν να βαλτώνει, με ένα συγκεκριμένο μοντέλο λειτουργίας, ξένο προς τις αρχές και τους σκοπούς του. Καταγγέλλουν μάλιστα ότι δεν έχουν γίνει καν οι ενέργειες που προβλέπονταν από την ίδια την ΠΝΠ για τη λειτουργία του οργανισμού. Για όλα αυτά, ο κος Λιάπης δεν απαντά απολύτως τίποτα.

Βάση διαλόγου

Τέλος, σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση αλλά και το τι μέλει γενέσθαι, ο Σύλλογος Εργαζομένων αναφέρει τα εξής:

«Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει ότι το ΚΕΘΕΑ βρίσκεται σε πολύ χειρότερη κατάσταση από αυτήν που βρισκόταν πριν την ΠΝΠ. Τα αναμφισβήτητα προβλήματα που είχε ο Οργανισμός πριν την κατάργηση του αυτοδιοίκτου, είχαν ταυτόχρονα τον χώρο και τα όργανα για να επιλυθούν, όπως γινόταν σε όλη τη διάρκεια της πορείας του. Σήμερα, στον οργανισμό-λάφυρο στο κομματικό κράτος, με κονιορτοποιημένη οποιαδήποτε συλλογική διαδικασία διαλόγου και αποφάσεων, η, όποια, διοίκηση δεν μπορεί παρά να μεγαθύνει με γεωμετρική πρόοδο τα προβλήματα. Το πλαίσιο που επέβαλε η κυβέρνηση με την ΠΝΠ απέτυχε και βάλτωσε το ΚΕΘΕΑ.

Πρέπει να καταργηθεί και να αντικατασταθεί μέσα από μια συναινετική διαδικασία: Η πρόταση για την οργάνωση και τη λειτουργία του ΚΕΘΕΑ που έχει κατατεθεί από τους εργαζόμενους στο Υπουργείο Υγείας είναι λειτουργική, τεκμηριωμένη, άμεσα εφαρμόσιμη και έχει τη συναίνεση των εργαζομένων και των στελεχών του οργανισμού. Αποτελεί την καλύτερη βάση διαλόγου για έναν καλύτερο, αυτοδιοικούμενο και αποτελεσματικό οργανισμό για τις εξαρτήσεις στο πλαίσιο της δημόσιας υγείας».

Μ.Α.

01 **πολιτική**

Έφυγε ο Ανδρέας Βογιατζόγλου

Με βαθιά θλίψη πληροφορηθήκαμε τον θάνατο του αγωνιστή κομμουνιστή Ανδρέα Βογιατζόγλου, γραμματέα του ΚΚΕ(μ-λ), μετά από σκληρή μάχη με τον καρκίνο. Παιδί των αγώνων της τελευταίας φάσης της δικτατορίας και των μεταπολιτευτικών χρόνων, από φοιτητής στις γραμμές του μ-λ κινήματος, και με μια αδιάκοπη παρουσία σε όλα τα χρόνια που ακολούθησαν την κρίση του ρεύματος αυτού, αλλά και στα χρόνια μιας πολυπλόκαμης αντεπαναστάσεως που επιβλήθηκε σε ολόκληρο τον κόσμο και ήταν αποτέλεσμα μιας τεράστιας υποχώρησης του ιστορικού κομμουνιστικού κινήματος. Η αδιάκοπη παρουσία του σε όλες τις αντιτάσεις, στα μικρά και μεγάλα κινήματα, η μη εξαργύρωση αγώνων και θυσιών στο όνομα μιας «ήσυχης» ζωής, η σταθερή ανταγωνιστική στάση απέναντι στο σύστημα, καθώς και οι ευθύνες που ανέλαβε σε δύσκολες εποχές, είναι τα στοιχεία που χαρακτήριζαν τον Ανδρέα Βογιατζόγλου και του αναγνωρίζονται από όλους – ακόμα κι αν ακολουθούν μια διαφορετική πορεία μέσα στους ταραγμένους καιρούς που ζούμε. Στην οικογένειά του, στους συντρόφους του, στο κόμμα του, απευθύνουμε τα πιο βαθιά συλλυπητήριά μας.

19/10/2022
ΚΟΕ

Πού το πάει η Κίνα;

Το 20ό συνέδριο του ΚΚ Κίνας: Η αντίληψη της ηγεσίας του για την Κίνα και τον κόσμο – Οι ιδεολογικές αναπαραστάσεις ενώπιον των σκληρών τρεχουσών πραγματικοτήτων

Μέρος Α΄

■ του Κώστα Δημητριάδη

Το 20ό συνέδριο του ΚΚ Κίνας άνοιξε τις εργασίες του στις 16/10. Ο βασικός ρόλος του είναι να ορίσει τις βασικές εκτιμήσεις και κατευθύνσεις της κινεζικής ηγεσίας για την επόμενη πενταετία. Η Κίνα ασκεί αποφασιστικό ρόλο στις παγκόσμιες εξελίξεις και συνεπώς η εισήγηση της απερχόμενης Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος που παρουσίασε ο γραμματέας Σι Τζινπίνγκ, για την οποία θα παρουσιάσουμε κάποιες σκέψεις στο σημερινό σημείωμα, είναι ένα ντοκουμέντο με μεγάλο πολιτικό ενδιαφέρον. Και για τα όσα λέει και για τις επιλογές που κάνει αλλά εξ ίσου πολύ και για τα όσα δεν περιλαμβάνει.

Μέσα σε ποιά συγκυρία;

Το συνέδριο διεξάγεται σε μια στιγμή που πάνε να εκδηλωθούν μεγάλα κρισιακά τραντάγματα. Είναι ορατά και διαρκώς αυξανόμενα τα σημάδια μιας επερχόμενης ύφεσης παγκόσμιας κλίμακας που εκτιμάται ότι θα πιέσει, άδηλο σε ποιο βαθμό, και την Κίνα. Έτσι τα όσα εξαγγέλλονται πρέπει να εκτιμηθούν με βάση ένα φόντο που πολύ συνοπτικά ορίζεται από: 1). Τα αδιέξοδα μιας παγκόσμιας συστημικής καπιταλιστικής κρίσης σε συνθήκες μεγάλης υποχώρησης της λαϊκής παρέμβασης σε παγκόσμιο επίπεδο. 2). Οξυμένους, πολυεπίδους ενδοκαπιταλιστικούς ανταγωνι-

σμούς που μας εισάγουν (με τη σύγκρουση στην Ουκρανία) σε μια φάση πολέμου.

3). Μια μεγάλη πολυσιδηή κρίση στη σχέση κοινωνίας-Φύσης με συσσωρευμένα επί μακρόν προβλήματα (ενέργεια, περιβαλλοντικές κρίσεις και πίο πρόσφατα επιδημίες). Με την διαχείριση της πανδημίας να έχει γίνει ο πιλότος για μια επιβολή ακραία αντικοινωνικών τρόπων επίλυσης τέτοιων προβλημάτων.

Καθόλου τυχαία η εισήγηση του Σι εκτιμά ότι έρχονται θύελλες και προβάλλει γλαφυρά την ανάγκη ιδιαίτερης προετοιμασίας για την αντιμετώπισή τους.

Το Βασικό μοτίβο και οι στόχοι του συνεδρίου

Η φράση που επαναλαμβάνεται μέχρι σημείου κορεσμού μέσα στο κείμενο είναι ο «σοσιαλισμός με κινέζικα χαρακτηριστικά». Αυτή η φόρμουλα συνδυασμένη με τον κατευθυντήριο στόχο του «κοινωνικού εκσυγχρονισμού» και της «αναζωογόνησης του κινέζικου έθνους» δίνουν τον τόνο. Το κείμενο διαπερνιέται από την αυτοπεποίθηση που γεννά το ότι η Κίνα έχει κατακτήσει τη θέση του ενός από τους δύο ανταγωνιστικούς πρωταγωνιστές του διεθνούς συστήματος. Δίνεται η εντύπωση ότι η ηγεσία βασίζεται στην εκτίμηση ότι τα ίδια τα μεγέθη της Κίνας θα συνεχίσουν να επιτρέπουν τον

πολιτικό έλεγχο και την τιθάσευση των μεγάλων αντιθέσεων και θυελλών που έρχονται. Αξίζει παρεμπιπτόντως να σημειωθεί ότι η έννοια της αντίθεσης (η διαλεκτική κοινωνικοπολιτική αντίθεση που κινεί τις εξελίξεις και που η κατανόηση και ο χειρισμός της είναι η βάση της μαρξιστικής πολιτικής λογικής και μάλιστα όπως αυτή ειδικότερα έχει εκφραστεί με τα «κινέζικα χαρακτηριστικά» που της προσέδωσε ο Μάο) δεν συναντιέται μέσα στον λόγο της ηγεσίας ενός κόμματος που δεν παύει εντούτοις να δηλώνει μαρξιστικό και κληρονόμος της σκέψης του Μάο. Η εισήγηση κάνοντας απολογισμό των σημαντικών επιτευγμάτων δίνει κεντρική θέση στην «εξάλειψη της απόλυτης φτώχειας» και στη σημαντική διεύρυνση των μεσαίων στρωμάτων. Παράλληλα δεν αποφεύγει να αναφερθεί στην ανάγκη αντιμετώπισης των διαρκώς αυξανόμενων κοινωνικών ανισοτήτων, της ανεργίας και των τεράστιων ανισομετριών ανάμεσα στην πόλη και την ύπαιθρο και μεταξύ των διαφορετικών περιφερειών της χώρας. Αναφορά που οι τόνοι της δίνουν ένα μέτρο της ανησυχίας μπροστά στις κοινωνικοπολιτικές εντάσεις που «παράγουν» αυτά τα προβλήματα ιδιαίτερα εν όψει οικονομικής επιβράδυνσης. Όμως δεν γίνεται καμία σύνδεση των παραπάνω προβλημάτων με τους δομικούς παράγοντες που δεν

παύουν να γεννούν φτώχεια και ανισότητες και σχετίζονται με τις αντιθέσεις (καπιταλιστικής συσσώρευσης) που γεννά ο «σοσιαλισμός της αγοράς με κινέζικα χαρακτηριστικά». Μένει εν τέλει η εντύπωση ότι ο τονισμός της κινεζικής ιδιαιτερότητας του σοσιαλισμού γίνεται το ιδεολογικό όχημα νομιμοποίησης μιας ουσιαστικής απάλειψης του «σοσιαλιστικού» του περιεχομένου.

Επιπλέον αξίζει μια συνοπτική εκτίμηση για το περιεχόμενο που δίνεται στον στόχο της «αναζωογόνησης του κινέζικου έθνους». Από τη μια, η ιστορική βαρύτητα της κινέζικης επανάστασης με τη δημιουργία της ΛΔ Κίνας και του διπλού της χαρακτήρα αυτής της επανάστασης ως συνδυασμός εθνικής / ανταποικιακής απελευθέρωσης και κοινωνικής χειραφέτησης. Από την άλλη, η πορεία (με αφετηρία τον δρόμο επανεισαγωγής καπιταλιστικών σχέσεων που ακολουθήθηκε μετά το 1978), αποδυνάμωσης και αναίρεσης του κοινωνικού προτάγματος περνάει στη γλώσσα του κειμένου και οι τόνοι απηχούν μεταστροφές προς έναν αναδυόμενο εθνικισμό του οποίου τα ειδικά «κινέζικα χαρακτηριστικά» (και οι αντιφάσεις) δεν δικαιολογούν καθόλου την προσχώρηση σε ένα γενικό κλίμα ενθουσιαστικού θαυμασμού (που δεν παραλείπει να μεταδίδει έντονα και η εισήγηση). Αντίθετα απαιτούν περίσκεψη και

Οι μεγάλες αντιφάσεις ανάμεσα στην κινέζικη πολιτική επιδίωξη ηγεμονικής ειρηνικής παγκόσμιας διεξόδου και σε μια κλιμακούμενη στρατιωτική αντιπαράθεση ΗΠΑ-Κίνας είναι ένας από τους γρίφους που αφήνει άλυτους το κείμενο του 20ού συνεδρίου

πρέπει να γίνουν αντικείμενο σοβαρής μελέτης. Εδώ θα αρκεστούμε να θέσουμε το ερώτημα σχετικά με το τι θα μπορούσε να σημαίνει ο συνδυασμός τέτοιων εθνικιστικών ροπών συνδυασμένων με τον επιβεβαιούμενο από την εισήγηση προσανατολισμό προς έναν παραγωγικιστικό εκσυγχρονισμό. Τι θα σήμαινε μια Κίνα που δεν θα έκανε τελικά κάτι διαφορετικό από το να επιχειρήσει στην κλίμακά της (με έναν πληθυσμό 1,4 δισ.) κύκλους καπιταλιστικής συσσώρευσης αντίστοιχους των αμερικανικών.

Η προβαλλόμενη εικόνα για τον κόσμο (το παγκόσμιο σύστημα)

Τρεις σιωπές εντυπωσιάζουν και καλούν για πολιτική ερμηνεία: 1). Δεν γίνεται καμία μνεία στον πόλεμο (της Ουκρανίας) και στις τάσεις κλιμάκωσης και εξάπλωσής του. Καμία άμεση, ονομαστική αναφορά στη Ρωσία, ή στην Ευρώπη. Υπάρχουν ουσιαστικά μόνον οι ΗΠΑ και η πορεία ανταγωνισμού που τις κινεί επιθετικά απέναντι στην Κίνα. 2). Δεν γίνεται κανένας λόγος για την παγκόσμια καπιταλιστική κρίση (ενδεικτικά απουσιάζουν τελείως ακόμα και οι λέξεις «καπιταλισμός», «κρίση», «εκμετάλλευση» ή ακόμα και ο «ιμπεριαλισμός» λέγεται περιφραστικά), τη στιγμή μάλιστα που η Κίνα βρισκόμενη σε μια αδιάπτωτη πορεία διευρυνόμενων «ανοιγμάτων στις αγορές» και ενσωμάτωσης μέσα στο διεθνές σύστημα, ενιαίο ως προς τις καπιταλιστικές σχέσεις που το χαρακτηρίζουν γίνεται αναγκαστικά εμπλεκόμενο μέρος αυτής της κρίσης. 3). Δεν θα βρει κανείς επίσης μέσα στο κείμενο κάποια συνολική εκτίμηση των αντιθέσεων που διέπουν τη διεθνή κατάσταση και «των τάσεων της περιόδου». Το κλασικό, καθιερωμένο πρώτο τμήμα τέτοιων ντοκουμέντων των ΚΚ (πολύ περισσότερο των κυβερνητικών) απουσιάζει.

Ποιός είναι ο βασικός άξονας; Η Κίνα τάσσεται κατά του επιχειρούμενου μονοπολισμού στον σημερινό κόσμο και των «ανταγωνισμών μηδενικού αθροίσματος» που γεννούν αυξανόμενες συγκρούσεις ανάμεσα σε μεγάλες χώρες και αναστατώνουν τη διεθνή τάξη. Εδώ σαφώς υπονοούνται οι ΗΠΑ χωρίς να κατονομάζονται. Οι τόνοι του κειμένου πρέπει να διαβαστούν σίγουρα και σαν απόκριση στην πρόσφατη αμερικανική «έκθεση για την εθνική ασφάλεια» όπου η Κίνα ρητά ορίζεται ως κύριος ανταγωνιστής και αντίπαλος επειδή είναι η μόνη δύναμη που διαθέτει το

δυναμικό που αντιστοιχεί σ' αυτή τη θέση.

Η Κίνα φιλοδοξεί να αναλάβει πρωταγωνιστικό ρόλο για την προώθηση μιας νέας τάξης και της συνολικής αναδιοργάνωσης του διεθνούς συστήματος σε μια πολυπολική μορφή. Στη βάση της εκτίμησης ότι η εξέλιξη των συσχετισμών δυνάμεων οδηγεί ούτως ή άλλως προς μια αλλαγή του παρόντος (αμερικανοκεντρικού – δυτικού) status quo. Το κείμενο κινείται σε τόνους ηγεμονικής αυτοπεποίθησης εκφράζοντας (κάπως αταίριαστα σε σχέση με την ατμόσφαιρα που κυριαρχεί διεθνώς) τη βεβαιότητα για τη δυνατότητα μιας προοπτικής ενός κόσμου ειρήνης, σταθερότητας και ασφάλειας. Επιπλέον δηλώνεται η αντίθεση προς εξελίξεις που οδηγούν προς περιχαρακωμένα μπλοκ χωρών και υποστηρίζεται η ενίσχυση του συστήματος παγκόσμιων διακρατικών θεσμών. Πρώτα απ' όλα του ΟΗΕ και του σεβασμού του Χάρτη του (σεβασμός των συνόρων και της κυριαρχίας χωρών που εδώ παραπέμπει υποδηλωτικά και στην κινεζική αντίληψη για τις πολυσύνθετες αντιφάσεις που εγείρονται στις σχέσεις Κίνας - Ρωσίας). Αλλά και με ιδιαίτερη μνεία στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου και στους πολυμερείς οργανισμούς κρατών της Ευρασίας (Οργανισμός Συνεργασίας της Σαγκάης κλπ) Η Κίνα εμφανίζεται σε ρόλο θεματοφύλακα της παγκοσμιοποίησης.

«Μια χώρα δύο συστήματα» – Για την επανένωση της χώρας.

Το θέμα «Ταϊβάν»

1). Δηλώνεται ρητά και ανεπιφύλακτα ότι η επιλογή «Μια χώρα δύο συστήματα» είναι απεριορίστης διάρκειας. Πέραν των αναγκαιοτήτων πολιτικής τακτικής και διαχείρισης των ζητημάτων των περιοχών αυτών (Χόνγκ Κόνγκ και Μακάο από τη μια, Ταϊβάν από την άλλη) που «θα αναμενόταν» πάντως να εξυπηρετηθούν με πολύ διαφορετικές πολιτικές, το θέμα σχετίζεται άμεσα με την όλο και πιο «υπερβατικά αφηρημένη» θέση που έχει μέσα στις εξελισσόμενες τοποθετήσεις της κινεζικής πολιτικής ελίτ, η προοπτική του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού γενικότερα.

2). Η στήριξη στον συνδυασμό της «Μιας χώρας δύο συστήματα» με τη φόρμουλα «πατριώτες για το Χόνγκ Κόνγκ» και αντίστοιχα για το Μακάο και επιπλέον ο ρητά (και προειδοποιητικά) θετικός απολογισμός της βίαιης επίλυσης των

πολιτικών αντιθέσεων στο Χόνγκ Κόνγκ τα προηγούμενα έτη είναι από μόνος του ξεχωριστός παράγοντας ικανός να ενισχύσει δυναμικές μεγαλύτερης ενσωμάτωσης της Κίνας στο διεθνές (υπό δυτική ηγεμονία) καπιταλιστικό πλαίσιο.

3). Η θέση για την Ταϊβάν ως ζήτημα προς ενδοκινεζική διευθέτηση χωρίς ανάμειξη τρίτων, στην προοπτική της πλήρους επανένωσης και με τη δήλωση για μη παραίτηση από την προσφυγή στη βία εφόσον κριθεί αναγκαίο – είναι κατ' αρχήν σαφής και αναμενόμενη τοποθέτηση των κινεζικών «κόκκινων γραμμών» προς τις ΗΠΑ. Το θέμα δεν αφορά μόνο την Ταϊβάν αλλά και τα «Στενά» (μεταξύ Κίνας-Ταϊβάν) και την υποστήριξη μιας λογικής ζωτικού χώρου της μεγάλης δύναμης. Εδώ με δεδομένη την αμερικανική επιθετικότητα, δηλώνεται ότι ο δρόμος ανοίγει για μια άνοδο της στρατιωτικοποίησης από μεριάς Κίνας (και αυτή με τα δικά της ενδιαφέροντα «κινέζικα χαρακτηριστικά»). Οι μεγάλες αντιφάσεις ανάμεσα στην πολιτική επιδίωξη ηγεμονικής ειρηνικής παγκόσμιας διεξόδου και σε μια κλιμακούμενη στρατιωτική αντιπαράθεση ΗΠΑ-Κίνας είναι ένας από τους γρίφους που αφήνει άλυτους αυτό το κείμενο.

Μια πρώτη συνόψιση

Η εισήγηση ασφαλώς αναφέρεται και σε αρκετές κρίσιμες πλευρές της εσωτερικής πολιτικής. Λόγω περιορισμού χώρου, θα συνεχίσουμε με αυτές σε επόμενο σημείωμα.

Εδώ θα κλείσουμε με το εξής. Το κείμενο ακόμα και με τον τρόπο που διαχειρίζεται τις μεγάλες αντιφάσεις που αναπόδραστα θα κληθεί να αντιμετωπίσει η πολιτική κατεύθυνση που προτείνει, επιβεβαιώνει την πολυσύνθετη αλληλοσύνδεση των εξωτερικών με τις εσωτερικές πλευρές της κρατικής πολιτικής και συγκεκριμένα όπως αυτές εκδηλώνονται στην κλίμακα της ανερχόμενης κοσμοκρατορικής δύναμης της Κίνας. Και εν τέλει επιβεβαιώνει την καθοριστική βαρύτητα των κοινωνικών χαρακτηριστικών του καθεστώτος και των εσωτερικών κοινωνικοπολιτικών συσχετισμών που διαμορφώνονται. Σε συνάφεια μ' αυτό είναι αξιοπαρατήρητη και οπωσδήποτε εγείρει ερωτήματα η υπόρρητη αντίληψη που διατρέχει το κείμενο ότι τα μεγέθη της Κίνας επαρκούν για να γείρουν προοπτικά την πλάστιγγα. Ότι οι «τροχοί της Ιστορίας» λειτουργούν υπέρ της.

Η ΚΟΕ παρουσιάζει τις θέσεις της για τον πολυπολικό κόσμο

Κυριακή 23 Οκτωβρίου,

6:30 μ.μ., Κτίριο 11 (Ρεθύμνου 11, Αθήνα)

Αύριο **Κυριακή 23 Οκτωβρίου**, στις **6:30 μ.μ.**, θα πραγματοποιηθεί στο **Κτίριο 11δ (Ρεθύμνου 11, Αθήνα)** η πρώτη δημόσια παρουσίαση ενός κειμένου που φιλοδοξεί να συνοψίσει τις θέσεις της ΚΟΕ για τον πολυπολικό κόσμο. Ένα ζήτημα δηλαδή που είναι κεντρικής σημασίας στην περίοδο που διανύουμε, και αποτελεί θέμα συζήτησης και αντιπαράθεσης όσον αφορά το πώς το ερμηνεύουν και το κατανοούν διάφοροι χώροι. Το κείμενο **«Πολυπολικός κόσμος – Θέσεις και οριοθετήσεις»**, που κυκλοφορεί ήδη σε μορφή μπροσούρας (48 σελίδες σχήματος Α5), παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο «διαβάσει» η ΚΟΕ την πορεία προς έναν πολυπολικό κόσμο, τις βαθύτερες αιτίες αυτής της εξέλιξης, το πώς τον εννοεί κάθε κοσμοκρατορική δύναμη, αλλά και τι χαρακτηριστικά πρέπει να έχει για να αποτελέσει ένα πλαίσιο θετικότερο από το σημερινό για τους λαούς και την πλειοψηφία των χωρών του πλανήτη.

Μ' αυτήν την έννοια, πέρα από τη συνόψιση θέσεων που έχουν διατυπωθεί το τελευταίο διάστημα, το κείμενο επιχειρεί και μια οριοθέτηση από άλλες οπτικές, αλλά και κάποια πρώτα συμπεράσματα-στόχους. Επισημαίνεται χαρακτηριστικά στην εισαγωγή του: **«Αναμφίβολα βρισκόμαστε σε μια τεράστια στροφή στην παγκόσμια σκηνή. Γι' αυτό χρειάζεται να ανακεφαλαιώσουμε τις θέσεις μας, τις εκτιμήσεις μας, τις διαφοροποιήσεις μας από άλλες απόψεις, και επίσης να θέσουμε τις στρατηγικές και ειδικές στοχεύσεις μας. Δεν πρόκειται για κείμενο ανάλυσης, αλλά για κείμενο συμπύκνωσης και οριοθέτησης, κι άρα κείμενο πολιτικής υποστήριξης του προσανατολισμού μας. Μ' αυτήν την έννοια, είναι και κάλεσμα συσπείρωσης ανήσυχων ανθρώπων, φίλων, συναγωνιστριών και συναγωνιστών στην προσπάθειά μας να συμβάλλουμε σε έναν προωθητικό προσανατολισμό μέσα από την ανάπτυξη μιας νέας συνείδησης και αντίστασης»**.

Στην παρουσίαση θα αναλυθούν τα τρία βασικά σημεία του κειμένου και, εάν ο χρόνος το επιτρέπει, θα υπάρξει δυνατότητα για ερωτήσεις και διευκρινίσεις. Όσον αφορά φίλες και φίλους που βρίσκονται εκτός Αθήνας, μπορούν να παρακολουθήσουν την παρουσίαση διαδικτυακά μέσω της πλατφόρμας **google meet** ζητώντας τον σχετικό σύνδεσμο με ηλεκτρονικό μήνυμα στη διεύθυνση **organotiki@koel.gr** μέχρι τις 2:00 μ.μ. της Κυριακής.

01 πολιτική

Επιμέλεια: **Βάννα Σφακιανάκη**
vannasfakianaki@gmail.com

Αμφισβητούνται κρίσιμες προβλέψεις του REPowerEU

Οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης –χωρίς να κατονομάζονται– αρνούνται να αποδεχθούν σημαντικές προβλέψεις του σχεδίου REPowerEU, σύμφωνα με ανάρτηση του ιστότοπου euractiv.com. [1] Αναφέρονται διαφωνίες σε κρίσιμα θέματα όπως:

- Στην αύξηση του στόχου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στο ενεργειακό μείγμα στο 45%, αντί του 40% που είχε συμφωνηθεί τον περασμένο Ιούνιο,
- Στην κατοχύρωση της ενιαίας αρχής ότι οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας θα πρέπει να θεωρούνται ζήτημα «υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος»,
- Στη μείωση του χρόνου αδειοδότησης για έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας έτσι ώστε να μην υπερβαίνει το ένα έτος σε περιοχές υποδοχής [go-to] και τα δύο έτη σε άλλες θέσεις.

Υποστηρίζεται επίσης, ότι θα πρέπει να υπάρχει ανεξαρτησία επιλογής τόσο για το αν οι περιοχές υποδοχής θα συμπεριλαμβάνουν υδροηλεκτρικά εργοστάσια όσο και για το αν αυτές θα είναι χερσαίες, θαλάσσιες και εσωτερικές υδάτινες περιοχές.

Δημόσια διαβούλευση για τη νέα Οδηγία για τις ΑΠΕ

Στις 20 Μαΐου 2022 είχε τεθεί σε δημόσια διαβούλευση πρόταση Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τροποποίηση των Οδηγιών για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και για την ενεργειακή απόδοση. Η πρόταση αυτή εξειδίκευε σχετικές προβλέψεις του REPowerEU, αξιοποιώντας την ενεργειακή κρίση και τον πόλεμο στην Ουκρανία, για να καταστήσει ακόμα πιο επιτακτική την πολιτική της ανάπτυξης έργων Ανα-

νεώσιμων Πηγών Ενέργειας παρακάμπτοντας περιβαλλοντικά «εμπόδια» και κοινωνικές αντιδράσεις.

Με το REPowerEU η Επιτροπή είχε καλέσει τα κράτη-μέλη να διασφαλίσουν ότι ο σχεδιασμός, η κατασκευή και η λειτουργία των μονάδων παραγωγής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές, η σύνδεσή τους με το δίκτυο και το ίδιο το δίκτυο, **θεωρείται ότι υπηρετούν το υπέρτερο δημόσιο συμφέρον και τη δημόσια ασφάλεια και υπόκεινται στην πλέον ευνοϊκή από τις διαδικασίες σχεδιασμού και αδειοδότησης που διαθέτουν τα κράτη μέλη.**

Ζήτησε επίσης από τα κράτη μέλη να **χαρτογραφίσουν και να διασφαλίσουν διαθεσιμότητα κατάλληλων εκτάσεων ξηράς και θάλασσας για έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας** αποφεύγοντας όσο το δυνατόν περισσότερο τις πολύτιμες για το περιβάλλον περιοχές, χωρίς αυτό βέβαια να σημαίνει ότι οι όλες οι άλλες περιοχές θα αποτελέσουν περιοχές αποκλεισμού για εγκατάσταση τέτοιων έργων.

Το πανελλαδικό Δίκτυο για τη νέα Οδηγία

Στη διαβούλευση για την τροποποίηση των Οδηγιών που συγκέντρωσε 1.493 σχόλια, [2] το πανελλαδικό Δίκτυο συλλογικοτήτων για την ενέργεια κατέθεσε το σχολιασμό του, [3] καταλήγοντας να **ζητά την απόσυρση της πρότασης χαρακτηρίζοντάς την απαράδεκτη.** Ειδικότερα:

Τόνισε ότι είναι απαράδεκτη η οριζόντια αντιμετώπιση των κρατών μελών της Ε.Ε., ανεξάρτητα από το ιστορικό ανάπτυξης των ΑΠΕ σε καθένα από αυτά. Στην Ελλάδα οι «απλοποιήσεις» της νομοθεσίας προκειμένου να αναπτυχθούν τα έργα ΑΠΕ, ξεκίνησαν με το ν. 2941/2001, συνεχίστηκαν με το ν. 3851/2010 και με μια

σειρά άλλους νόμους που διέλυσαν κυριολεκτικά τον περιβαλλοντικό και το χωροταξικό σχεδιασμό και μάλιστα όχι μόνο για τα έργα ΑΠΕ αλλά γενικά για όλα τα έργα που εκτελούνται. Από το 2001 παραχωρήθηκαν όλα τα δάση και οι δασικές εκτάσεις της χώρας για την εγκατάσταση σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και προβλέφθηκαν για την ανάπτυξή τους ακόμα και αναγκαστικές απαλλοτριώσεις. Από το 2010 ψηφίστηκε ότι: «Η προστασία του κλίματος, μέσω της προώθησης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε., αποτελεί περιβαλλοντική και ενεργειακή προτεραιότητα υψίστης σημασίας για τη χώρα.».

«Οι καταστροφικές αυτές επιλογές, που είναι γνωστές στην ΕΕ, λόγω των διαδικασιών παραπομπής της Ελλάδας στο ευρωπαϊκό δικαστήριο, όπως ήταν λογικό τροφοδότησαν τις αντιδράσεις της κοινωνίας και των περιβαλλοντικών οργανώσεων, που έβλεπαν το περιβάλλον, τα τοπία και μαζί τις παραγωγικές δραστηριότητες να θυσιάζονται στο βωμό της ανάπτυξης των ΑΠΕ.

Με αυτόν τον τρόπο οι ΑΠΕ αναπτύχθηκαν τόσο ώστε η Ελλάδα να κατατάσσεται στις πρώτες χώρες στην ΕΕ και όγδοη στον κόσμο στο ποσοστό ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή. [4] **Ωστόσο, η ελληνική κυβέρνηση είναι βέβαιο ότι θα αξιοποιήσει μια νέα Οδηγία για τις ΑΠΕ με οριζόντιες ρυθμίσεις, προκειμένου να συνεχίσει το καταστροφικό της έργο για το περιβάλλον και την κοινωνία.**

Στην Ελλάδα το μόνο που δεν προχώρησε ήταν το αυτονόητο, δηλαδή η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών στις στέγες κατοικιών, επαγγελματικών χώρων, δημόσιων υποδομών και υποδομών της αυτοδιοίκησης. Είναι η ευρωπαϊκή χώρα με τα μικρότερα ποσοστά εγκατάστασης φωτοβολταϊκών στις στέγες ενώ σύμφωνα με μελέτες... θα μπορούσε να καλύψει το 30% των αναγκών της αν επικεντρω-

νόταν σ' αυτό. Στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε να επικεντρωθεί, παράλληλα, στην εφαρμογή της νομοθεσίας προστασίας του περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας, του δασικού πλούτου και της αγροτικής γης.»

Στο κείμενο σχολιασμού του πανελλαδικού Δικτύου περιλαμβάνονται επίσης σχόλια για επιμέρους ρυθμίσεις της πρότασης Οδηγίας:

Στο επίπεδο του χωροταξικού σχεδιασμού η υιοθέτηση «πολλαπλών χρήσεων γης» οδηγεί στην πράξη στην κατά προτεραιότητα χωροθέτηση ΑΠΕ και στον αποκλεισμό ή παραμερισμό άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων ή χρήσεων γης.

Στο επίπεδο της αδειοδότησης έργων το «τεκμήριο μη πρόκλησης σημαντικών επιπτώσεων» είναι αυθαίρετο και οδηγεί στην αποδόμηση της περιβαλλοντικής προστασίας και του καθεστώτος των οδηγιών για τη βιοποικιλότητα.

Σε σχέση με τις περιοχές εκτός προτεραιότητας, η πρόβλεψη ότι, εφόσον τα επιμέρους έργα συμμορφώνονται με κανόνες και υιοθετούν μέτρα μετριασμού, τότε τεκμαίρεται ότι δεν παραβιάζουν τις διατάξεις για την απαγόρευση θανάτωσης και παρενόχλησης των ειδών είναι απαράδεκτη.

Οι GREEN10 για τη νέα Οδηγία

Η Κοινή δήλωση των 10 μεγάλων ευρωπαϊκών περιβαλλοντικών οργανώσεων

[GREEN10], [5] για την αναθεώρηση της Οδηγίας για τις ΑΠΕ είναι ιδιαίτερα αιχμηρές [6] Οι GREEN10:

- Αμφισβητούν τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι οι διοικητικές διαδικασίες είναι το σημαντικότερο εμπόδιο στην ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας,
- Εκφράζουν σκεπτικισμό για τα μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων,
- Διαπιστώνουν ότι η εξαίρεση έργων σε «ευαίσθητες» περιοχές από την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων και η αποφυγή της συμμετοχής του κοινού [που προβλέπεται μεταξύ άλλων από τη Σύμβαση του Άρχους] είναι πιθανό να προκαλέσει την αντίσταση του κοινού και να επιβραδύνει, αντί να επιταχύνει, την ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας,
- Απαιτούν τη διατήρηση «των υφιστάμενων περιβαλλοντικών εγγυήσεων»,
- Διαφωνούν με τη θεώρηση ότι τα έργα ΑΠΕ αποτελούν έργα υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος, σε σχέση με τα πτηνά, τους οικοτόπους και το πλαίσιο για τα ύδατα,
- Θεωρούν ότι ο χωροταξικός σχεδιασμός πρέπει να αξιοποιείται για τον σχεδιασμό και του φυσικού περιβάλλοντος.

Οι θέσεις των GREEN10, όμως, όπως και η πλήρης ανακοίνωση του ιστότοπου euractiv.com για τις διαφωνίες των χωρών-μελών της ΕΕ είχαν σχεδόν μηδενική δημοσιότητα στη χώρα μας!

Παραπομπές

- 1) Οι χώρες της ΕΕ εξετάζουν την κατάργηση του στόχου για το 45% των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας: έγγραφο, euractiv.com
- 2) Δημόσια διαβούλευση για την τροποποίηση των Οδηγιών για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, ec.europa.eu/
- 3) Να αποσυρθεί το νέο σχέδιο οδηγίας της ΕΕ για τις ΑΠΕ
- 4) Ember: Όγδοη στον κόσμο η Ελλάδα πέρυσι στο ποσοστό ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή, energypress.gr
- 5) Ιστότοπος green10.org/
- 6) Κοινή δήλωση των περιβαλλοντικών οργανώσεων της ΕΕ σχετικά με την αναθεώρηση της οδηγίας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στο πλαίσιο της νομοθετικής πρότασης REPowerEU, eeb.org

02 διεθνή

Υπεργολάβοι της Μοσάντ Η μαλαισιανή εφημερίδα *New Straits Times* αποκάλυψε ότι τον προηγούμενο μήνα ομάδα ντόπιων, που στρατολογήθηκε από την ισραηλινή μυστική υπηρεσία Μοσάντ, απήγαγε και βασάνισε Παλαιστίνιο που ζει στη Μαλαισία. Σύμφωνα με την εφημερίδα, ο Ομάρ Αλμπεμπαϊσί βρισκόταν με έναν άλλο Παλαιστίνιο φίλο του έξω από εμπορικό κέντρο της μαλαισιανής πρωτεύουσας Κουάλα Λουμπουρ όταν ομάδα αγνώστων τον άρπαξε και τον έβαλε σε βανάκι. Ο φίλος του ειδοποίησε αμέσως την αστυνομία, δίνοντας τα στοιχεία του οχήματος των απαγωγέων. Λίγες ώρες αργότερα οι αστυνομικοί εντόπισαν το όχημα και τους απαγωγείς σε ξενοδοχείο κοντινής περιοχής. Εκεί έπιασαν επ' αυτοφώρω τους απαγωγείς να βασανίζουν τον Παλαιστίνιο βάσει οδηγιών που έπαιρναν από ισραηλινούς πράκτορες μέσω... τηλεδιάσκεψης. Έντεκα απαγωγείς συνελήφθησαν και αυτήν την εβδομάδα ξεκίνησε η δίκη τους, όπως δείχνει και η σχετική φωτογραφία από την μεταφορά τους σε δικαστήριο της Κουάλα Λουμπουρ. Πρόκειται για το τελευταίο γνωστό «κατόρθωμα», υπεράκτιο αυτή τη φορά, της υπεράνω νόμων εγκληματικής οργάνωσης που ακούει στο όνομα Μοσάντ.

Τα παιδιά, τα παιδιά, τα φιλαράκια τα καλά...

■ ΤΟΥ Γιώργου Αναστασίου

Οι ωριμότεροι σε ηλικία μπορεί να θυμούνται αυτό το τραγούδι του Κοινούση, που είχε γίνει γκραν σουξέ στη δεκαετία του 1970. Θα ταίριαζε πάντως να παίζει ως «μουσικό χαλί» καθώς ανέβαιναν στην εξέδρα για κοινή συνέντευξη Τύπου ο νέος πρωθυπουργός της Σουηδίας Ουλφ Κρίστερσον και ο Νορβηγός γενικός γραμματέας του NATO Γενς Στόλτενμπεργκ. Δεν ξέρουμε βέβαια αν αυτοί οι δύο είναι φιλαράκια μεταξύ τους, δεδομένου ότι ο Κρίστερσον είναι δεξιός (εξάλλου έγινε πρωθυπουργός χάρη στη στήριξη της κατά τα άλλα επάρατης σουηδικής Ακροδεξιάς), ενώ ο Στόλτενμπεργκ ως γνωστόν είναι... αριστερός (στα νιάτα του μάλιστα διαδήλωνε κι αυτός εναντίον του NATO). Σίγουρα όμως είναι και οι δύο καλά φιλαράκια του Ερντογάν: ίσως ο Σουηδός θέλοντας και μη, αλλά ο Νορβηγός σίγουρα είναι με την καρδιά του.

Έτσι η κοινή συνέντευξη Τύπου εξελίχθηκε σε εμετική σουηδική δήλωση υποταγής προς τη νεο-Οθωμανική Αυτοκρατορία, καθώς η ολοκλήρωση της ένταξης της Σουηδίας και της Φινλανδίας στο NATO εξαρτάται από τον Σουλτάνο. Ο νέος πρω-

θυπουργός της Σουηδίας -που κατά τα άλλα δεν σηκώνει μύγα στο σπαθί της για θέματα δημοκρατίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων- διαβεβαίωσε λοιπόν εκ νέου την Άγκυρα ότι είναι προσηλωμένος στην πλήρη ικανοποίηση όλων των τουρκικών απαιτήσεων, την οποία είχε ήδη συμφωνήσει η προηγούμενη, «προοδευτική» σουηδική κυβέρνηση (καθότι στη Σουηδία υπάρχει διακομματική υποστήριξη σε... θέματα αρχών).

«Η τριμερής συμφωνία καθιέρωσε νέα πλαίσια συνεργασίας στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, και παίρνουμε στα σοβαρά τις δεσμεύσεις μας, υιοθετώντας τώρα μια νέα νομοθεσία που θα μας δώσει τα μέσα να αποδείξουμε ότι εκπληρώνουμε όσα υποσχεθήκαμε», είπε ο κύριος Κρίστερσον, προσθέτοντας ότι «είμαι έτοιμος να επισκεφθώ την Άγκυρα το συντομότερο δυνατόν». Κοινώς, κλάψτε τους Κούρδους και Τούρκους πολιτικούς πρόσφυγες που νόμιζαν ότι βρήκαν άσυλο στην «πολιτισμένη» Σουηδία, κλάψτε και το εμπάργκο όπλων που είχε επιβληθεί στην Τουρκία λόγω παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εισβολής-κατοχής ξένων εδαφών. Περρασμένα-ξεχασμένα!

ΤΟ ΕΤΕΡΟ ΦΙΛΑΡΑΚΙ, ο... αριστερών

καταβολών Νορβηγός, βρήκε στην κοινή συνέντευξη Τύπου την ιδανική ευκαιρία να εξυμνήσει ακόμη μια φορά τον Σουλτάνο, να συμφωνήσει ότι οι απαιτήσεις του είναι δικαιολογημένες, και άρα να χειροκροτήσει την εκβιαστική συμφωνία που ο τελευταίος επέβαλε σε Σουηδία και Φινλανδία προκειμένου να καταδεχθεί την ένταξή τους στον οργανισμό ένοπλης υπεράσπισης των Δυτικών Αξιών - κοινώς NATO (κι ας χαριεντίζεται ο ίδιος και με τη ρωσική αρκούδα). Είπε λοιπόν, κοιτώντας στα μάτια τον δεξιό Σουηδό πολιτικό άνδρα, και ελέω Ακροδεξιάς πρωθυπουργό:

«Καλωσορίζω την αφοσίωσή σας στην τριμερή συμφωνία μεταξύ της Σουηδίας, της Φινλανδίας και της Τουρκίας για την ενίσχυση της συνεργασίας στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Όλοι συμφωνούμε ότι αυτή η συμφωνία είναι σημαντική, όπως συμφωνούμε και στην ανάγκη να ικανοποιηθούν οι δικαιολογημένες ανησυχίες της Τουρκίας. Καλωσορίζω τα μεγάλα και σταθερά βήματα που κάνει η Σουηδία για να εφαρμόσει την τριμερή συμφωνία, καταρχήν τερματίζοντας όλους τους περιορισμούς για τις πωλήσεις όπλων στην Τουρκία, κι έπειτα ενισχύοντας σημαντικά τη συνεργασία στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, απαγορεύοντας τη δράση τρομοκρατικών οργανώσεων όπως το PKK και προωθώντας έναν κοινό μηχανισμό για την ταχεία έκδοση [στην Τουρκία] καταζητούμενων για θέματα τρομοκρατίας».

Η αλήθεια είναι ότι ο Ερντογάν έχει αρκετά όψιμα φιλαράκια, αλλά λίγα καλά όπως ο νυν γενικός γραμματέας του NATO. Ο οποίος ξεπερνά σε ανοιχτό φιλοτουρκισμό ακόμη και τον αείμνηστο Ολλανδό Γιόζεφ Λουνς, τον μακροβιότερο γενικό γραμματέα του NATO (1971-1984). Για τον οποίο πάλι οι ηλικιακά ωριμότεροι θα θυμούνται ότι δεν έκρυβε ποτέ τα ανθελληνικά αισθήματά του...

γυρίζει

Ετοιμάζονται πάλι να τη «σώσουν»

Περί Αιτής ο λόγος, όπου ο λαός δεν λέει να αποσυρθεί από τους δρόμους και συνεχίζει να διαμαρτύρεται - αν και βρίσκεται μεταξύ δύο πυρών: από τη μια της αιματηρής κυβερνητικής καταστολής κι από την άλλη της τρομοκρατικής δράσης μαφιόζικων και παρακρατικών συμμοριών που ελέγχουν ολόκληρες περιοχές. Τώρα οι δοτοί ντόπιοι κυβερνήτες, βλέποντας την αδυναμία τους να φιμώσουν και να συντρίψουν τον λαϊκό ξεσηκωμό, ζητούν ανοιχτά κι άλλη «βοήθεια από το εξωτερικό», δηλαδή μεγαλύτερη ξένη στρατιωτική επέμβαση. ΗΠΑ, Γαλλία και άλλοι (που στο πρόσφατο παρελθόν πρωταγωνίστησαν στην ανατροπή του δημοκρατικά εκλεγμένου προέδρου Ζαν-Μπερτράν Αριστίντ και ξανάβαλαν τη χώρα στο σπιράλ της καταστροφής) ετοιμάζονται να «ανταποκριθούν»...

Η επιχείρηση συντονίζεται από τέσσερις παράγοντες: τον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ Γκουτέρες, τον Αμερικανό πρόεδρο Μπάιντεν, τον Λουίς Αλμάνγκρο, γενικό γραμματέα του OAS, και το λεγόμενο Core Group, που συγκροτήθηκε το 2004, μετά το ξενοκίνητο πραξικόπημα που ανέτρεψε τον Αριστίντ, από τους πρέσβεις των ΗΠΑ, της Γαλλίας, της Ισπανίας, της Γερμανίας, του Καναδά και της Βραζιλίας. Ο Γκουτέρες ζήτησε στις 9/10 από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ την ανάπτυξη «διεθνούς ειρηνευτικής (δηλαδή κατοχικής) δύναμης». Ο Μπάιντεν υπέβαλε στις 15/10 στο Σ.Α. σχέδιο απόφασης για μετάβαση στην Αιτή «δύναμης ταχείας επέμβασης». Ο Αλμάνγκρο δήλωσε ότι «επείγει ο καθορισμός του ρόλου μιας διεθνούς δύναμης ασφαλείας». Το δε Core Group ασχολείται με τη «νομιμοποίηση» της κατοχής μέσα από τη δημιουργία μιας «ευρύτερης» κυβέρνησης (φυσικά χωρίς έστω και... στημένες εκλογές, που αναβάλλονται εδώ και 6 χρόνια!).

Απέναντί τους βρίσκονται οι μάζες της φτωχολογίας της Αιτής, που διαδηλώνουν για δημοκρατία, σταμάτημα της καταλήστευσης του εθνικού πλούτου, τερματισμό της ξένης κατοχής, τέλος της λιτότητας που έχει επιβληθεί από το ΔΝΤ, χτύπημα της ακρίβειας, ενίσχυση της αγροτιάς για να ξαναρχίσει να παράγει και να θρέφει τον λαό, και αναγέννηση της δημόσιας εκπαίδευσης και υγείας, καθώς και στοιχειώδεις υποδομές ύδρευσης και αποχέτευσης. Απαιτούν επίσης τον τερματισμό της κρατικής και παρακρατικής τρομοκρατίας και τη διάλυση των μαφιόζικων ταγμάτων θανάτου (όπως το G-9, το οποίο καθοδηγείται από πρώην αξιωματικό της αστυνομίας), που έχουν πρωταγωνιστήσει σε αμέτρητες μαζικές σφαγές, απαγωγές και βιασμούς. Στο πλάι των Αιτινών στέκονται και δεκάδες κοινωνικά και πολιτικά κινήματα της Λατινικής Αμερικής, που την τελευταία εβδομάδα πολλαπλασιάζουν τις κινητοποιήσεις τους εναντίον της απειλής νέας ξένης στρατιωτικής επέμβασης...

02 διεθνή ■ Κείμενα: Ερρίκος Φινάλης

Κολοβωμένη, φοβισμένη, αποπροσανατολισμένη, αλλά και θυμωμένη: αυτή είναι η κουνημένη και γεμάτη αντιφάσεις φωτογραφία της Γηραιάς Ηπείρου σήμερα. Με μια άνευ προηγουμένου πολιτική κρίση και απονομιμοποίηση ηγεσιών να διαπερνά τα πιο σημαντικά κράτη της, και με την ευρωκρατία zalισμένη, καθώς τα χτυπήματα μεταξύ «εταίρων» και «συμμάχων» καταφέρονται πλέον δημόσια και χωρίς γάντια. Την ίδια στιγμή, ασυντόνιστα μεν αλλά όλο και πιο συχνά κύματα αντιστάσεων

εργαζομένων και λαϊκών στρωμάτων σε κομβικές ευρωπαϊκές χώρες λειτουργούν ως προειδοποιητικός συναγερμός προς τις ελίτ για το τι ακόμα, τι «χειρότερο» ή και εκτός δυνατοτήτων «διαχείρισης», μπορεί να έρχεται. Κι όλα αυτά στο φόντο μιας ετοιθελικής επιβολής των υπερατλαντικών κυρίαρχων, που διεξάγουν τον κερδοφόρο πόλεμό τους εναντίον των στρατηγικών αντιπάλων τους σε βάρος της Ευρώπης, μετατρέποντάς την σε πεδίο βολής και κοινωνικό πειραματόζωο.

Τα συμπαράλια της ευρω

Η Ευρώπη μπαίνει στην πιο βαθιά κρίση – Οι αν

Οι γελοιότητες κάποιων τύπων σαν τον Μακρόν ή τον Σόιμπλε, που συνιστούν στους υπηκόους τους να ξεχάσουν τα ανέμελα χρόνια ή να φορούν διπλά πουλόβερ για να μην ξεπαγιάσουν, κρύβουν πίσω τους μια πολύ απτή πραγματικότητα – τις σκληρότερες πτυχές της οποίας μόλις αρχίζουμε να

βιώνουμε. Φταίει ο πόλεμος (ορθότερα, η αυτοκτονική σύνταξη της Ευρώπης πίσω από τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ, που τα κάνουν όλα γης Μαδιάμ προκειμένου να μην δώσει το αστέρι τους), αλλά βασικά φταίει ολόκληρο το κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό σύστημα που κυριαρχεί διεθνώς:

Αλαζονική (και εύθραυστη) Γερμανία

Η τρικομματική ομοσπονδιακή κυβέρνηση υπό τον σοσιαλδημοκράτη καγκελάριο Σολτς γράφει στα παλαιότερα των υποδημάτων της την (ούτως ή άλλως ανύπαρκτη) «ευρωπαϊκή αλληλεγγύη», τους αυστηρούς (για τους άλλους) δημοσιονομικούς κανόνες της Ε.Ε., αλλά και αυτές καθαυτές τις διατάξεις του ορντοφιλελεύθερου γερμανικού Συντάγματος, που ορίζει ότι ο ετήσιος δημόσιος δανεισμός δεν μπορεί να υπερβαίνει το 0,35% του ΑΕΠ. Πώς το κάνει; Πρώτον, αντιστεκόμενη με νύχια και με δόντια στις προτάσεις της πλειοψηφίας των υπόλοιπων κρατών μελών να τεθεί πλαφόν στις τιμές του φυσικού αερίου (οι προϋποθέσεις που υιοθέτησε χθες η σύνοδος κορυφής της Ε.Ε. για παρεμβάσεις στην αγορά φυσικού αερίου θυμίζουν την παροιμία «ζήσε Μάη μου να φας τριφύλλι»). Δεύτερον, υιοθετώντας ένα πρόγραμμα ενίσχυσης-μαμούθ της οικονομίας, ύψους 200 δισεκατομμυρίων ευρώ, για να αντιμετωπιστούν οι συνέπειες της ακριβής ενέργειας (σε συνέχεια της απόφασης για «ενίσχυση της άμυνας», ύψους 100 δισεκατομμυρίων ευρώ).

Έτσι, αφού χτύπησε προσοχές στις ΗΠΑ (με αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, την απώλεια του κρίσιμου για την οικονομία της ρωσικού φυσικού αερίου – απώλεια που «άγνωστοι» φρόντισαν να οριστικοποιήσουν, ανατινάζοντας τους αγωγούς Nord Stream I και II), η Γερμανία τώρα πουλάει αγριάδα στους λοιπούς Ευρωπαίους. Σε βαθμό ώστε ο Ντράγκι να την κατηγορεί για «σπρέβλωση της εσωτερικής αγοράς»

και ο Μακρόν να δηλώνει ότι «η απομόνωση της Γερμανίας δεν ευνοεί ούτε την ίδια, ούτε την Ευρώπη». Ο Σολτς τους απαντά αλαζονικά, στο στίλ «και λίγα αποφασίσαμε»... Το πρόβλημα των λοιπών είναι ότι, αν η Γερμανία «αντλήσει» (πράγματι, περί δανεισμού πρόκειται) 100+200 δισεκατομμύρια ευρώ για άμυνα και ενέργεια αντίστοιχα, κάποιοι άλλοι, λιγότερο «αξιόπιστοι» από το Βερολίνο (το οποίο οι «αγορές» θεωρούν μικρό ρίσκο), κινδυνεύουν να μείνουν χωρίς δυνατότητα χρηματοδότησης.

Υπάρχουν βέβαια και περιπλοκές: η Ομοσπονδιακή Ελεγκτική Υπηρεσία έκρινε, λένε, αντισυνταγματικό το ενεργειακό πακέτο των 200 δισεκατομμυρίων. Όμως δεν πρόκειται για δεσμευτική απόφαση: είναι «γνωμάτευση». Στην πραγματικότητα, πρόκειται για προειδοποίηση προς τον Σολτς να είναι «δίκαιος» στο πού και πώς θα διαμοιραστεί ο πακτωλός. Είναι εξάλλου χαρακτηριστικό ότι οι «αγορές» δεν αντέδρασαν στις γερμανικές ενισχύσεις τιμωρητικά, όπως έπραξαν με τις βρετανικές. Ο Σολτς δεν κινδυνεύει από τέτοιες «γνωματεύσεις», ούτε από οποιαδήποτε θεσμική «αντιπολίτευση» (ιδίως από τότε που και η γερμανική Αριστερά αποφάσισε να αυτοχειριαστεί). Περισσότερο κινδυνεύει από τους κυβερνητικούς εταίρους του και από τμήματα των ελίτ, εάν θεωρήσουν ότι αδικούνται στη μοιρασιά. Και ενδεχομένως να κινδυνεύσει από γενίκευση των κινητοποιήσεων ενάντια στην «αναπόφευκτη» επιδείνωση του βιοτικού επιπέδου των Γερμανών...

Βρετανική αστάθεια διαρκείας

Προχθές, έχοντας μόλις ενάμιση μήνα στην πρωθυπουργία της Βρετανίας, η Λιζ Τρας εξαναγκάστηκε σε παραίτηση. Στον λίγο χρόνο που γνώρισε δημοσιότητα (πριν εκλεγεί ηγέτιδα των Συντηρητικών, άρα και πρωθυπουργός, είχε χρηματίσει επανειλημμένα υπουργός – με τελευταίο πόστο αυτό των Εξωτερικών) κατηγορήθηκε για πολλά, και λίγοι θα την κλάψουν. Αλλά η παραίτησή της κάθε άλλο παρά οφείλεται στις γκάφες ολκής που διέπραττε λόγω γεωπολιτικής αμορφωσίας, ή στις αποτυχημένες πολιτικές της (που εξάλλου δεν πρόλαβε να εφαρμόσει). Η Τρας ήταν το πλέον πρόσφατο εξιλαστήριο θύμα μιας μεγάλης ενδοσυστημικής κόντρας, και η ζωντανή απόδειξη ότι οι αποκλίσεις από επιλογές ισχυρών κέντρων (διάβαζε «αγορές») τιμωρούνται αυστηρά.

Η «υπερχρηματοδότηση» της οικονομίας για την αντιμετώπιση των συνεπειών της ενεργειακής κρίσης ήταν ένα εκ των αμαρτημάτων της, αφού είχε αποδέκτες εκ πρώτης όψεως τα νοικοκυριά, αλλά κυρίως συγκεκριμένα τμήματα των ελίτ σε βάρος άλλων, πιο «αεριτζήδικων». Έτσι υπέστη ακραίο μπούλινγκ, πρώτα-πρώτα από ρις «αγορές» και από τους «δικούς της». Η ταπεινωτική επιβολή ως υπουργού Οικονομικών του Τζέρεμι Χαντ, εσωκομματικού αντιπάλου της Τρας (ο οποίος έχει ηττηθεί κάθε φορά που διεκδίκησε την ηγεσία των Συντηρητικών), ήταν ένα σαφές μήνυμα των «αγορών»

προς όποιον δεν στέκεται σούζα στις προσαγές τους.

Η «συμβολή» δυναμικών παραγόντων εντός και εκτός Βρετανίας

Ο Χαντ, λειτουργώντας ως πολιτικός κηδεμόνας της Τρας – ή μάλλον ως ντε φάκτο πρωθυπουργός – ακύρωσε σχεδόν όλες τις αποφάσεις της και μείωσε

έκτασης, στο οποίο όμως πήραν μέρος και εξωτερικοί παράγοντες. Μεταξύ των οποίων και ο ίδιος ο Μπάιντεν: όλοι μάθαμε το πώς πλήρωσε παραπάνω τάκος από όσα αγόρασε ώστε το κατάστημα να κεράσει τον επόμενο πελάτη, αλλά δεν πληροφορηθήκαμε ότι την επόμενη μέρα, ενώ αγόραζε παγωτό (χωρίς κέρασμα του επόμενου πελάτη αυτή τη φορά...), είπε ότι «δεν ήμουν ο μόνος που θεωρούσε ότι το σχέδιο της κυρίας Τρας ήταν λάθος». Αντίστοιχες παρεμβάσεις, οπωσδήποτε πιο «διακριτικές» από την άγαρμψη του Μπάιντεν,

υπήρξαν και από το Βερολίνο και τις Βρυξέλλες – νομιμοποιώντας τη σκέψη ότι επιδιώκεται μια συνολική επαναδιαπραγμάτευση που θα θέσει σε αμφισβήτηση ακόμη και τον σκληρό πυρήνα του Brexit.

Οι «αγορές» πάντως δηλώνουν ικανοποιημένες από τη μέχρι τώρα εξέλιξη: μέσα σε λίγες ώρες από την παραίτηση της Τρας ενισχύθηκε η ισοτιμία της στερλίνας έναντι του δολαρίου, ενώ μειώθηκαν και τα επιτόκια των βρετανικών κρατικών ομολόγων. Τώρα οι Συντηρητικοί πρέπει να εκλέξουν με διαδικασία fast track νέο ηγέτη και πρωθυπουργό. Θα είναι ο... Τζόνσον; Οποιαδήποτε υποψηφιότητα θα πρέπει καταρχήν να εγκριθεί από τους βουλευτές. Και από τις «αγορές», βέβαια!

Οι Συντηρητικοί απειλούν τους απεργούς, οι Εργατικοί τους αδειάζουν
Στο μεταξύ συνεχίζονται οι απεργιακές κινητοποιήσεις

τη διάρκεια των εγγυημένων τιμών ενέργειας από 24 μήνες σε 6. Στη συνέχεια η Τρας υποχρεώθηκε να ζητήσει συγγνώμη για τα μέτρα που αποφάσισε (τα οποία προκάλεσαν βίαιη αντίδραση ακόμη και της Τράπεζας της Αγγλίας), και τελικά να παραιτηθεί. Η έμμεση πλην ξεκάθαρη απειλή ότι, σε αντίθετη περίπτωση, σύντομα θα αντιμετώπιζε «αδυναμία εξυπηρέτησης του χρέους», δεν της άφησε καμία διέξοδο.

Γίναμε έτσι μάρτυρες ενός ενδοβρετανικού επεισοδίου αναπροσανατολισμού, άγνωστης ακόμη

Ευρωπαϊκής ΝΑΤΟποίησης

Τις στάσεις πληθαίνουν και δείχνουν δυνατότητες

ένα σύστημα ταγμένο στην υπηρεσία του κυνηγητού της κερδοφορίας και της καπιταλιστικής αναζήτησης κι άλλων «διεξόδων» – περιλαμβανομένων των πολεμικών ολοκαυτωμάτων. Ήδη πριν τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία είχαν αρχίσει να τα δοκιμάζουν όλα: και «πράσινη (διάβα-

ζε... πυρηνική) ανάπτυξη», και «ψηφιακό μετασχηματισμό», και βιοπολιτικό έλεγχο, και μεταδημοκρατία, κ.ο.κ. Αλλά μάλλον πενιχρά ήταν και είναι τα αποτελέσματα. Οι ευρωπαϊκές ελίτ δαγκώνουν άγρια τους υπηκόους τους, και κάπου εκεί σταματά η συμφωνία τους: δαγκώνουν και η μία την

άλλη, ενίοτε δαγκώνουν και τον εαυτό τους. Δεν καταφέρνουν να συνεννοηθούν ούτε για στοιχειώδη κοινά μέτρα απομείωσης των αφόρητων πιέσεων που υφίστανται οι λαοί της Ευρώπης, αλλά και οι ίδιες. Θα είχαν μάλιστα φτάσει σε σημείο πλήρους αδυναμίας να διαχειριστούν τις αλληπάλληλες καταστροφές που οι πολιτικές τους επιφέρουν, εάν δεν είχαν τη χείρα βοηθείας των περισσότερων «προοδευτικών», που μέσα σε λίγα χρόνια κατάφεραν να γκρεμίσουν τις ελπίδες για αλλαγή πορείας

και να φράξουν επιμελώς κάθε προοπτική φιλολαϊκής διεξόδου, παγώνοντας έτσι για καιρό τις λαϊκές τάξεις. Σε αυτές τις συνθήκες, οι αντιστάσεις που πληθαίνουν, συνήθως πολιτικά ορφανές, μπορεί ακόμη να μην σταματούν την κατακύλα, αλλά δίνουν μια ιδέα των υπαρκτών δυνατοτήτων στην περίπτωση που συντονιστούν και αποκτήσουν προσανατολισμό. Γι' αυτό οι ελίτ και οι υπάλληλοί τους τις ξορκίζουν, τις συκοφαντούν και τις καταστέλλουν κακί-κακώς.

των σιδηροδρομικών, των ταχυδρομικών και άλλων (λιμενεργάτες, εργαζόμενοι σε τηλεφωνικά κέντρα, οδηγοί λεωφορείων, σκουπιδιάρηδες κ.λπ.), ενώ το συνέδριο των συνδικάτων (TUC) «υπόσχεται» συντονισμό των αγώνων με βασικό στόχο αυξήσεις στους μισθούς.

Ο στόχος αυτός εκνευρίζει βέβαια τους Συντηρητικούς, που προς στιγμήν ξεχνούν τον εμφύλιο σπαραγμό τους για να απειλήσουν ενωμένοι τους «σαμποταριστές απεργούς» με νέους αντεργατικούς νόμους και νέες μαζικές απολύσεις στον δημόσιο τομέα.

Αλλά δεν αρέσουν ούτε και στην, κατ' όνομα τουλάχιστον, αντιπολίτευση των Εργατικών: «Η πλειοψηφία της κοινής γνώμης υποστηρίζει τις απεργίες, επειδή καταλαβαίνει ότι είναι η τελευταία γραμμή άμυνας. Και τι κάνουν οι Εργατικοί; Μιλούν λες και το να είσαι σε μια απεργιακή φρουρά ισοδυναμεί με αλητεία», διαπιστώνει πικρόχολα η Σάρον Γκράχαμ, ηγέτιδα του Unite – του δεύτερου μεγαλύτερου βρετανικού συνδικάτου. Όντως, ο επικεφαλής των Εργατικών, Κιρ Στάρμερ, μιλώντας προχθές στο συνέδριο του TUC, δεν άφησε αμφιβολία για την πολιτική που θα ακολουθηθεί εάν βρεθεί στην πρωθυπουργία: «Θα υλοποιήσουμε μια πραγματική συνεργασία μεταξύ κυβέρνησης, επιχειρήσεων και συνδικάτων με στόχο την ανάπτυξη και τη σταθερότητα. Θέλουμε να είμαστε το κόμμα του υγιούς χρήματος», είπε... Με τέτοιο πολιτικό προσωπικό, είναι μακρύς και δύσβατος ο δρόμος των λαϊκών τάξεων – αλλά φαίνεται ότι ξανάρχισαν να τον βαδίζουν.

Η «γαλλική εξαίρεση» που στοιχειώνει τις ελίτ

Την περασμένη Κυριακή η Ανυπότακτη Γαλλία συγκέντρωσε έναν τεράστιο αριθμό διαδηλωτών στο Παρίσι (εδώ και δεκαετίες δίχως προηγούμενο για κινητοποίηση πολιτικού κόμματος), με συνθήματα κατά της ακρίβειας και της κοινωνικής ανισότητας: για 140.000 μιλούν οι διοργανωτές, για... 30.000 η αστυνομία. «Αυτή είναι μια πορεία των ανθρώπων που πεινάνε, που κρυώνουν, που ζητούν να πληρώνονται καλύτερα» είπε ο Μελανσόν, έχοντας στο πλάι του την Ανί Ερνό, που μόλις 10 μέρες πριν την κινητοποίηση είχε βραβευθεί με το Νόμπελ Λογοτεχνίας [βλ. φωτογραφία]. Δύο μέρες αργότερα, εκατοντάδες χιλιάδες διαδήλωσαν μετά από καλέσματα των πιο ριζοσπαστικών συνδικάτων – πολλά από τα οποία συνεχίζουν τις απεργιακές κινητοποιήσεις: 300.000 σύμφωνα με τους διοργανωτές, 107.000 σύμφωνα με την αστυνομία. Πώς μετρά ο καθένας είναι ένα ζήτημα, αλλά οι εικόνες τόσο της Κυριακής όσο και της Τρίτης δείχνουν ανθρώπινα ποτάμια. Για όσους όμως προτιμούν πιο «επιστημονικούς» τρόπους ανίχνευσης της λαϊκής δυσανεξίας, υπάρχουν και οι δημοσκοπήσεις: σύμφωνα με

την τελευταία, μόλις το 36% των Γάλλων έχει θετική γνώμη («πολύ θετική» 5%, «μáλλον θετική» 31%) για τον πρόεδρό του – ο οποίος σημείωσε πτώση 7 ποσοστιαίων μονάδων μέσα σε ένα μόλις μήνα. Με τις εξυπνάδες του Μακρόν και των ομοίων του, που καλούν τους Γάλλους «να ξεχάσουν αυτά που ήξεραν» και μιλούν (πάλι) για «ταύτιση των δύο άκρων», δεν λύνεται το κοινωνικό πρόβλημα. Δεν αντιμετωπίζεται ούτε η ανεργία, ούτε η ακρίβεια, ούτε η λεγόμενη «διατροφική ανεπάρκεια» (δηλαδή η πείνα), ούτε η έλλειψη θέρμανσης. Πόσο μάλλον όταν η «γαλλική εξαίρεση» αφορά και την κεντρική πολιτική σκηνή, όπου αρκετοί από τους πληθείους βρίσκουν έκφραση – σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει σε όλη την υπόλοιπη Ευρώπη. Με το δίκιο τους λοιπόν οι γαλλικές ελίτ εξακολουθούν να υποφέρουν από την ιστορική ψύχωσή τους: ότι, όπως συνέβη και στο παρελθόν, μια αρχικά περιφρονημένη μικρή σπίθα μπορεί να προκαλέσει γενικευμένη και ανεξέλεγκτη πυρκαγιά. Εξ ου και ο άρρητος φόβος τους για τις τρέχουσες «μειοψηφικές» και «αντιδημοφιλείς» (αν πιστέψουμε τα συστημικά ΜΜΕ) απεργίες.

Παζάρια και εποπτεία στην Ιταλία

Στη γειτονική Ιταλία συνεχίζονται τα παζάρια μεταξύ των τριών «συμμάχων» του δεξιού μπλοκ για τον σχηματισμό της νέας κυβέρνησης, εν μέσω αυξανόμενων φόβων του πολιτικού προσωπικού ότι το πολυαναμενόμενο ευρωπαϊκό «Ταμείο Ανάκαμψης» θα είναι τελικά (ελέω γερμανικής ιδιοτέλειας) πολύ λιτό. Και άρα ανεπαρκές για να επιτρέψει μια αποτελεσματική διαχείριση της λαϊκής δυσανεξίας. Η επικείμενη συγκυβέρνηση της Δεξιάς υπό την Μελόνι μάλλον θα κληθεί να λάβει «δύσκολες αποφάσεις» και να φθαρεί – ίσως τόσο ώστε σχετικά σύντομα να επανέλθει εκ νέου ως σωτήρας ο Ντράγκι, ή να βρεθεί άλλος «σωτήρας»; Πιθανόν. Το σίγουρο είναι ότι ο Ντράγκι φρόντισε να μην είναι αυτός που θα στοχοποιηθεί πρώτος από τους ήδη απηυδισμένους Ιταλούς. Η Μελόνι υποχρεώνεται καθημερινά σε υποβολή δηλώσεων νομιμοφροσύνης προκειμένου να λάβει το πρωθυπουργικό αξίωμα: «Δεν θα είμαστε ο αδύναμος κρίκος του ΝΑΤΟ» είπε προχθές. Αλλά εξακολουθεί να χρησιμοποιείται – και να χρησιμεύει – ως σκιάχτρο. Ήταν η Γαλλίδα υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων που ανέλαβε αυτήν την

εβδομάδα να δείξει στην Μελόνι ότι παραμένει υπό... στενή ευρωπαϊκή εποπτεία, δηλώνοντας ότι «θα παρακολουθούμε το σεβασμό των ευρωπαϊκών αξιών και του κράτους δικαίου στην Ιταλία»! Η επίδοξη πρωθυπουργός περιορίστηκε να σχολιάσει πως «ελπίζει ότι, ως συνήθως, οι αριστερές εφημερίδες διαστρέβλωσαν τις δηλώσεις ξένων αξιωματούχων, διαφορετικά θα επρόκειτο για απαράδεκτη απειλή παρέμβασης κατά κυρίαρχου κράτους»...

Ο Μπερλουσκόνι δεν μοιάζει να έχει τέτοια προβλήματα: διεκδικεί περισσότερα υπουργεία και ταυτόχρονα ξεσπαθώνει φιλορωσικά, στολίζοντας με επίθετα τον Ζελένσκι και δικαιολογώντας τον Πούτιν. Τα λέει επειδή ξέρει ότι η πλειοψηφία των Ιταλών δεν θέλει τη συνέχιση της εμπλοκής στον πόλεμο; Ή αφήνεται να τα λέει αυτός επειδή δεν μπορούν να τα πουν άλλοι; Ίσως και τα δύο. Το τι θέλουν και δεν θέλουν οι περισσότεροι Ιταλοί δεν μετρά εδώ και πολύ καιρό. Μετρά όμως η επιθυμία κύκλων πολύ ευρύτερων της εμβέλειας του Μπερλουσκόνι να υπάρξει μια διαφοροποίηση από την τυφλή ιταλική υποταγή στη στρατηγική των ΗΠΑ.

Εκδόσεις *A/συνεχεια*

Μπενζαμέν Κοριά: Επιστήμη, Τεχνική και Κεφάλαιο

Πρόλογος-επιμέλεια:

Κώστας Δημητριάδης

Μετάφραση: Ειρήνη Μιγάδη

Σελίδες: 278 • Τιμή: 19 ευρώ

Κυκλοφόρησε!

Η προτεραιότητα που αποκτά η πάλη ενάντια στις αντικοινωνικές βαθιές καπιταλιστικές αναδιαρθρώσεις, που προωθούνται σήμερα από τις πιο επιθετικές μερίδες των διεθνών ελίτ, υπό την επωνυμία «Τέταρτη Βιομηχανική Επανάσταση», επαναφέρει πιο επιτακτικά την ανάγκη της κριτικής των αντιλήψεων για τον δήθεν «ουδέτερο», αποσυνδεδεμένο από τις κοινωνικές, ταξικές συγκρούσεις,

χαρακτήρα της επιστήμης και της τεχνικής. Τα όσα επισημαίνει ο Μπενζαμέν Κοριά στο βιβλίο του, μπορεί να γράφτηκαν τη δεκαετία του '70, συνεχίζουν όμως να εκθέτουν με επάρκεια τις θεμελιώδεις πλευρές των διαδικασιών και των δρόμων που ακολουθεί η αξιοποίηση της επιστήμης και της τεχνικής στο πλαίσιο των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής.

Μετά από μια περίοδο, κοντά 50 χρόνων, που γνώρισε τις γνωστές ιστορικές υποχωρήσεις των θέσεων του παγκόσμιου κινήματος για την κοινωνική απελευθέρωση, είναι κρίσιμο να ξαναπιάσουμε το νήμα και να ξαναδώσουμε προσοχή στο εξαιρετικά κρίσιμο πολιτικό θέμα της τωρινής πολύ πιο βαθιάς, και πολύ πιο πολύπλευρης υπαγωγής της επιστήμης και της τεχνικής στο κεφάλαιο.

Στη διανυόμενη δυστοπική ιστορική συγκυρία, όπου η πολυοργανική κρίση του καπιταλισμού έχει λάβει δραματικές διαστάσεις, οι εκδόσεις A/συνεχεια θεώρησαν ιδιαίτερα χρήσιμη αν όχι επιβεβλημένη, μέσω του παρόντος βιβλίου, την παρουσίαση των κριτικών προσεγγίσεων του Δημήτρη Α. Τραυλού-Τζανετάτου πάνω σε κομβικά ζητήματα που η ψηφιακή καπιταλιστική ανασυγκρότηση υπό την βαριά σκιά της πανδημίας, ιδίως στον ευαίσθητο τομέα της εργασίας, έχει προκαλέσει.

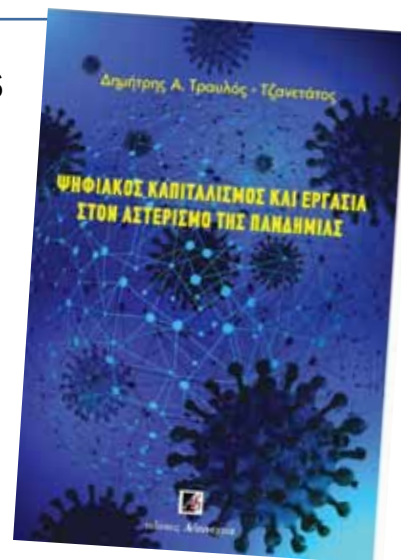
Ο Δημήτρης Α. Τραυλός - Τζανετάτος αναμετρίεται με ευρύτερες αλλαγές και ανατροπές που συντελούνται σε παγκόσμιο επίπεδο -ιδίως όσον αφορά τις μεταμορφώσεις του καπιταλισμού και την απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων- με πλήρη ενημέρωση για όλες τις εξελίξεις, με πλήρη επίγνωση των διαφόρων ρευμάτων σκέψης και πολιτικής απέναντι σε αυτές τις διεργασίες, και, το κυριότερο, κριτικά αλλά αδογμάτιστα και με σεβασμό της αντίθετης άποψης, χωρίς προκαταλήψεις ή πόζες επιστημονισμού ή αυθεντίας.

Δημήτρης Α. Τραυλός -Τζανετάτος Ψηφιακός καπιταλισμός και εργασία στον αστερισμό της πανδημίας

Πρόλογος-επιμέλεια:

Ρούντι Ρινάλντι

Σελίδες 182 • Τιμή: 15 ευρώ

Ούγκο Τσάβες Αλλαγή Ρότας!

Πρόλογος-επιμέλεια:

Νίκος Λάιος

Σελίδες 74

Τιμή: 10 ευρώ

Ήταν 20 Οκτωβρίου του 2012, όταν ο Ούγκο Τσάβες προχωρούσε στην ιστορική αυτή παρέμβασή του - δύο εβδομάδες μετά την εκλογή του για τέταρτη φορά ως Πρόεδρος της Βενεζουέλας και τεσσαράμισι μήνες πριν το θάνατό του. Με αυτή του την «πολιτική διαθήκη» ο Μπολιβαριανός ηγέτης άσκησε κριτική στη στάση και στο πνεύμα, που έβλεπε να επικρατούν στις «κορυφές» του βενεζουελάνικου μεταβατικού εγχειρήματος και που τον έκαναν να νιώθει πιο επιτακτική την ανάγκη για τομές, ώστε

το εγχείρημα αυτό να μην αποτύχει.

Το περίφημο «κομμούνα ή τίποτα», που στο πλαίσιο της κριτικής αυτής ξεστομίζει, συνοψίζει ένα βαθύ, απαιτητικό και ιδιαίτερα επίκαιρο αίτημα αναπροσανατολισμού: στην κοινωνική ιδιοκτησία και στην πολιτιστική αλλαγή· στην αυτοδιαχείριση και στην κριτική και αυτοκριτική· στην αποκέντρωση και στη λαϊκή συμμετοχή και πρωταγωνιστικότητα· στη δημοκρατία και στην πλήρεια ανάπτυξη του ανθρώπου.

Παραγγελίες – Πώς θα τα προμηθευτείτε
Τηλέφωνα: 210 3845870, 6956302771

info@asynechia.gr • www.asynechia.gr

Επίσης μπορείτε να τα βρείτε στα κεντρικά βιβλιοπωλεία

**Για τις παραγγελίες σας
υπάρχει έκπτωση 20%**

της επιστήμης και της κοινωνίας

■ Επιμέλεια:
Πάνvns
Schizas

Εγκατάσταση φωτοβολταϊκών στις στέγες

Μεγάλη έλλειψη πλαισίων (panels) τα οποία απαιτούνται για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών στις στέγες διαπιστώνουν οι μηχανικοί του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΤΕΕ). Μάλιστα, σύμφωνα με το Περιφερειακό Τμήμα Ηπείρου του ΤΕΕ, σοβαρά προβλήματα διαθεσιμότητας παρατηρούνται στην αγορά και για αντιστροφείς (αλλίως inverters), οι οποίοι είναι απαραίτητοι για τη λειτουργία των φωτοβολταϊκών καθώς μετατρέπουν το συνεχές ρεύμα σε εναλλασσόμενο. Επίσης, τα μέλη του ΤΕΕ Ηπείρου σε επιστολή τους προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), καταγγέλλουν τεράστια καθυστέρηση από τον ΔΕΔΔΗΕ στην αδειοδοτική διαδικασία και ειδικότερα στην πιστοποίηση των μετρητών για τον ενεργειακό συμψηφισμό (net metering). Ειδικότερα, για να επιτευχθεί η ταυτόχρονη μέτρηση της καταναλισκόμενης και παραγόμενης ενέργειας, προβλέπεται η εγκατάσταση ενός ακόμα μετρητή (μετρητής παραγωγής), εκτός από αυτόν που είναι ήδη εγκατεστημένος, το γνωστό «ρολόι» της ΔΕΗ.

Σε αντίστοιχη επιστολή του ΤΕΕ Πελοποννήσου, προς τον υπουργό Ενέργειας κ. Κώστα Σκρέκα, επισημαίνεται για τον ΔΕΔΔΗΕ, ότι στην περιοχή τους ο μέσος χρόνος αναμονής για την πιστοποίηση ενός μετρητή, ο οποίος επιλέγεται πάντα από τη λίστα των μοντέλων που αποδέχεται ο Διαχειριστής, ξεπερνά κατά περιπτώσεις τους τέσσερις μήνες. Ακόμη, όπως υπογραμμίζουν, παρατηρείται μεγάλη καθυστέρηση στην έγκριση και υλοποίηση εργασιών επαύξησης ισχύος σε κατοικίες, η οποία κρίνεται απαραίτητη ώστε να εγκατασταθούν τα νέα συστήματα θέρμανσης (π.χ. αντλίες θερμότητας), λόγω έλλειψης υλικών στον ΔΕΔΔΗΕ.

Στις επιστολές τους προς το ΥΠΕΝ, οι μηχανικοί του ΤΕΕ Ηπείρου και Πελοποννήσου, παραθέτουν όλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν όσα νοικοκυριά και επιχειρήσεις επιχειρούν να εγκαταστήσουν φωτοβολταϊκά για αυτοπαραγωγή ενέργειας, προκειμένου να αντεπεξέλθουν στο υπέρογκο ενεργειακό κόστος. Και τα δύο συστήματα (φωτοβολταϊκά και αντλίες θερμότητας) έχουν επιλεγεί από την πλειονότητα των πολιτών που συμμετέχουν στο προηγούμενο πρόγραμμα

«Εξοικονομώ-Αυτονομώ» προκειμένου να καταφέρουν να επιτύχουν την απαιτούμενη εξοικονόμηση ενέργειας και να εξασφαλίσουν επιδότηση. Γι' αυτό, τα μέλη του ΤΕΕ ζητούν από το ΥΠΕΝ παράταση έξι μηνών στην προθεσμία που λήγει στις 31 Οκτωβρίου για την περαίωση του προγράμματος. Ταυτόχρονα κάνουν έκκληση για ταχύτερη εκταμίευση των πόρων του προγράμματος στους δικαιούχους που έχουν περαιώσει τις διαδικασίες.

Στις δυσκολίες προστίθεται, όπως αναφέρουν οι μηχανικοί, και η άνοδος των τιμών του εξοπλισμού, η οποία καθίσταται καθοριστική για την αδυναμία έγκαιρης ολοκλήρωσης των εγκεκριμένων εργασιών. «Το κόστος τους, αν και έχει μειωθεί συγκριτικά με τους προηγούμενους μήνες, παραμένει πολύ πιο υψηλό σε σχέση με τα προ πανδημίας επίπεδα. Αν και το μεταφορικό κόστος έχει περιοριστεί στο μισό, η ισοτιμία ευρώ-δολαρίου δεν επιτρέπει την αποκλιμάκωση των τιμών», σημειώνει παράγοντας της αγοράς φωτοβολταϊκών.

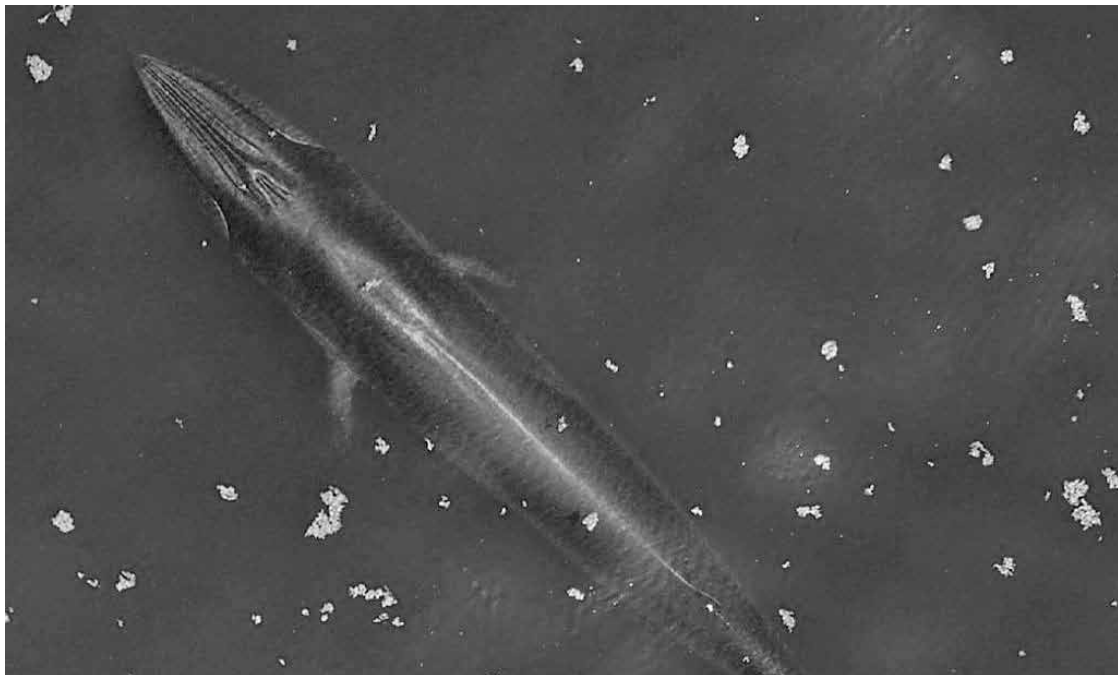
Πιο συγκεκριμένα το ΤΕΕ Ηπείρου στην επιστολή του προς τον υπουργό Ενέργειας κ. Κώστα Σκρέκα αναφέρει τα εξής: • Έχουν παραγγελθεί μηχανήματα αντλιών θερμότητας από τις αρχές του καλοκαιριού και ακόμη και σήμερα δεν υπάρχει σαφής απάντηση για την ημερομηνία παράδοσής τους.

• Υπάρχει μεγάλη έλλειψη στην αγορά panels και κυρίως inverters για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων καθώς και τεράστια καθυστέρηση από τον ΔΕΔΔΗΕ στην πιστοποίηση των μετρητών net metering.

• Υπάρχει μεγάλη καθυστέρηση στην υλοποίηση εργασιών επαύξησης ισχύος σε κατοικίες που έχουν σύστημα θέρμανσης με αντλίες θερμότητας, λόγω έλλειψης υλικών από την πλευρά του ΔΕΔΔΗΕ, με αποτέλεσμα την αδυναμία ολοκλήρωσης τέτοιων εγκαταστάσεων θέρμανσης.

Κι όλα αυτά, τη στιγμή που προετοιμάζεται ο Οδηγός Εφαρμογής για το επιδοτούμενο πρόγραμμα εγκατάστασης 250.000 φωτοβολταϊκών στη στέγη για νοικοκυριά, επιχειρήσεις και αγροτικές εκμεταλλεύσεις, το οποίο αναμένεται να προκηρυχθεί στις αρχές του επόμενου έτους.

Πηγή: OT.gr

Χάνεται όταν έχει κερδηθεί

Διεθνής ομάδα εκατό επιστημόνων έστειλε επιστολή στον Αμερικανό πρόεδρο Τζο Μπάιντεν ζητώντας του να προστατεύσει τη φάλαινα του Κόλπου του Μεξικού, η οποία κολυμπά στο χείλος της εξαφάνισης μόλις έναν χρόνο μετά την αναγνώρισή της ως νέο είδος. Οι βιολόγοι πίστευαν μέχρι πέρυσι ότι οι φάλαινες στον Κόλπο του Μεξικού ήταν φάλαινες του Μπράντ (Balaenoptera brydei), οι οποίες ζουν στην ίδια περιοχή. Πολυετείς έρευνες και γενετικές αναλύσεις της αμερικανικής Υπηρεσίας Ωκεανών και Ατμόσφαιρας (NOAA) έδειξαν ότι πρόκειται για νέο είδος με παραπλήσια εμφάνιση, το οποίο πήρε την ονομασία φάλαινα του Ράις (Balaenoptera ricei) ή φάλαινα του Κόλπου του Μεξικού.

Με μήκος που αγγίζει τα 13 μέτρα και βάρος μέχρι 30 τόνους, η φάλαινα του Ράις περνά όλο τον χρόνο της στον Κόλπο ανάμεσα στη Λουιζιάνα και τη Φλόριντα, αναφέρει το CBS. Λιγότερα από 100 άτομα υπολογίζεται ότι απέμειναν όταν ανακαλύφθηκε το είδος, έκτοτε όμως ο αριθμός αναθεωρήθηκε προς τα κάτω στα 51 άτομα, κάτι που σημαίνει ότι η φάλαινα αντιμετωπίζει κρίσιμο κίνδυνο εξαφάνισης. Καθηγητές πανεπιστημίου, εκπρόσωποι περιβαλ-

λοντικών οργανώσεων και πρώην αξιωματούχοι της NOAA έστειλαν επιστολή στον Μπάιντεν ζητώντας του να ακυρώσει το σχέδιο αδειοδότησης σεισμικών ερευνών και γεωτρήσεων στην περιοχή όπου ζει το είδος.

Έκθεση της αμερικανικής κυβέρνησης, επισημαίνουν οι υπογράφωντες, εκτιμά ότι το 20% του πληθυσμού απεβίωσε λόγω της γιγάντιας διαρροής πετρελαίου από την εξέδρα Deepwater Horizon το 2010. Οι φάλαινες επηρεάζονται επίσης από την ηχορύπανση των σεισμικών ερευνών και της ναυτιλιακής κίνησης, και επιπλέον κινδυνεύουν από συγκρούσεις με πλοία, ειδικά στη διάρκεια της νύχτας όταν ξεκουράζονται λίγα μέτρα από την επιφάνεια.

«Μια φάλαινα που είχε εξοκείλει, ένα θηλυκό που θήλαζε, βρέθηκε με τραύματα που παραπέμπουν σε αμβλύ αντικείμενο» σημειώνουν οι επιστήμονες. «Ένα άλλο άτομο παρατηρήθηκε να πάσχει από παραμορφώσεις της σπονδυλικής στήλης που παραπέμπουν σε τραυματισμό από σύγκρουση.»

Ελπίδες πάντως υπάρχουν, τονίζει η επιστολή, καθώς έρευνες σε άλλα είδη φαλαινών δείχνουν ότι οι πληθυσμοί μπορούν να ανακάμψουν όταν αντιμετωπιστούν οι απειλές.

Πυρκαγιά στο νησί Πάσχα

Πυρκαγιά που αποδίδεται σε εμπρησμό στο Νησί του Πάσχα προκάλεσε φθορές σε ορισμένα από τα αιγινιατικά αγάλματα μοαί για τα οποία είναι διάσημα το νησί του νοτιοανατολικού Ειρηνικού. Οι φλόγες τύλιξαν άγνωστο αριθμό αγαλμάτων και σε πολλές περιπτώσεις η ζημιά από τις υψηλές θερμοκρασίες είναι ανεπανόρθωτη, ανακοίνωσε η γραμματεία Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Χιλής, στην οποία ανήκει το απομονωμένο νησί.

Τα σχεδόν 1.000 μονολιθικά αγάλματα του νησιού σκαλίστηκαν σε ηφαιστειακά πετρώματα από την πολυνησιακή φυλή των Ράπα Νούι πριν από περίπου 500 χρόνια. Τα περισσότερα έχουν ύψος γύρω

στα 4 μέτρα, όμως το μεγαλύτερο ορθώνεται σε ύψος 10 μέτρων και ζυγίζει 74 τόνους.

Η φωτιά μαύρισε τα αγάλματα και προκάλεσε χημικές αλλοιώσεις της πέτρας (Rapa Nui Municipality). Η πυρκαγιά που ξέσπασε τη Δευτέρα κοντά στο ηφαίστειο Ράνο Παράκου, μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, εξαπλώθηκε σε έκταση «σχεδόν 600 στρεμμάτων» δήλωσε η Καρολίνα Πέρες Ντάταρι, αξιωματούχος της χιλιανής υπηρεσίας. «Η ζημιά που προκάλεσε η πυρκαγιά δεν μπορεί να διορθωθεί» δήλωσε σύμφωνα με το BBC ο δήμαρχος του νησιού Πέδρο Έντμουντς. Ο αρχαιολογικός χώρος με τα αγάλματα έκλεισε για τη διεξαγωγή έρευ-

νας μόλις τρεις μήνες αφότου ξανάνοιξε μετά τα περιοριστικά μέτρα για την πανδημία.

Τα αγάλματα σκαλίστηκαν μεταξύ του 1.400 και του 1.650 μ.Χ. και τοποθετήθηκαν σε κυκλική διάταξη γύρω από το νησί, στραμμένα προς την ενδοχώρα. Πιστεύεται ότι για τους Ράπα Νούι τα μοαί ενσάρκωναν το πνεύμα νεκρών προγόνων.

Ένα τέτοιο άγαλμα εστάλη το 1860 στην τότε Βασίλισσα της Αγγλίας Βικτώρια και εκτίθεται σήμερα στο Βρετανικό Μουσείο.

Η Χιλή έχει ζητήσει την επιστροφή του, ωστόσο ο δήμαρχος του Νησιού του Πάσχα δήλωσε πως θα προτιμούσε να αναλάβει η Βρετανία τη συντήρηση των υπόλοιπων μοαί.

πολιτική

Η κρίση της νεωτερικότητας και ο Χρόνος – Η ώρα Μηδέν

■ ΤΟΥ Δημήτρη Ν. Γιαννάτου*

Ο χρόνος διαλύεται μέσα στη στιγμή το ελάχιστο γίνεται ο μέγιστος τύραννος.

Βασανίζει ανθισμένες πληγές γεμάτες χαμόγελα και υποσχέσεις για κάτι άλλο, αυτό το άλλο είναι που ζούμε κάθε στιγμή νομίζοντας ότι ζούμε το άλλο.

Όμως το άλλο δεν υπάρχει.

Είμαστε εμείς η Μοίρα μας που μας λοξοκοιτάζει.

Σφίγγα που ξέχασε το αίνιγμα δεν έχουμε τίποτα να λύσουμε.

(Ο χρόνος διαλύεται – Μίκης Θεοδωράκης)

Η κρίση της νεωτερικότητας, του σύγχρονου κόσμου, με τη μορφή του εγωκεντρικής και εργαλειακής εκτροπής του δυτικού Διαφωτισμού, θα αναζητήσει το αναζητούμενο μετα-νεωτερικό πρότυπο ανθρώπου στον «κανένα», στο πολιτισμικό περιβάλλον ενός απόλυτου μηδενισμού και σχετικισμού αξιών. Τέτοιου που όμως μας λέει ο Π. Κονδύλης, ταιριάζει στην κατανάλωση και στο κέρδος της μαζικής δημοκρατίας, ως ένας «χαρούμενος μηδενισμός». Ο σχετικισμός των αξιών και των προτύπων ταιριάζει κατ' αναλογία με την ποικιλία των εμπορευμάτων για κάθε γούστο, ανάγκη ή επιθυμία.

Έτσι κι αλλιώς, συχνά, ο άνθρωπος επιζητά το μηδέν, ως ξεκαθάρισμα, ως παύση ή ως αφετηρία: «θέλω να μηδενίσω», «θέλω να ξεκινήσω από το μηδέν», «δεν θέλω να σκέφτομαι τίποτα», «τα μηδενίζω όλα και ξεκινώ απ' την αρχή» κ.α. Ο τερματικός «σταθμός» μιας προσωπικής διαδρομής αποτελεί σημείο τερματισμού αλλά και ένα σχετικό σημείο μιας νέας αρχής. Το μηδέν –τουλάχιστον σε ένα πρώτο επίπεδο– ενυπάρχει, δηλαδή, στο ίδιο το «γενετικό» υλικό

του ανθρώπινου πολιτισμού, στις ιδιότητες του ανθρώπινου μυαλού και της ψυχής. Είναι αλήθεια ότι το μηδέν, απωθεί αλλά και έλκει, καθώς ο άνθρωπος πάντα προσπαθούσε να κατανοήσει τα όρια του και τη δυνατότητά του να αλλάζει. Όλοι λίγο πολύ, έχουμε περάσει από κάποιο ουσιαστικό ή συμβολικό σημείο μηδέν. Σημείο προσωπικών αλλαγών και κρίσεων, αναστοχασμού, σωματικού ή ψυχικού τραύματος κ.α. Ο ίδιος ο άνθρωπος πολιτισμός ως σύστημα, το οποίο εμπεριέχει φάσεις και κύκλους ζωής, περνά από περιόδους ανόδου και καθόδου, στις οποίες το σημείο μηδέν εμφανίζεται ή συμβολίζεται ως κρίση, αλλά και συνδυετικός κρίκος.

Και έτσι, η ιδιότητα αυτή στη σύγχρονη εποχή της κρίσης, αξιοποιείται και εξιδανικεύει ό,τι προστίθεται στο *Μηδέν* (ας θυμηθούμε εδώ την έννοια του *επαυξημένου, υβριδικού «ανθρώπου»*), το οποίο στο πλαίσιο του απεριόριστου γραμμικού μέλλοντος, αποκτά αυτόνομη ουσία: $0+5=5$, $0+10=10$ κ.λπ. Το Μηδέν, γίνεται γόνιμο «έδαφος», για να καρπίσουν τα πάντα, αριθμοί, ιδεολογίες, εμπορεύματα και ανθρωπολογικές μεταλλάξεις. Το Μηδέν, από τη φύση του, μπορεί να γίνει «τα πάντα και τίποτα» (Θ. Ζιάκας). Το μηδέν γίνεται το «γενικό συμβολικό ισοδύναμο» της νέας δομής που ψάχνει ο μελλοντικός κόσμος, μιας δομής απεριόριστης Προόδου και επέκτασης «χωρίς όρια και σύνορα».

Επίσης, το μηδέν (ο), αλλάζει το πρόσημο του κάθε αριθμού που αφαιρείται από αυτό. Ορίζει, έτσι αριθμητικά και συμβολικά, την επικέντρωση στη Διαφορά που όρισε ο Ντεριντά. Το υποκείμενο, το άτομο, ο άνθρωπος στην

κοινωνική μορφή των σχέσεών του, στο σώμα και τη βιολογία του, αλλάζει πρόσημο. $0-5=-5$, $0-10=-10$, κλπ. Μέσω του μηδενός, γίνεται η νέα ταυτότητα που θέλει, με το αντίθετο πρόσημο, στον ...αντεστραμμένο θαυμαστό κόσμο του Θεάματος και του φετιχισμού του εμπορεύματος, αλλά και του σώματος.

Το Μηδέν, ως είδωλο του σύγχρονου κόσμου μας, ως συμβολική αναπαράσταση του κόσμου μας (κοσμολογία δηλαδή), μετασχηματίζεται και σε μια δομή, ως θεσμός, δηλαδή ένα πλέγμα εξουσιών (Βέλτσος, «Θεσμικός λόγος και εξουσία») που δεν επιδέχεται καμιά άλλη εξουσία και εξωτερικό προσδιορισμό. Επιπλέον, αυτή «η Εξουσία, λοιπόν, διαμορφώνει το πραγματικό στα μέτρα της φαντασίωσης και τη φαντασίωση στα μέτρα του πραγματικού» (Βέλτσος, «Για την Επικοινωνία»).

Αυτή είναι και η «γοητεία» του ύστερου καπιταλισμού, ο οποίος επιδιώκει να αναφέρεται ως «μεταμοντέρνος πολιτισμός», προκειμένου να προσελκύει τόσο την ακροαριστερή φιλελεύθερη αριστερά του «διεθνισμού» η οποία κρατά τον πολιτισμικό και αισθητικό δόλωμα και εθελουφλεί μπροστά την καπιταλιστική φάκα, όσο και τη φιλελεύθερη νεοδεξιά της παγκοσμιοποίησης, που αποδέχεται την οικονομία και κάνει πως δεν βλέπει τις πολιτισμικές (ανθρωπολογικές) αλλαγές, προκειμένου να μην χάσει το προνομιακό της (συντηρητικό) ακροατήριο.

Το Μηδέν, ως συμβολισμός, δημιουργεί και αντίστοιχους πολιτικούς, και κοινωνικούς σχηματισμούς, καλλιτεχνικές και αισθητικές φιγούρες, σεξουαλικές συμπεριφορές κ.α. ως αναπαραστάσεις και εκφράσεις του οντολογικού Μηδενός, που τείνει να διαχυθεί με μια μικροφυσική δυναμική (για να θυμηθούμε τον απολογητή τη αποδόμησης, Φουκώ!) σε όλους τους πόρους του τωρινού πολιτισμού μας. Τα νέα υποκείμενα, οι φιγούρες της διαφορετικότητας, αξιοποιούνται ως «βεντέτες» (Γκυ Ντεμπόρ) της κοινωνίας της

διαφοράς, ως διαφορετικότητα, του εμπορεύματος και του Θεάματος.

Η μηδενιστική «αντιεξουσία» των κάθε είδους «πολιτών του νέου κόσμου» (από τους Αντιφά, μέχρι τους κοσμοπολίτες νεογιάπηδες της Silicon Valley), οι θεωρίες του «κοινωνικού φύλου» και της «συμπερίληψης» των αποκλεισμένων, η νεοθητικιστική θρησκεία των πάσης φύσεως «δικαιωματιστών», η τεχνολογική γενετική του μετάνθρωπου, η παγκόσμια «δημοκρατική» διακυβέρνηση, η αποδόμηση της εκπαίδευσης και της ιστορίας, είναι οι συνεχείς προσθέσεις στον ανθρωπολογικό τύπο του «κανένα» που μπορεί έτσι να είναι οποιοσδήποτε.

Για κάποιον κοινωνικά «καθαγιασμένο» και «υπερβατικό» λόγο, η κάθε είδους πρόσθεση στο μεταδιαφωτιστικό Μηδέν, είναι ή γίνεται «ερευνητικά» και «επιστημονικά» τεκμηριωμένη, ενώ το γεγονός ότι πάντα κατευθύνεται σε έναν μελλοντικό κόσμο που όλοι οι άνθρωποι ζουν μαζί «αγαπημένοι» σε μια στην κυριολεξία ενιαία, παγκοσμιοποιημένη βιοτεχνολογικά εξελιγμένη μητρόπολη, είναι αρκετή για να την επιβάλλει ως ένα φυσιολογικά αναπόφευκτο θετικό μέλλον, ακόμα κι απαιτεί την εξαφάνιση του ίδιου του ανθρώπινου υποκειμένου. Ας θυμηθούμε πως περιέγραφε πολλά χρόνια, πριν τούτη την εξέλιξη, την οποία γεννά η αυταξία του τεχνικού πολιτισμού, ο φιλόσοφος Κώστας Παπαϊωάννου:

«Αυτό το θέμα της κυριαρχούμενης από τις ανώνυμες δυνάμεις της Γραφειοκρατίας και της Τεχνοκρατίας, γιγάντιας Κοσμοπόλης, που μέσα της η πιο τέλεια υλική ευημερία θα συνοδεύεται από μια πλήρη εκμηδένιση της ψυχικής υγείας του ανθρώπου, διαπέρασε όλη την πνευματική ζωή του Μεσοπολέμου κι εκφράστηκε σ' όλες τις δυνατές μορφές από το μύθο του ανθρώπου-ρομπότ μέχρι τον κινηματογράφο (η «Μητρόπολις» του Lang) και

Ο νεωτερικός Οδυσσέας, «απελευθερώνεται» από τις φυσικές δυνάμεις, από τις «μυστηριακές» Σειρήνες, «δεμένος» όμως στο κατάρτι. Βιώνει τον μύθο της «ελευθερίας», χάνοντας τον εσώτερο εαυτό του

Το πρόσωπο, εντέλει στον «θρυμματισμένο κόσμο» μας, για να γίνει «υποκείμενο» πραγματοποιείται, γίνεται πράγμα, ένα ουδέτερο res ή κατά μια άλλη προσέγγιση ένα ουδέτερο «Αυτό»

τα μυθιστορήματα του Α. Huxley. Αντίθετα προς αυτή την προμηθεϊκή αντίληψη για τον άνθρωπο που έκανε τον 19ο αιώνα να πιστεύει ότι κάθε υλική πρόοδος, κάθε νίκη του ανθρώπου πάνω στη Φύση συνοδεύεται αυτόματα από έναν πληρέστερο εξανθρωπισμό των σχέσεων ανάμεσα στους ανθρώπους, η εικόνα της τεχνικής προόδου παρουσιάστηκε με το αποκαλυπτικό χρώμα με το οποίο ο Bosch και ο Breughel ζωγράφιζαν τον Πύργο της Βαβέλ. Έτσι στο *Brave New World* ο Huxley δείχνει έναν κόσμο κυριαρχούμενο και τελειοποιημένο από την Τεχνική, όπου ο άνθρωπος έχει μεταμορφωθεί σ' ένα *homunculus* κατασκευασμένο από τα βιομηχανικά εργαστήρια για να γίνει ωφέλιμος και ευτυχής και αποξενωμένος από όλες τις ψυχικές δυνάμεις που ως τα τώρα έδιναν νόημα και μεγαλείο στην ύπαρξή του: ανίκανο να έχει την εσωτερική, προσωπική ζωή που είναι η πηγή κάθε αυθεντικής επικοινωνίας με τους ανθρώπου και με τη Φύση.

Στο *After many a summer* παρουσιάζει ένα ανάλογο τύπο ανθρώπου που νίκησε το τελευταίο εμπόδιο το Θάνατο, και βρέθηκε αιχμάλωτος μιας τόσο τέλειαν αντικειμενικής πραγματικότητας ώστε έχασε την δύναμη και τη θέληση να την αμφισβητήσει ή να τη ζήσει σαν ένα τραγικό πρόβλημα κι εξαφάνισε έτσι αυτό που έκανε ως τα τώρα δυνατή την ανάπτυξη της ανθρωπίνης υποκειμενικότητας και της υποκειμενικής ζωής».

Στη συμβολική μεταδομή του Μηδενός, όλες οι ανθρωπολογικές προθέσεις και προσθέσεις, πολλαπλασιάζονται με χρήμα και κέρδος. Είναι το Μηδέν που ταιριάζει απόλυτα στην συγκεκριμένη φάση ανάπτυξης ενός καπιταλιστικού (καπιταλισμός + πολιτισμός) κόσμου που έχει να κερδίζει περισσότερα στην επιβίωσή του, μεταμορφώνοντας τον άνθρωπο σε ένα μηδέν, τέτοιο που αφαιρεί από τον άνθρωπο (το υποκείμενο) οποιαδήποτε ιδιότητα ή ουσιαστικό έδαφος και ταυτότητα

(βλέπε τον «ουδέτερο» ψηφιακό κόσμο). Έτσι ώστε να μπορεί να γίνεται οποιοδήποτε «αντικείμενο» επιθυμεί, οποιοδήποτε προϊόν και εμπόρευμα, εικόνα και θέαμα, αποσπασματικό. Το Μηδέν του παρόντος, αυτοπροσδιορίζεται ως ένα ουδέτερο «αντικείμενο», με χαρακτηριστικά τη ρευστότητα και το σχετικισμό. Από το Μηδέν, ως σημείο (έδαφος) μηδέν, *ground zero*, δηλαδή (αλλά και ως επίκεντρο έκρηξης ή βίαιη αλλαγή, στην αγγλοσαξονική ετυμολογία), βαδίζουμε προς το Ουδέτερο, ως την έκρηξη μιας απόλυτης ιδιαίτερης υποκειμενικότητας. Από την Coca Cola zero, και τη μπύρα με 0% αλκοόλ, μέχρι το ουδέτερο φύλο (*neutral gender*), που προσδιορίζεται με το ουδέτερο άρθρο «το», που προσδιορίζει το «πράγμα», όπως γνωρίζουμε από την παραδοσιακή... «αντιδραστική» γραμματική (Πρόσωπο, ζώο, πράγμα).

Το πρόσωπο, εντέλει στον «θρυμματισμένο κόσμο» μας, για να γίνει «υποκείμενο» πραγματοποιείται, γίνεται πράγμα, ένα ουδέτερο *res* ή κατά μια άλλη προσέγγιση ένα ουδέτερο «Αυτό». Όσο για το «ζώο», τον υποκειμενικό αυτοπροσδιορισμό τους, έχει αναλάβει το αντιπισιστικό κίνημα, που θέλει, εκτός της πραγματοποίησης του ανθρώπου, να τον μηδενίσει και ως είδος.

Οποιαδήποτε, άλλη οπτική και ιστορία, καταδικάζεται ως αρχαϊσμός, συντήρηση και οπισθοδρόμηση. Όμως η πρόοδος αυτή, για τον πολιτισμό των μοντέρνων Λωτοφάγων, ονομάζεται και αλλοτρίωση, αποξένωση (για να θυμηθούμε και τον Μαρξ) από τη φύση, τους τόπους, την ιστορία, τον ίδιο μας τον εαυτό.

Ο νεωτερικός Οδυσσέας, «απελευθερώνεται» από τις φυσικές δυνάμεις, από τις «μυστηριακές» Σειρήνες, «δεμένος» όμως στο κατάρτι. Βιώνει τον μύθο της «ελευθερίας», χάνοντας τον εσώτερο εαυτό του («Η διαλεκτική του Διαφωτισμού» – Χορκχάιμερ & Αντόρνο).

* Ο Δημήτρης Γιαννάτος είναι κοινωνιολόγος – σύμβουλος απεξάρτησης στο ΚΕΘΕΑ.

Ένας λοχίας τοπικιστής

■ του Γιάννη Σχίζα

Στον στρατό ήμουν απλός στρατιώτης. Τότε, το 1972, οι πόλεις και οι περιφέρειες είχαν τη σημασία τους, οι Αθηναίοι δεν ήταν πιο σπουδαίοι από τους Λαρισαίους ή τους Θεσσαλονικείς. Οι φαντάροι και οι υπαξιωματικοί κάνανε παρέα λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη τον τόπο καταγωγής – υπήρχε τοπική αλληλεγγύη και τοπικισμός.

Στον στρατό γνώρισα έναν λοχία, ήταν Αθηναίος, μεγάλος παραμυθατζής. Ήτανε και φανατικός οπαδός των Μπίτλς – να τον δεις να σου περιγράφει το πώς ντυνόταν ο ίδιος, κατά τα πρότυπα του συγκροτήματος: «Παντελόνι καμπάνα... Ζώνη ιδιαίτερη... (Εδώ σταματούσε για λίγο, ήθελε να σκεφτεί το επόμενο σημείο)... πουκάμισο ριχτό, σακάκι άσπρο...» Μια φορά μου έλεγε για την πρόσφατη εμπειρία του στο αεροπλάνο, όπου κατέβαινε με άδεια στην Αθήνα και συναντήθηκε με έναν γνωστό του πιλότο. Μια στιγμή αυτός ο τελευταίος του παρέδωσε το τιμόνι(!), γιατί ήθελε να καπνίσει τσιγάρο...

Το Παγκράτι ήταν το καύχημά του, ήταν υπερήφανος γι' αυτό. Το έλεγε με ειδική προφορά – Παγ-κ-ρ-άτι. Μια ημέρα λοιπόν με βρίσκει όπως πήγαίνα στον Β' Λόχο, και μου κλείνει τον δρόμο. «Άστα, ήλθαν οι νέοι!» είπε με ένα βαρύ, μισοτσαντισμένο ύφος. «Ωραία, κι εσύ να τι σε νοιάζει γι' αυτό;» του λέω. «Πού να σ' τα λέω, ήρθε κι ένας που μου είπε ότι είναι από το Παγ-κ-ρ-άτι»... «Και λοιπόν;»

«Του λέω από το Παγ-κ-ρ-άτι, ναι μου λέει, από ποιο δρόμο ρε φίλε, από την οδό Χρυσοστόμου Σμύρνης μου λέει, και πού είναι αυτή η οδός Χρυσοστόμου Σμύρνης του λέω, συναντάει την οδό Παναγή Τσαλδάρη μου λέει, και πού βρίσκεται η οδός Παναγή Τσαλδάρη του λέω, παίρνεις ίσα την οδό Τσαλδάρη και σε βγάζει ακριβώς σε μια μικρή πλατεία, μου λέει... Μα αυτή του λέω, η μικρή πλατεία και η οδός Τσαλδάρη, είναι στον Βύρωνα!»

Και συμπλήρωσε: «Άσε το κωλόπαιδο, και πήγαίνα να μου τη βγει από το Παγ-κ-ρ-άτι... ου να μου χαθεί...»

Με αφιέρωμα στην Ουκρανία το τ. 140 του περιοδικού *Ουτοπία*

Κυκλοφορεί το τεύχος 140 του περιοδικού *Ουτοπία* με αφιέρωμα: Ουκρανία (1991-2022): «Ένα βήμα μπρος, δύο βήματα πίσω»; Μεταξύ άλλων μπορείτε να βρείτε κείμενα των: Βλαντίμιρ Πούτιν: Ομιλία στη Διάσκεψη του Μονάχου για την Πολιτική Ασφάλειας – Για να είμαστε ισχυροί: Εγγυήσεις εθνικής ασφαλείας για τη Ρωσία – «Για την ιστορική ενότητα Ρώσων και Ουκρανών» • Oleg Karponich: Περί σύγχρονης παγκόσμιας τάξης • Γιούρι Σαγιάμοφ: Η ιμπεριαλιστική αλαζονεία στην παγκόσμια πολιτική ως παράγοντας της σημερινής κατάστασης των διεθνών σχέσεων • Andrey Vadimovich Kortunov: 30 χρόνια μετά τον «Ψυχρό Πόλεμο»: Τι πέτυχε η ρωσική διπλωματία μετά την κατάρρευση της ΕΣΣΔ • Joseph Mearsheimer: Πατί η κρίση στην Ουκρανία οφείλεται σε λάθος της Δύσης. Οι φιλελεύθερες αυταπάτες που αποτέλεσαν πρόκληση για τον Πούτιν • Heinz (Henry) Alfred Kissinger: Ισχύς και διπλωματία στην πυρηνική εποχή • Νίκος Παπαδάτος: Ουκρανία - Πόλεμος και Διπλωματία: 1991-2022 Τεκμήρια και Πηγές.

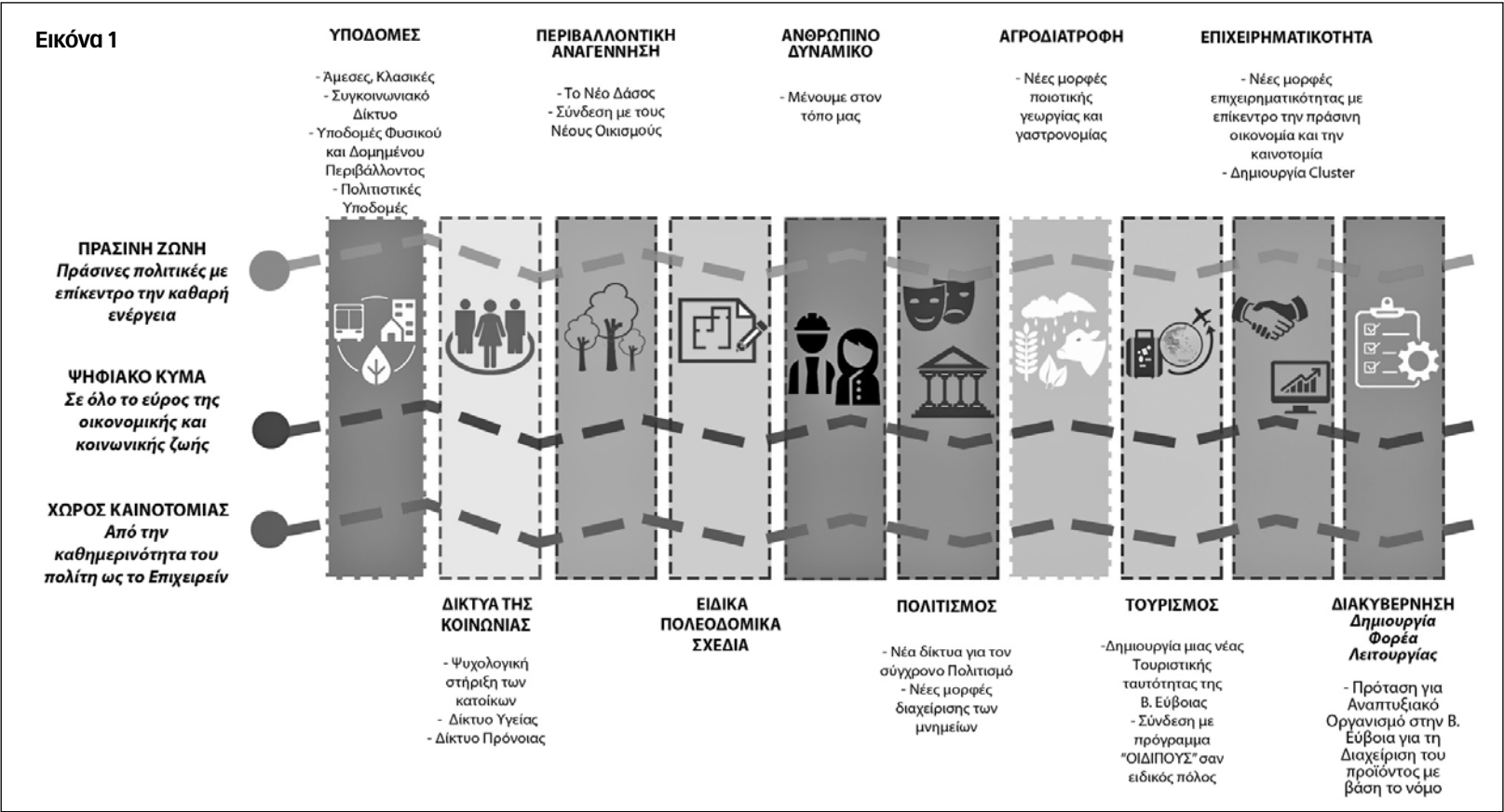
03 ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η καταστροφή ενός ολόκληρου νησιού

■ **ΤΟΥ Δημητρίου Δούκα Σουφλήρη***

Το 1999 με το Ν 2773 απελευθερώθηκε η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα. Αυτό σημαίνει ότι η ηλεκτρική ενέργεια θεωρήθηκε ένα εμπόρευμα και επομένως οι κανόνες που διέπουν την παραγωγή, εμπορία και κατανάλωση του, είναι οι συνήθειες των αγορών και του ελεύθερου εμπορίου. Συνακόλουθα το μέχρι τότε ισχύον καθεστώς, όπου η υπόθεση της ηλεκτρικής ενέργειας ήταν κυρίως υπόθεση του κράτους και του δημοσίου έπαυσε να υφίσταται και να ισχύει.

Αυτό το νέο καθεστώς ίσχυσε για τη χώρα μας, αλλά και για τις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε. Συνδυαζόμενο το προηγούμενο με την παρουσιαζόμενη ως τρομακτική απειλή της ανθρωπογενούς κλιματικής αλλαγής, για την οποία υπάρχει ανάγκη εξεύρεσης λύσεων, προωθήθηκαν ευρέως οι λεγόμενες ΑΠΕ (Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας) και εξ αυτών την πρωτοκαθεδρία έλαβε η Αιολική Ενέργεια, δηλαδή τα αναφερόμενα ως αιολικά πάρκα (Α/Π, κανονικά ονομάζονται ΑΣ-ΠΗΕ, δηλαδή αιολικοί σταθμοί παραγωγής ηλεκτρ. Ενέργειας). Η ανάπτυξη της Αιολικής Ενέργειας στην Ελλάδα προωθήθηκε

εκπληκτικά από την δημιουργία ενός τοπικού/ελλαδικού λόμπι της ΕΛΕΤΑΕΝ (το ότι είναι λόμπι το αναφέρανε οι ίδιοι στον ιστότοπό τους [1]). Τα στοιχεία για το αιολικό δυναμικό δόθηκαν κυρίως από το ΚΑΠΕ (Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας). Υπό όλους τους ανωτέρους όρους, την 20ετία 2000 έως σήμερα, διάφοροι τόποι της Ελλάδας και κυρίως η Νότιος Εύβοια, για την ακρίβεια το 1/3 του νησιού, νοτίως

του άξονα της Κύμης-Αλιβερίου, βίωσαν τη μεγαλύτερη ανάπτυξη Α/Π όχι μόνο της Ελλάδας αλλά πιθανότατα και πανευρωπαϊκά. Όλες οι άλλες δραστηριότητες πέρασαν σε δεύτερη μοίρα, εγκαταλείφθηκαν, οπισθοχώρησαν και πλέον σήμερα με εγκατεστημένες και λειτουργούσες άνω των 640 ανεμογεννητριών (Α/Γ), 200 στο στάδιο της κατασκευής και σχεδιαζόμενες άνω των 1.000 (2), αφενός φθάσαμε

στο σημείο να έχουμε πανελλαδικώς το 20% της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας από Α/Π από τη Νότ. Εύβοια και αφετέρου να έχει μετατραπεί το τμήμα αυτό του νησιού σε ένα βαρέως πάσχοντα τόπο: Το φυσικό της περιβάλλον έχει σχεδόν εξαφανισθεί, οι αρχαιότητες σε πολλές περιπτώσεις έχουν καταστραφεί, ο κοινωνικός ιστός έχει διαρραγεί. Η τοπική οικονομία είναι σε μόνιμη πτωτική πορεία. Το μόνο που έχει υπέρμετρα αναπτυχθεί είναι η διαπλοκή, τα συμφέροντα μεγάλων επιχειρηματικών κύκλων και πολιτικών προσώπων και η χαλάρωση της συνειδήσεως προσώπων της τοπικής κοινωνίας. Τόσο οι ντόπιοι όσο και άνθρωποι απ' ολόκληρη την Ελλάδα, αρκεί το βλέμμα σου να συνοδεύεται από λογική και συνείδηση, έχουμε ήδη κάνει μνημόσυνα για τη Νότια Εύβοια...

Τον Αύγουστο του 2021, μόνο 13 μήνες πριν, σε μία φωτιά που διήρκεσε περισσότερο από 10 ημέρες, μία φωτιά πλήρως αντιμετωπίσιμη, που όμως έμεινε να καίει μόνη της τουλάχιστον για τις 4-5 πρώτες μέρες, 550.000 στρέμ-

ματα δάσους και αγροτικής γης, εξαφανίστηκαν από το πρόσωπο της γης. Μαζί οι κόποι μιας ζωής για πολλούς ανθρώπους, ένας ολόκληρος πολιτισμός, η ιστορία και οι δομές της κοινωνίας των χωριών και τοπικών κοινοτήτων. Ένα χρόνο μετά οι άστεγοι παραμένουν άστεγοι, οι αποζημιώσεις των αγροτών δίνονται με το σταγονόμετρο (όταν και εάν δίνονται), χορηγίες κάθε είδους έχουν υποκαταστήσει την κρατική και δημόσια μέριμνα. Μεγάλοι επιχειρηματικοί όμιλοι, όπως IKEA, ELPEN, Interamerican, διαΝΕΟσις, ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ κ.α. παρουσιάζονται ως σωτήρες (3) και την όλη διαχείριση έχει αναλάβει ο Στ. Μπένος, πρόσωπο ιδιαιτέρως αμφιβόλου ιστορίας, πλην όμως υπερβολικά καλών σχέσεων με το οικονομικό κατεστημένο και την παρούσα κυβέρνηση. Έχει παρουσιασθεί σε ημερίδες, ιστότοπους και πανάκριβες εκδηλώσεις, ένα πλάνο 10 σημείων για την ανασυγκρότηση της Β. Εύβοιας. Πράγμα περίεργο όμως: Το πλάνο αυτό ήταν ήδη έτοιμο πριν σβήσει η φωτιά του περσινού Αυγούστου. Στις 14/08/21, το ΔΙ-ΑΖΩΜΑ (σωματείο του Μπένου) έλαβε με e-mail ακριβώς αυτό το πλάνο (4), με κάθε λεπτομέρεια.

Το φυσικό της περιβάλλον της Νότ. Εύβοιας έχει σχεδόν εξαφανισθεί, οι αρχαιότητες σε πολλές περιπτώσεις έχουν καταστραφεί, ο κοινωνικός ιστός έχει διαρραγεί. Η τοπική οικονομία είναι σε μόνιμη πτωτική πορεία. Το μόνο που έχει υπέρμετρα αναπτυχθεί είναι η διαπλοκή, τα συμφέροντα μεγάλων επιχειρηματικών κύκλων και πολιτικών προσώπων και η χαλάρωση της συνειδήσεως προσώπων της τοπικής κοινωνίας

Ερώτημα και απορία: Μα πότε το είχαν ετοιμάσει; Πριν την φωτιά ή όσο ακόμη έκαιγε η φωτιά; Δείτε το στην εικόνα 1 και από κάτω ακριβώς ο τίτλος που φέρει ακόμη το αρχείο (την 28/9/2022). (Εικόνα 1) Το Βόρειο κομμάτι του νησιού μας έχει ήδη περάσει στη μνήμη μας, τόσο για τους ντόπιους, όσο και για τους επισκέπτες, σε τελική ανάλυση για όλους όσους είχαν αγαπήσει αυτά τα θαυμαστά σε ομορφιά μέρη.

Τι μένει πλέον σε αυτό το ταλαιπωρημένο νησί; Μένει το κέντρο του, η Κεντρική Εύβοια, από Δίρφυ-Στενή μέχρι Κοτύλαια-Κύμη και Σέτα-Ερέτρια. Ένας τόπος, με το μοναδικό δάσος ελάτων σε ολόκληρο το Αιγαίο, ένας τόπος με πανευρωπαϊκή περιοχή για τα πουλιά (Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά GR111), μια από τις σημαντικότερες περιοχές Natura της Ελλάδας (Ζώνη Ειδικής Προστασίας GR2420011 «Ορη κεντρικής Εύβοιας, παράκτια ζώνη και νησίδες»), το μεγαλύτερο σύμπλεγμα σπηλαίων-καρστ (5) στη χώρα, και ο υδροδότης του μεγαλύτερου μέρους του νησιού. Εδώ πλέον έχουν βρει καταφύγιο τα ζώα και τα πτηνά που στο Νότο τα κυνήγησαν οι Α/Γ και στον Βορρά η φωτιά. Εδώ υπάρχει η ζωντανή μήτρα που εντός της κρατάει τα 1.400 είδη φυτών (πολλών ενδημικών) (6) που θα δώσουν κάποτε πάλι ζωή στον Βορρά και στον Νότο.

Τον τόπο αυτό ήδη πριν την καταστροφή του περσινού Αυγούστου χιλιάδες πολίτες και 130 συλλογικοί φορείς είχαν ζητήσει να γίνει εθνικό πάρκο. Και τώρα που η ανάγκη προστασίας αυτού του τόπου έχει αναχθεί σε ζήτημα ζωής και θανάτου για ολόκληρο το οικοσύστημα του νησιού, αλλά και για τον πολιτισμό και την κοινωνία του,

τώρα λοιπόν που όλοι θα πιστεύουν ότι οι τοπικοί παράγοντες και κυρίως το ίδιο το ελληνικό κράτος και τα αρμόδια υπουργεία ή υπηρεσίες (πχ Δασικές διευθύνσεις και Δασαρχεία) θα τον προστατεύουν απόλυτα και καθολικά, τώρα λοιπόν, προχώρησαν στην αδειοδότηση του μεγαλύτερου συμπλέγματος ΑΣΠΗΕ στην χώρα, συμφερόντων ΕΛΛΑΚΤΩΡ-ΕΡΡΡ-Βαρδινογιάννη. Όλα τα προηγούμενα γίνονται κόντρα στις περισσότερες από 25 Ενδικοφανείς Προσφυγές εναντίον του έργου, άνω των 10 Αιτήσεων Ακυρώσεως ενώπιον των Διοικητικών Δικαστηρίων (ΣτΕ κα) και κυρίως: περιφρονώντας και ρίχνοντας στον κάλαθο των αχρήστων την Διαδικασία των Δημόσιων Διαβουλεύσεων, όπου για πρώτη φορά στην Ελλάδα υποβλήθηκαν περισσότερα των 2000 αρνητικών σχολίων, 11 και τεκμηριωμένων επιστημονικά απόψεων. Δείτε στην εικόνα 2 μία αφίσα που κυκλοφόρησε στο νησί και με την δύναμη της εικόνας παρουσιάζει όλη αυτή την υπόθεση. (Εικόνα 2) Υπό το πρόσχημα της ανάγκης των ΑΠΕ, των ψευδών ισχυρισμών περί φθηνής ενέργειας, άλλων επιστημονικοφανών προτάσεων και μίας λάγνας πράσινης αναπτυξιακής προπαγάνδας, μας έχουν καταδικάσει σε περιβαλλοντικό θάνατο. Μπροστά στην τελική και ολοκληρωτική καταστροφή του τελευταίου τμήματος του νησιού μας, αισθανόμαστε κατάθλιψη και σαν να πάσχουμε από βαριά αρρώστια... Μπροστά μας ανοίγεται το δίλημμα της ολικής καταστροφής της Εύβοιας ή το θαύμα μιας επαναστατικής εξανάστασης πολιτών, που θα μας δώσει πίσω τον τόπο μας και την ζωή μας.

** Ο Δημήτριος Δούκας Σουφλέρης είναι δικηγόρος, επιμ./θείς στο ΕΚΠΑ στη Βιώσιμη Ανάπτυξη και το Περιβάλλον, Imperial College Clean Power Professional Certificate*

Παραπομπές

- 1) Δείτε το eteriaperivallontoskimis.blogspot.com/2020/10/blog-post.html (προσβάσιμο την 26/9/2022)
- 2) Δείτε τα στοιχεία για τον Δήμο Καρύστου και μόνο στο eteriaperivallontoskimis.blogspot.com/2022/09/62022.html (προσβάσιμο την 26/9/2022)
- 3) Βλ. diazoma.gr/cultural-routes/northern-evia
- 4) Αναλύεται το ζήτημα στο 2ο μέρος του ντοκιμαντέρ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ, των Ν. Ψαρρού και Ι. Λαζάρου, που φέρει τον υπότιτλο Πάρτυ Συνεργειών και μετά από προβολές σε πολλά μέρη της Ελλάδας πολύ σύντομα θα είναι ελεύθερο στο διαδίκτυο.
- 5) Για το θέμα βλ. τα Θ. Θεοδοσιάδης, Κοτύλαιο-Ξηροβούνι-Σκοτεινή. Ένας μοναδικός Γεώτοπος στην Κεντρική Εύβοια. Γεωπάρκο ή Αιολικό Πάρκο; και Δελτίου Τύπου του ΣΠ.ΕΛ.Ε.Ο. για το α/π στα Κοτύλαιο 13/5/2020
- 6) Τρίγκας Παναγιώτης, Συμβολή στη μελέτη του ενδημισμού της χλωρίδας της νήσου Ευβοίας, διδακτορική διατριβή, Πάτρα 2003.

Λάβαμε...

Αναστολές εργασίας: Ποιος ευθύνεται;

της **Αγγελικής Παπαζάνη***

Οι ντροπιαστικές αναστολές εργασίας των υγειονομικών εξακολουθούν να ταλανίζουν την ελληνική κοινωνία καταρρακώνοντας ακόμα περισσότερο το Ε.Σ.Υ –ή ό,τι απέμεινε από αυτό– και θέτοντας σε άμεσο κίνδυνο τις ζωές χιλιάδων ασθενών που μπορούσαν να έχουν αποτελεσματικότερη περίθαλψη. Και ενώ τα κέντρα εξουσίας επιδίδονται σε μια προσπάθεια να υποβαθμίσουν το γεγονός μιλώντας για ένα μικρό αριθμό εργαζομένων και ελάχιστους ιατρούς, ενώ επαναλαμβάνονται δικαιολογίες του τύπου «για το καλό τους» και ενώ μεγαλόσχημοι συνδικαλιστές προσπαθούν να εκτρέψουν τον αγώνα των υγειονομικών, οι τελευταίοι συνεχίζουν –παρά τις αντίξοες συνθήκες– να αποτελούν την πιο γνήσια εστία αντίστασης...

Έχουν περάσει δεκατρείς μήνες. Δεκατρείς μήνες ασταμάτητου αγώνα, οργανωμένου και παθιασμένου! Δεκατρείς μήνες με πορείες, απεργούς πείνας, συστηματική αρθρογραφία, δημιουργία σωματείων, αυθόρμητες εκδηλώσεις, απώλειες....

Κι όμως! Πατροί, νοσηλευτές και προσωπικό εξακολουθούν να παραμένουν εκτός νοσοκομείων και δομών. Εξακολουθούν να υφίστανται μια παρέκκλιση που δεν είχε ποτέ νόημα! Εξακολουθούν να είναι θύματα ενός αφηγήματος στο οποίο «έβαλαν πλάτη» πολλοί. Με πρώτη και καλύτερη την επιστημονική κοινότητα που συνέβαλε τα ηλυσία στην καθιέρωση μιας Ιατρικής που πόρρω απέχει από τις ιπποκρατικές και ανθρωπιστικές αρχές, που ευτελίζεται καθημερινά στα τηλε-παράθυρα τρομοκρατώντας και παραπλανώντας, αποποιούμενη την ανθρωπιστική αποστολή της.

Δεν ήταν, όμως, μόνο η επιστημονική κοινότητα και οι γνωστοί τοις πάσιν εκπρόσωποί της. Ήταν και η συντριπτική πλειοψηφία του πολιτικού κόσμου που επέδειξε μια ανεξήγητη εκ πρώτης όψεως επιθετικότητα ή αδιαφορία απέναντι σε όλους όσους δεν ακολουθήσαν την επίσημη εκδοχή. Και αυτό βέβαια δεν θα ξένιζε, αν αφορούσε τους εκπροσώπους της συντήρησης. Η... αποκάλυψη ήταν η στάση του λεγόμενου «δημοκρατικού τόξου», των «προοδευτικών» αυτού του τόπου, που ξαφνικά στάθηκαν απέναντι σε όλους εκείνους που όρθωσαν το ανάστημά τους όχι εκ του ασφαλούς αλλά με κόστος την επιβίωσή τους! Ανεξήγητη (ή μήπως όχι;) η πίεση που ασκούσαν τα αριστερόστροφα και αριστερά κόμματα για μέτρα σκληρότερα, άνευ υγειονομικού οφέλους (όπως άρχισε από νωρίς να διαφαίνεται).

Ανεξήγητη η αδιαφορία για την κατάφωρη παραβίαση των εργασιακών δικαιωμάτων των οποίων παραδοσιακά η Αριστερά φιγουράρει ως θεματοφύλακας. Ανεξήγητη η αποποίηση του δικαιώματος της Αυτοδιάθεσης καθώς η αριστερή πλάστιγγα φαίνεται ότι γέρνει προς την προάσπιση μιας απρόσωπης δημόσιας υγείας, ακόμα κι αν αυτό προϋποθέτει τη συντριβή του στόμου. Ανεξήγητη σιωπή... Ανεξήγητη ταύτιση με ένα συντηρητικό αφήγημα... Ανεξήγητη θεοποίηση της Επιστήμης που λατρεύεται ως δόγμα (άραγε αυτό το δόγμα δεν μπορεί να αποτελέσει ένα καινούργιο όπιο των λαών;) Ακόμα και τα πιστοποιητικά, απομεινάρια άλλων σκοτεινών εποχών, δεν φάνηκαν να ξενίζουν τους «επαναστάτες» του συστήματος, που δεν δίστασαν να μπουν σε χώρους μόνο για «καθαρούς», ξεχνώντας κάποιους άλλους χώρους που στο παρελθόν φιλοξένησαν τους «μιαρούς» και «επικίνδυνους» για τον λαό κομμουνιστές. Κι όλα αυτά, για την υγεία και την ασφάλεια! Καθόλου ανεξήγητη η στάση της άλλης άκρης του συστήματος, της σκοτεινής, που άδραξε την ευκαιρία να βγει από το καβούκι της προς άγγραν ψήφων, διευκολύνοντας το σύστημα να αμαυρώσει τον τίμιο αγώνα των μη προσαρμοζόμενων. Έτσι, οι σύγχρονοι αγωνιστές στιγματίστηκαν ως «ακροδεξιοί» και η Αριστερά αποκτούσε ένα βολικό άλλοθι που της επέτρεπε να δικαιολογεί τη στάση της. Γιατί το σύστημα έτσι κάνει... τις δουλειές του!

Είναι όμως μόνο ο επιστημονικός και πολιτικός κόσμος υπεύθυνος για τη διαιώνιση αυτής της μεγάλης κοινωνικής αδικίας; Και βέβαια όχι! Χωρίς τις πλάτες του λαού δεν θα μπορούσε να γίνει τίποτε!

Η ευθύνη βαραίνει τον καθένα μας ξεχωριστά και όλους μαζί. Είναι κατανοητό ότι ο φόβος του θανάτου παραλύει τον άνθρωπο. Κανείς μας δεν είναι ή δεν αισθάνεται άτρωτος. Όμως, έχουν περάσει δύο χρόνια! Και η πραγματικότητα στέκεται απέναντί μας... γυμνή και μας κοιτάει στα μάτια. Δεν έχει τίποτε πια να κρύψει! Είμαστε όλοι υπεύθυνοι! Συμβάλλαμε όλοι σε αυτό! Με την αδιαφορία μας! Με την σιωπή μας! Με την ανάγκη μας να προσποιηθούμε ότι δεν άλλαξε τίποτε! Με την αμάθειά ή ημιμάθειά μας! Με την παντελή άγνοια του Συντάγματος της χώρας μας! Με την αποποίηση της ιδιότητας του πολίτη! Με τη δειλία μας!

Έχουμε ακόμα λίγο χρόνο. Μπορούμε ακόμα και τώρα να αποδείξουμε –πρωτίστως στους εαυτούς μας– ότι μας αξίζει ο τίτλος του «πολίτη». Ας ενώσουμε τις φωνές μας με αυτές των υγειονομικών. Ας βοηθήσουμε να επανέλθουν στις εργασίες τους οι λειτουργοί της Υγείας που τόσο χρειαζόμαστε. Ας βοηθήσουμε να επανέλθουν στις εργασίες τους αυτοί οι συγκεκριμένοι λειτουργοί της Υγείας, γιατί απέδειξαν έμπρακτα την αφοσίωσή τους στην Ιπποκρατική Ιατρική και στον Άνθρωπο.

Έχουμε ευθύνη! Τουλάχιστον εμείς ας είμαστε τίμιοι και ας την αποδεχτούμε. Ας αφήσουμε για άλλους το ακαταδίκωτο!

** Η Αγγελική Παπαζάνη είναι φιλόλογος*

Βιβλιοπαρουσίαση

■ ΤΟΥ Νίκου Λαίου*

Αυτό που έρχεται

Πωλ Βιριλιό, «Αυτό που έρχεται»

Νησίδες, 2004. Μτφ.: Βασίλης Τομανάς. Σελ.: 96.

Αποσπάσματα

• (Σελ. 9-10): Η Πρόοδος, αναθεωρημένη από το κέρδος, φαινόταν εν τέλει να συνοψίζεται στην εισβολή ενός πλήθους μηχανών-παιχνιδιών για ενηλίκους που, με τη βοήθειά τους, θα μπορούσαν να πετύχουν *ό,τι τους ήταν απαγορευμένο όταν ήταν παιδιά* – από το μικρό τους ανάστημα, τη μυϊκή, διανοητική, σεξουαλική τους ανεπάρκεια, αλλά και από τη γονική εξουσία, τους κανόνες και τα ταμπού της κοινωνικής ζωής, της κουλτούρας ή της θρησκείας τους. Σχεδόν όλα όσα θα επέβαλλαν οι τεχνικές μεταλλάξεις, θα το έκαναν στο όνομα της ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΙΝ που προέβαλλε, για κάθε άνθρωπο, το παιδί που ήταν ο ίδιος κάποτε. Επικίνδυνη συμμορία νάνων που τους έχει πλήξει ο γιγαντισμός, οι οπαδοί της Πρόοδος έμελλε να μπουν, στο εξής, σε μία επιστημονικά απλοϊκή σύλληψη του Κόσμου, στην οποία ο θετικισμός γίνεται μεταμφιεσμένος μηδενισμός, η οικονομική μεγέθυνση από-μεγέθυνση – η ικανοποίηση μιας νηπιακής, πεισματικά επαναλαμβανόμενης άρνησης (1).

• (Σελ. 13): Όταν διαβάζουμε στο *Εγχειρίδιο των χιτλερικών νεολαίων*: «Διαμορφώνουμε τη ζωή των λαών μας και τη νομοθεσία μας σύμφωνα

να με τις ετυμηγορίες της γενετικής», μπαίνουμε στον πειρασμό να ανατοποθετήσουμε αυτή την παλιά ντιρεκτίβα της «τελικής λύσης» στο άμεσο παρόν και προπάντων στην αντίστροφη μέτρηση ενός νηπιακού σολιψισμού, ενός σεχαριστικού φονταμενταλισμού, στραμμένου στη μυχιότητα της εμβρυακής ζωής, *στο ανεξάντλητο χάσμα κάθε απαρχής*.

• (Σελ. 22): Μαύρη τρύπα της Πρόοδος στην οποία θα συνοψιστεί αυτό το ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟ ΠΑΡΑΛΗΡΗΜΑ, Η ΦΙΛΟΤΡΕΛΑ των επιστημών και των τεχνικών, που ισχυρίζεται τώρα ότι οργανώνει την αυτο-εξολόθρευση ενός είδους υπερβολικά αργού.

• (Σελ. 23-24): Αν, όπως λένε, *το μέλλον βασανίζει τον άνθρωπο*, από αυτό ακριβώς το εκ γενετής βάρος η ιδεολογία της ολοκληρωτικής Πρόοδος ισχυρίστηκε ότι απελευθέρωνε, θέλει δεν θέλει, προληπτικά την Ανθρωπότητα. [...] ΠΡΟΟΔΟΣ ΕΜΕΛΛΕ ΝΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ! [...] Το ξέραμε ήδη, *η ταχύτητα είναι το γήραςμα του Κόσμου*. Καθώς υποτάσσεται στον μηδενισμό του, ο Κόσμος συστέλλεται, είναι έκπτωτος, χωρίς άλλα χρονικά περιθώρια με την πιο κυριολεκτική έννοια.

• (Σελ. 24-25): «Αγαπώ το σώμα μου όπως όλος ο κόσμος, αλλά αν ένα σώμα από σιλικόνη μου έδινε τη δυνατότητα να ζήσω μέχρι τα 200 μου, θα το δεχόμουν!» Ο συγγραφέας των παραπάνω αισιόδοξων ρήσεων δεν είναι ένας οποιοσδήποτε διαφημιστής, αλλά ένας διάσημος επιστήμονας, ονόματι Danny Hillis που, όπως μας πληροφορούν, *βλέπει μακροπρόθεσμα*. (2) [...] Πράγματι, γιατί όχι, αφού, μετά τον βιολογικό άνθρωπο, θα υπάρξει ο δυνητικός/εικονικός άνθρωπος – ένα άτομο που, αφού ζήσει, σκεφτεί και ενεργήσει «σαν να είχε μόνον αυτός ύπαρξη και οι όμοιοί του να ήταν μόνο μάταιες σκιές, καθαρά φαντάσματα», έμελλε να κληθεί να γίνει κι αυτός, με τη σειρά του, *η σκιά του εαυτού του*.

• (Σελ. 32-33): Από τους παρελθόντες άθλους των παλαιών καρμπονάρων ως τα εγκλήματα των Φαιοχιτώνων, από τον Κροπότκιν ως τον Ζυλ Ζοζέφ Μπανό, τον Αλ Καπόνε, τον Ερνστ Ράιμ ή τον Μένγκελε... τα βιομηχανικά Μ.Μ.Ε. έχουν σταδιακά καταστήσει

Το δοκίμιο «*Αυτό που έρχεται*», ολοκληρωμένο στις 20/10/2001, γράφτηκε σαν σχόλιο πάνω στην επίθεση της 11/9/2001 στο «Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου», η οποία εξετάζεται στις απολήξεις των προγραμματικών διακηρύξεων της –αρραγώς τεχνο-επιστημονικής– Πρόοδος. Το αιρετικό ερμηνευτικό εγχείρημα αναλαμβάνει ο Πωλ Βιριλιό, ψηλαφώντας χαρακτηριστικές ενσαρκώσεις της Πρόοδος και υποδεικνύοντας συνδέσεις τους, απ' τον «ιταλικό» 15ο αι. μέχρι τον «παγκόσμιο» 21ο αι.: επιστήμη, τεχνική, τέχνη, πληροφορία, δίκαιο. Ενσαρκώσεις και συνδέσεις ενεργές μέσα σ' ένα σύστημα όπου «*ο Λόγος έμελλε να γίνει η τρέλα του πιο ισχυρού*» (σελ. 21) εν όψει μίας –προγραμματικά επιζητούμενης απ' την Πρόοδο, λέει ο Βιριλιό– ανάστασης του ατελούς ανθρώπου, ως «υπερανθρώπου», δηλαδή μη ανθρώπου. Σφραγίζοντας το κείμενό του, με την καταληκτική παράγραφο, ο Βιριλιό αποσπάει το συνεκτικό τής περίπλοκης πορείας συλλογισμών του: «Η ανωνυμία των μυστών της επίθεσης σημαδεύει απλώς, στα μάτια όλων, την αύξηση ισχύος ενός ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΜΑΥΡΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ –της άγνωστης ποσότητας μίας ιδιωτικής εγκληματικότητας– το πέρα από το Καλό και το Κακό το οποίο ονειρεύονταν, αιώνες τώρα, οι μεγάλοι ιερείς μίας εικονοκλαστικής πρόοδος» (σελ. 90).

Ανάμεσα στις αρετές του βιβλίου οι αναφορές σε στοχαστές, που από άλλες εποχές (πολύ πριν την πληροφορικοποίηση και τη γενετική, για παράδειγμα) είχαν διακρίνει, κάτω απ' τα υπεραισιόδοξα ντύματά του, «Αυτό που έρχεται», ως στοιχείο συστατικό, οργανικό –κι όχι αναίρετικό– της Πρόοδος. Την πίεση για εκτοπισμό, δηλαδή, του ανθρώπου απ' την ιστορία και αντικατάστασή του απ' τους ίσκιους του. Ίσκιους, που τις κλαγγές τους από σιλικόνη, μέταλλο και ηλεκτροφάγα data ακούμε σήμερα ν' αντηχούν, μέσα απ' τα σπήλαια μίας «μεγάλης επανεκκίνησης», ενός τεχνοεπιστημονικού νέου «big bang». Που θα είναι «ολοδικό μας» και «κανενός άλλου»: μια άρνηση ενηλικίωσης, που αυτο-προβιβάστηκε σε επιστήμη.

Χρειάζεται, άραγε, να επισημάνουμε ότι η συλλογιστική και το συμπέρασμα του Βιριλιό δεν εξαντλούν ερμηνείες, παρά τις εμπλουτίζουν κριτικά; Και ότι δεν συνιστούν τσελεμεντέ μιας Αντι-Αλήθειας, απέναντι σ' αυτήν της τεχνο-επιστημονικής Πρόοδος, παρά σπέρνουν ερωτήματα; Ας κάνουμε, εντούτοις, την παραπάνω αυτή χειρονομία. Τα αποσπάσματα, που παραθέτουμε, τέλος, τα διαλέξαμε επειδή μας φαίνονται χαρακτηριστικά των τρόπων που, από δυο δεκαετίες πριν, φωτίζονται πλευρές σημερινές, της εποχής στην οποία, με πυροκροτητή τον SARS-CoV-2, δεν «βρεθήκαμε», απλά, παρά και σ' ένα βαθμό «εφαρμόσαμε» μετά από μακρόχρονο «πλάνισμα» ανθρωπολογικό. Ενώ, παράλληλα, πέρα απ' την ιστορικότητα, υποδεικνύουν και ιδιαίτερες λαβές εντοπισμού τού κρυφού ενιαίου στην εκάστοτε συγχρονία. Το απόσπασμα από τις σελίδες 82-83, για παράδειγμα, θα μας προβληματίσει, όσον αφορά υποδόριες διαδρομές συσχετισμού της τρέχουσας εθνικής μας «επικαιρότητας» (βιασμοί και εκπόρνευση παιδιών) με τη συνολικότερη, αφηνιασμένη κίνηση μίας παγκοσμιοποίησης ακραία «προοδευτικής» και, αναπόδραστα, «ατυχηματικής» [sic].

* Ο Νίκος Λαίος είναι κοινωνικός ανθρωπολόγος

Βιβλιοπαρουσίαση/πολιτική

LA PLEBE

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

■ Γράφει ο: **Κώστας Γκιώνης**

Το παράδειγμα

Αναρωτιόμαστε ποιοι είναι αυτοί που ψηφίζουν και βγάζουν αυτούς που μας κυβερνάνε. Υπάρχουν; Πώς σκέφτονται; Τι τους κάνει να ψηφίζουν τους βιαστές της ζωής τους; Γιατί καταπίνουν αμάσπτα ό,τι τους λένε; Κι όμως υπάρχουν. Είναι πολλοί. Είναι η πλειοψηφία, είναι αυτοί που βλέπουμε να περιφέρουν την ανεμελιά τους στα σοκάκια των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, χωρίς να τους καίγεται καρφί για το τι συμβαίνει γύρω τους. Βλέπεις ανθρώπους 45, 55, 65 χρονών ή και μεγαλύτερους να κάνουν αναρτήσεις επιπέδου 10χρονου, και αναρωτιέσαι: είναι πραγματικά έτσι, ή είναι ρόλος μιας θεατρικής παράστασης ή ενός παιχνιδιού που αγνοείς την ύπαρξή του, γι’ αυτό και δεν αντιλαμβάνεσαι το περιεχόμενό του; Αυτό βέβαια θα ήταν μια θεμιτή και βολική εξήγηση, αλλά δυστυχώς δεν είναι έτσι. Είναι αυτοί που κάθισαν σ’ έναν καναπέ, απέναντι από μια τηλεόραση, η οποία κάποια στιγμή τους ρούφηξε μέσα της, και κατόπιν ζύμωσης στα γαστρικά υγρά της παραπληροφόρησης των δελτίων ειδήσεων, των λούμπεν τηλεπαιχνιδιών, της σαπουνόπερας και των πρωινομεσημεριανών σκουπιδιών, τους απέβαλε ως κόπρανα – στην οποία κατάσταση παραμένουν μέχρι και σήμερα. Είναι αυτοί που κατηγορούν τα νέα παιδιά που ακούν τραπ, ενώ αυτοί τους δίδαξαν αυτά που ακούν με τον τρόπο ζωής τους: «Θέλω κότερα, θέλω οικόπεδα, έχω γούστα ακριβά»... Ζητούν από τη νέα γενιά να σταματήσει να είναι αδιάφορη, όταν οι ίδιοι ποτέ δεν κουνήθηκαν από τη θέση τους, αφού το πετσί τους έχει γίνει ένα με το ύφασμα του καναπέ.

Τα λόγια δεν πείθουν πια κανέναν. Η Έμα Γκόλντμαν έλεγε, μόνο με το παράδειγμα μπορείς να πεις αυτό που θέλεις. Έλεγε, να βιώνεις τις αλήθειες και να μην μιλάς θεωρητικά για το περιεχόμενό τους. Η πολιτική(-οί) φέρνει απέχθεια σ’ ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας. Νομίζω ότι ο Μαρκ Τουαίην το είχε πει πολύ σωστά: «Μην πείτε στη μητέρα μου ότι ασχολούμαι με την πολιτική. Νομίζει ότι είμαι πιανίστας σε μπουρδέλο»...

Και ενώ σ’ αυτή τη μικρή γωνιά της γης κάνουν πάρτι τα συμφέροντα, η οικογενειοκρατία, η αστυνομοκρατία με τον φασισμό και με το ακαταδίκωτο των κρατούντων, όλοι εμείς οι υπόλοιποι, ως ντεκόρ της ιστορίας, παρακολουθούμε την περιφορά των τεράτων (παιδοβιαστών, γυναικοκτόνων κ.ά.), βαυκαλιζόμενοι ως πεφτοσυννεφάκηδες τον αποτροπιασμό μας, ότι πρώτη φορά έχουν δει τα ενάρετα μάτια μας τέτοια καθάρματα. Η ελληνική κοινωνία έχει χόμπι να οικτρίζει τέρατα, ενώ την ίδια στιγμή τα τέρατα που μας κυβερνάνε τρίβουν τα χέρια τους από την ευχαρίστησή τους.

Η αριστερά και οι αριστεροί, κατώτεροι των περιστάσεων, πιστεύουν ότι αν ενώσουν τα μαγαζάκια τους θα λύσουν το πρόβλημα. Μόνο ένα μέτωπο πολιτών από τα κάτω μπορεί να έχει μέλλον. Όλα τα άλλα είναι νερό στο μύλο των κρατούντων!

τον κόσμο απαθή απέναντι στην αρρώστια του άμετρου [...] Από το περίφημο *όλα επιτρέπονται* των παλαιών αναρχικών μέχρι το όλα επιτρέπονται των ολοκληρωτικών καθεστώτων του 20ού αι. που επωφελήθηκαν από τις δοκιμασμένες μεθόδους των Μ.Μ.Ε. –πραξικοπήματα πιο πολύ πληροφορικά παρά στρατιωτικά, δημοσιογραφία έρευνας και κατάδοσης που έχει μετατραπεί σε μυστική αστυνομία..., «*Πόσοι, άραγε, ξέρουν ότι επικεφαλής τους είναι ο ίδιος ο εχθρός που παρελαύνει;*», αναρωτιόταν ο Μπέρτολτ Μπρεχτ. [...] ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ ΤΟ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΙΝ –μήπως ο θεμελιώδης νόμος της τεχνο-επιστημονικής Προόδου έχει γίνει ο μοναδικός νόμος μίας παγκοσμιοποίησης χωρίς νόμο;

• (Σελ. 39): Έρχεται η εποχή του συγχρονισμού της γνώμης –η εποχή μίας πληροφορικής επανάστασης στην οποία η κοινοβουλευτική *γεωπολιτική* υποχωρεί ξαφνικά μπροστά στο πρωτείο μίας *χρονοπολιτικής* της ακαριαιότητας, των LIVE, των οποίων το μυστικό κατέχει η τηλεόραση– αναμένοντας την ορμητική ανάπτυξη μίας γνήσιας δυνητικής/ εικονικής, δηλαδή *παιγνιώδους* δημοκρατίας για νηπιοποιημένους τηλεθεατές. [...] Μετά την οθόνη του τηλεθεατή, ίσα ίσα η οθόνη του υπολογιστή τονίζει, στο εξής, το ακόλουθο σύνθημα: «Η *ε-ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ* προχωρεί, δώστε τη γνώμη σας και αποκτείστε βάρος στη δημόσια διαμάχη».

• (Σελ. 65): Μετά τον βιολογικό γεννήτορα, ο «δημιουργός» με τη σειρά του έμελλε να κηρυχθεί ύποπτος και να σβηστεί μπροστά στον επιστήμονα και την αλάθητη τεχνογνωσία των οργάνων του. Αυτοί που στο εξής αποκαλούνται οι «γενετιστές της τέχνης» και πασχίζουν, με τη βοήθεια των χημικών, φυσικών, ηλεκτρονικών οπλοστασίων τους, «να καταστήσουν ορατό και προσιτό σε όλους αυτό που οι καλλιτέχνες

είχαν κρύψει κάτω από την επιφάνεια των έργων τους» [...] «Όταν τελειώσει ο πίνακας, δεν έχω τίποτα να πω», εξηγούσε χθες ο Balthus. Δεν πειράζει, ο επιστήμονας θα το κάνει να μιλήσει, θα του αποσπάσει την πληροφορία.

• (Σελ. 72-73): Ας μην το ξεχνούμε: από την παράκαιρη επιδίωξη του Σχεδίου Μανχάταν από τους αμερικανούς φυσικούς (3) και μετά, το πνεύμα του επιστήμονα μάγου είχε βρεθεί δυνητικά απαλλαγμένο από την εξουσία των παλαιών του χορηγών και προ πάντων από την αξιωματική τους –τα ιδεολογικά, κοινωνικά, οικονομικά, πολιτισμικά κ.ά. κριτήρια– που θεμελιώναν την εξουσία του κράτους –κι αυτό είχε απολήξει στη Χιροσίμα. [...] Ο επιστήμονας, απογυμνωμένος από τα χαρακτηριστικά πολιτισμού που είχε, *εργαζόταν πια μόνο για τον επιστήμονα, καθώς κάθε ανακάλυψημπολιαζόταν πάνω στην άλλη και καθώς η επιστήμη έβρισκε στο έδαφός της τις πηγές και τους σκοπούς της ύπαρξής της*, όπως ο Ιεχωβά της Γενέσεως. (4)

• (Σελ. 82-83): Το έτος που θεσπίστηκε, στη Βρετανία, ο νόμος Sex offenders Acts, που προοριζόταν να καταστείλει την παιδοφιλία και τη σαδική βιομηχανοποίηση του σεξουαλικού εμπορίου, έγινε, στη Royal Academy του Λονδίνου, η πρώτη έκθεση SENSATION, στην οποία ήταν θronιασμένο, μέσα σε εκατόν δέκα έργα που εξέθετε ο διαφημιστής Charles Saatchi, το δοξαστικό πορτραίτο της δολοφόνου νηπιών Myra Hyndley. (5) Ζώνες offshore, ζώνες μη-δικαίου; Οι επίσημες biennales και τα μουσεία ποζάρουν στο εξής ως συνεργάτες υπερεθνικών οργανισμών που αψηφούν όλους τους νόμους, όλες τις απαγορεύσεις.

• (Σελ. 84): Από την εργασία του Stelarc που διακήρυσσε, πριν δέκα χρόνια,

στο περιοδικό *L’ Autre Journal*: «Προσπαθώ να επεκτείνω τις ικανότητες του σώματος χρησιμοποιώντας την τεχνολογία. Χρησιμοποιώ, λόγου χάρη, ιατρικές τεχνικές, ηχητικά συστήματα, ένα ρομποτικό χέρι, έναν τεχνητό βραχίονα [...]. Πράγματι, αυτό που μου φαίνεται ενδιαφέρον είναι η επικάλυψη αυτών των εκούσιων, ακούσιων και προγραμματισμένων κινήσεων...», μέχρι τις self hybridations όπως της Orlan, που παραδίδει το αδρανές σώμα της σεμπρόκ χειρουργικές μεταλλάξεις, οι οποίες πραγματοποιούνται από ειδικούς αισθητικούς χειρουργούς, η λέξη performance δεν έχει πια πέραση, σ’ αυτή την εφόρμηση των πλαστικών καλλιτεχνών προς τα εργαστήρια μίας συνηθισμένης βιοκρατίας.

• (Σελ. 86-87): Αλλά, κυρίως, ας μην λησμονούμε ότι, τον 20ό αι., η άμιλλα του πεδίου της μάχης φαινόταν απαραίτητη στους φανατικούς της τεχνο-επιστημονικής Προόδου που την εξομίωναν *με μία επίθεση στη φύση*. [...] Τι να σκεφτούμε για τις νέες επιχειρήσεις εποικισμού υπό την επίβλεψη των πολυεθνικών μορφών και υπό την αιγίδα του Ο.Η.Ε.; Για τα κύματα πανικόβλητης μετανάστευσης που σπάζουν με πάταγο σήμερα, έχοντας στις τάξεις *τους τον ερχομό εκείνων που χώρα τους είναι ο πόλεμος και πατρίδα τους ο εμφύλιος πόλεμος* (Κ. Heiden); Όχι μακριά απ’ τις πόλεις, κτίζουν στρατόπεδα για τους εκτοπισμένους, στην Ιρλανδία, στη Γαλλία, στη Sangatte, λόγου χάρη... Μήπως πρόκειται για τα πρωτόλεια μίας παγκόσμιας υπανθρωπότητας, για την κατάργηση των *ανθρώπινων όντων ως τέτοιων*, την οποία ονειρεύονται οι γκουρού των βιοτεχνολογιών και την αναλαμβάνουν οι βασανιστές της μεγάλης ληστοκρατίας; Άραγε ο πόλεμος όλων εναντίον όλων θα παίξει μείζονα ρόλο σε μία νέα υγειονομική ιδεολογία, με μορφή φιλανθρωπισμού;

Σημειώσεις της έκδοσης

(1) Πωλ Βιριλιό, «Η πληροφορική βόμβα», Νησίδες, 2000, σ. 91: «Η ανωριμότητα και ο παιδισμός είναι οι πιο αποτελεσματικές κατηγορίες για να ορίσουμε τον νεωτερικό άνθρωπο» (Βίτολντ Γκόμπροβιτς).

(2) Ο Danny Hillis, συνιδρυτής της Thinking Machines Corporation, είναι και ο δημιουργός του Long Now Foundation που σκοπεύει να κατασκευάσει ένα ρολόι το οποίο θα λειτουργεί δέκα χιλιάδες χρόνια.

(3) «Υπήρξε μία στιγμή στην ιστορία της ανθρωπότητας κατά την οποία αυτή θα μπορούσε να πάρει έναν τελείως άλλο δρόμο και να μη δημιουργούνταν ποτέ κανένα πυρηνικό οπλοστάσιο. Η στιγμή αυτή εξαρτιόταν πολύ από τη συμπεριφορά μίας χούφτας επιστημόνων που ήταν, κατά το μεγαλύτερο μέρος τους, αριστεροί ουμανιστές [...]. Αλλά όλοι, ανεξαιρέτως, συνέχισαν ατάραχοι το έργο τους». Charles Mopsik.

(4) Αλλοιωμένος Σλέγκελ.

(5) Πωλ Βιριλιό, «Η πληροφορική βόμβα»

04 πολιτισμός

■ της **Ιφιγένειας Καλantzή***

Κορεάτικος νουάρ αισθησιασμός

Για την νοτιοκορεάτικη ταινία *«Απόφαση φυγής»*, του Παρκ Τσαν-γουκ

Το φετινό βραβείο σκηνοθεσίας στις Κάννες κατέκτησε επάξια το νοτιοκορεάτικο νεονουάρ «Απόφαση φυγής», μια ρομαντική ταινία γεμάτη ανατροπές, εξαιρετικά σκηνοθετημένη από τον 59χρονο Παρκ Τσαν-γουκ, εμβληματικό σκηνοθέτη του «Oldboy» (2003).

Σε μια παραθαλάσσια πόλη της Νότιας Κορέας, ένας μεθοδικός αστυνομικός επιθεωρητής, ο Χε-Τζουν (Παρκ Χε-Ιλ) που υποφέρει από αϋπνίες, ερωτεύεται σφόδρα την ύποπτη για το φόνο του συζύγου της, όμορφη Κινέζα χήρα Σο-Ρέι (Τανγκ Γουέι), που φροντίζει ηλικιωμένες κυρίες. Στην προσπάθειά του να διαλευκάνει την μυστηρία υπόθεση θανάτου του συζύγου της, ενός εύπορου δοάρη αναρριχητή, που βρέθηκε νεκρός μετά από πτώση από ψηλό βράχο, ο Χε-Τζουν την ανακρίνει, σε μια διαδικασία που τους φέρνει όλο και πιο κοντά. Και ενώ όλα οδηγούν στην αυτοκτονία του συζύγου, ο Χε-Τζουν ανακαλύπτει στοιχεία που τον οδηγούν στην ενοχή της Σο-Ρέι και την παρακολουθεί, μετατρέποντάς την από αντικείμενο παρατήρησης, σε αντικείμενο του πόθου. Περίπου ένα χρόνο μετά, ο Χε-Τζουν συναντά ξανά την Σο-Ρέι και καλείται αυτή τη φορά, να λύσει τον μυστηριώδη φόνο του δεύτερου συζύγου της.

☞ Με βασικό αφηγηματικό σχήμα μια πλοκή που δομείται σταδιακά και στη συνέχεια ανατρέπεται, μέσα από νέες αποκαλύψεις ή διαφορετική ερμηνεία των αρχικών στοιχείων, η αφηγηματική ροή εμπλουτίζεται με δραματοποιημένα φλασμπάκ. Μέσα από μικρές κινήσεις, συμπεριφορές και λεπτομέρειες χτίζεται προσεκτικά ο πρωταγωνιστικός χαρακτήρας. Η κίνησή του να βάλει κολλύριο, προδίδει έναν σχολαστικό, στα όρια φетиχισμού πρωταγωνιστή, που κουβαλάει μαζί του ενυδατικές κρέμες για τα χέρια και τα χείλια, δημιουργώντας έναν σχεδόν τελειομανή χαρακτήρα. Παράλληλα, παρουσιάζονται σκηνές της ξεθωριασμένης σχέσης του με την ψυχαναγκαστική σύζυγό του, ενώ μέσα από τις παρακολουθήσεις του αποκαλύπτονται οι αρετές της ετοιμολογίας, αλλά αινιγματικής Σο-Ρέι.

Η επιμελημένη σκηνοθεσία του Παρκ Τσαν-γουκ ξεδιπλώνεται μέσα από πλήθος εικαστικών λεπτομερειών, τόσο στις ενδυματολογικές επιλογές αντιθετικών χρωμάτων της Σο-Ρέι, θυμίζοντας και πίνακες

του Βερμέερ, με τον χαρακτήρα της να προσδιορίζεται με χρωματική παλέτα μεταξύ πράσινου και γαλάζιου, σεριάς και θάλασσας, απ' το κυπαρισί παλτό της, την πρασινωπή ταπετσαρία στο σπίτι της, και το πρασινογάλαζο μεταξωτό φόρεμα που τονίζει την υπόσταση της φαμφατάλ, στο δεύτερο μέρος. Αντιθέτως, η πεζότητα του αξιοπρεπούς επιθεωρητή περιγράφεται μέσα από μουντές μονοχρωματικές καφέ-γκρι αποχρώσεις, σε αντιστοιχία και με την ταπετσαρία στο δικό του διαμέρισμα. Η επιμελημένη εικαστική διάσταση της ταινίας ενισχύεται με κάποιους σουπρεματιστικούς πίνακες, με γεωμετρικά σχήματα, στο διαμέρισμα του πρωταγωνιστή.

☞ Δίχως ερωτικές σκηνές, η ταινία σαγηνεύει με τον υφέρποντα αισθησιασμό, μέσα από κοντινά βλέμματα, βελούδινα υφάσματα, γεωμετρικά μοτίβα που προκαλούν οπτικές ψευδαισθήσεις, ανάσες, στιγμιαίες μουσικές υπογραμμίσεις, αλλά και τρυφερές χειρονομίες, ενώ ακόμα και η μετάφραση από τα κινέζικα στα κορεάτικα δημιουργεί νοηματικό παιχνίδι, εντείνοντας τον ερωτισμό. Η απογύμνωση του σώματος της Σο-Ρέι, καθώς δείχνει τα σημάδια κακοποίησης του συζύγου της, εντείνει τον αισθησιασμό, ενώ η παρακολούθησή της, μέσα από κιάλια, υπογραμμίζει την ηδονοβλεπτική διάθεση, ανακαλώντας εκτός από τον Χίτσκοκ και το «Στόκερ» (2013/ Παρκ Τσαν-γουκ).

☞ Η επιλογή της Σο-Ρέι να δει τις ανατριχιαστικές φωτογραφίες των τραυμάτων του συζύγου της συσχετίζεται με τις φωτογραφίες πτωμάτων στο διαμέρισμα του πρωταγωνιστή, που επισημαίνει πως τα μισά πτώματα έχουν βρεθεί με μάτια ανοιχτά, με τελευταίο πράγμα που είδαν να είναι ο δολοφό-

νος τους. Μια σειρά ευφάνταστων υποκειμενικών πλάνων με ιδιαίτερες γωνίες λήψης, όπου η κάμερα μοιάζει να βρίσκεται μέσα στο μάτι του πτώματος, σαν να μπορούσε να δει ο νεκρός τον αστυνομικό που τον κοιτάει από ψηλά, θέτει σε αμφισβήτηση ποιος κοιτάει ποιον, αντίστοιχα και με τη λήψη μέσα από τα μάτια ψαριών, στην ψαξαγορά, όπου ξανασυναντιούνται οι δυο εραστές. Η υποκειμενική λήψη στο δεύτερο πτώμα στην πισίνα, μέσα από το κοκκινισμένο απ' το αίμα του νερό, αναφέρεται στη «Δεωφόρο της Δύσης» (Μπίλι Γουάιλντερ/1950), που χαρακτηρίστηκε από την εκτός κάδρου αφήγηση του ίδιου του νεκρού, κάτι που ο Παρκ Τσαν-γουκ αναπαράγει μέσα από αυτές τις υποκειμενικές λήψεις, που ταυτίζονται με το υποτιθέμενο βλέμμα των νεκρών.

Πλήθος αναφορών σε διάσημα φιλμ νουάρ συντελούνται μέσα από στυλιστικές λεπτομέρειες. Στο δεύτερο μέρος, η Σο-Ρέι αποκτά εντονότερα θηλυκά χαρακτηριστικά αποπλάνησης, φορώντας εντυπωσιακά φορέματα, όπως οι μοιραίες γυναίκες στα νουάρ του '40, θυμίζοντας και τη μετάλλαξη της γυναικείας παρουσίας στον «Δεσμώτη του Ιλίου» (1958/Χίτσκοκ), όπου παρατηρείται αντίστοιχη χρονική μετατόπιση. Οι αποκαλύψεις μέσα από τη διαδικασία της ανάκρισης ανακαλούν τη γαλλική αστυνομική ταινία «Το αίνιγμα» (1981/Κλοντ Μιέρ), ενώ οι αϋπνίες του πρωταγωνιστή παραπέμπουν στο μυστήριο νουάρ «Αϋπνία» (Κρίστοφερ Νόλαν/2002).

☞ Η σκηνοθετική δεινότητα εμπλουτίζεται απ' τον τρόπο που παρουσιάζονται σταδιακά τα στοιχεία. Η σχολαστικότητα του πρωταγωνιστή υποστηρίζεται με την επιμονή του να ακολουθήσει ανάποδα τη διαδρομή της πτώσης

του θύματος, ανεβαίνοντας στον ίδιο απότομο βράχο, με μηχανισμό ρυμούλκησης, ενώ απεικονίζεται να περπατά κάθετα, σε πλάνο κάτοψης, που δείχνει την πορεία σε οριζόντια γραμμή, δίχως προοπτική. Αντίστοιχο εύρημα εφευρίσκει ο Παρκ Τσαν-γουκ και στη σκηνή της δαιμόνιας καταδίωξης, όπου ο πρωταγωνιστής σε ζηλευτή φυσική κατάσταση, καταφέρνει να ανέβει μεγάλης κλίσης ανηφόρες τρέχοντας. Φτάνοντας στην κορυφή του λόφου, εξελίσσεται μια εντυπωσιακή πάλη σώμα με σώμα, που η Σο-Ρέι παρακολουθεί μέσα από το αυτοκίνητό της, σε ένα παιχνίδι βλεμμάτων, με ποικιλία λήψεων κάτοψης και δισδιάστατα πλάνα που σπάνε την προοπτική, υπό το κοκκινωπό φως των αλάρμ που αναβοσβήνουν, στο ρυθμό της πρωτότυπης μουσικής του Νοτιοκορεάτη συνθέτη Τζο Γιον-γουκ, στενού συνεργάτη του Παρκ Τσαν-γουκ την τελευταία εικοσαετία.

☞ Στην ταινία θιγονται πλήθος σύγχρονων κοινωνικών θεμάτων, από την κακοποίηση των γυναικών, εντάσσοντας εύστοχα εμβόλιμα πλάνα της ακτινογραφίας των σπασμένων πλευρών της πρωταγωνίστριας, αναφέροντας πως ο βάνουσσος σύζυγος, την χτυπούσε σε σημεία που δεν φαινόταν, ενώ περνάει από την αίσχροκέρδεια απατεώνων και τοκογλύφων, στις άθλιες συνθήκες διακίνησης των μεταναστών, όταν η Κινέζα Σο-Ρέι περιγράφει το εφιαλτικό δεκαήμερο που πέρασε κλεισμένη σε κιβώτιο αποθήκευσης ψαριών, μέχρι να φτάσει παράνομα στην Κορέα.

☞ Ανακαλώντας τη χρήση ρετρό τραγουδιών στις ταινίες του Γουόνγκ Καρ-Γουάι, το κορεάτικο τραγούδι του '60 «Ομίχλη» συνενώνει τους δυο ερωτευμένους πρωταγωνιστές, καθώς το ακούνε ταυτόχρονα, καθένας στο αμάξι του, ενώ κατευθύνονται προς το αστυνομικό τμήμα. Στους τίτλους τέλους, το ίδιο αυτό τραγούδι, που χαρακτηρίζει την ταινία, ακούγεται σε διαφορετική διασκευή με σόλο μελαγχολική κιθάρα, σφραγίζοντας τον ανεκπλήρωτο έρωτα. Εξαιρετικά κρίσιμη παρουσιάζεται η αναφορά στον Μάλερ, με το άκουσμα του περίφημου «αντατζέτο», του 4ου μέρους της 5ης συμφωνίας

του, που είχε χαρακτηρίσει τον «Θάνατο στη Βενετία» (1971/Λουκίνο Βισκόντι). Ο Παρκ Τσαν-γουκ το χρησιμοποιεί για να περιγράψει τη διάρκεια της διαδρομής της αναρρίχησης του μακαρίτη συζύγου, που παρατηρεί πως αν ξεκινήσει με την 5η συμφωνία του Μάλερ, φτάνει στην κορυφή όταν τελειώνει το 4ο μέρος, με το «αντατζέτο» να μαρκάρι και εδώ, για άλλη μια φορά μετά από τον Βισκόντι, το κρίσιμο σημείο της ώρας θανάτου ενός κινηματογραφικού χαρακτήρα, ενώ, γίνεται και αναφορά στην αποκαλυπτική χειρονομία της πρωταγωνίστριας προς τη θάλασσα. Με τη μουσική του Μάλερ υποδεικνύεται το κρίσιμο σημείο ανατροπής, όπου καταρρίπτονται διαδοχικά τα άλλοθι, όπως στο φλασμπάκ, που αποκαλύπτει ποιος είχε γράψει τις απειλητικές επιστολές. Το μοιραίο αυτό «αντατζέτο» υπογραμμίζει και την περίφημη φράση-ερωτική εξομολόγηση του Χε-Τζουν πως «έχασε το μυαλό του για μια γυναίκα και κατέστρεψε μια αστυνομική έρευνα». Στο εκπληκτικό φινάλε, με την πλημμυρίδα στη θαλάσσια ακτή, βαμμένη στους χρυσούς τόνους του ήλιου που δύει, η Σο-Ρέι σχολιάζει σε μια φράση τη σημασία της στιγμής συγχρονισμού στον έρωτα, που μπορεί να κριθεί μέσα σε μια μονάχα καθοριστική στιγμή, εκφράζοντας μοναδικά την ματαιότητα της ερωτικής ανταπόκρισης, σε μια σχεδόν ανέφικτη πολυπλοκότητα ερωτική σύμπλευση.

* Η *Ιφιγένεια Καλantzή* είναι θεωρητικός-κριτικός κινηματογράφου, ifigenia.kalantzi@gmail.com

► INFO

- Οι διανομείς κινηματογραφικών ταινιών με την υποστήριξη των επιχειρήσεων των κινηματογραφικών αιθουσών πανελλαδικά, διοργανώνουν ημέρα Πιορτής του Σινεμά, Πέμπτη 27 Οκτωβρίου, σε όλα τα σινεμά, όλες τις προβολές και όλες τις ταινίες, σε όλη την Ελλάδα, με ενιαία τιμή εισιτηρίου 2€. Περισσότερες πληροφορίες: giortitoucinema.ubpages.com/
- Στην Ταυνοθήκη της Ελλάδος διοργανώνεται από την εταιρία διανομής CINOBO, το αφιέρωμα ΩΔΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ 28, 29 & 30 Οκτωβρίου, με τις 3 πρόσφατες ταινίες του Σταύρου Ψυλλάκη: ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ, ΟΦΕΙΛΗ & ΓΙΑ ΧΩΡΙΣ ΛΟΓΟΥΣ.

πρόσωπα/πολιτισμός 04

► **Βησσαρία Ζορμπά-Ραμμοπούλου, συγγραφέας**

Ο σπετσέρης του Λεπάντο – Μια άλλη ματιά στη Ναυμαχία της Ναυπάκτου

■ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΣΤΟΦΟΡΟ

Η Βησσαρία Ζορμπά-Ραμμοπούλου συγγραφέας αλλά και εκπαιδευτικός με πολυετή εμπειρία μάς παρουσιάζει ένα νέο ιστορικό μυθιστόρημα, τον «Σπετσέρη του Λεπάντο» – βιβλίο εμπνευσμένο από τα χρόνια της ιστορικής Ναυμαχίας της Ναυπάκτου του 1571, που θεωρείται από τις πιο καθοριστικές στην παγκόσμια ιστορία. Στο μυθιστόρημα αυτό, που

κυκλοφορεί σε μια εξαιρετικά καλαίσθητη έκδοση από τις εκδόσεις Αρτέον, η συγγραφέας μάς χαρίζει μια συναρπαστική αφήγηση, ρίχνοντας το βλέμμα της στους πραγματικούς πρωταγωνιστές της Ιστορίας: τους ανθρώπους που έζησαν τότε και για τον καθένα τους οι εξελίξεις είχαν απολύτως διαφορετικό αντίκτυπο. Μια οικογένεια Εβραίων, κυνηγη-

μένοι και ζώντας μέσα στον φόβο, δίνοντας όμως τις δικές τους μάχες. Βενετσιάνοι άρχοντες με ίντριγκες να διαπερνούν την οικογενειακή και πολιτική ζωή. Έλληνες, Αλβανοί, Τούρκοι. Ο καθένας με μια διαφορετική θέση στα γεγονότα. Και βεβαίως ο Θερβάντες, που πήρε μέρος στη Ναυμαχία και στον οποίο αφιερώνονται μερικές από τις ωραιότερες σελίδες του βιβλίου...

Η Ιστορία είναι “μάθημα” για όλους και όχι μόνον για εκπαιδευόμενους. Είναι θησαυροφυλάκιο διδαχής που προέρχεται από το συλλογικό ανθρώπινο παρελθόν

► **Πώς γεννήθηκε η ιδέα για το νέο σας βιβλίο; Έχετε κάποια σχέση με τη Ναύπακτο;**

Η ιδέα για τη συγγραφή αυτού του μυθιστορήματος ξεκίνησε από την ανάγνωση ενός επιστημονικού άρθρου στο περιοδικό *Χρονικά* του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδας, το οποίο αναφερόταν στους εβραϊκούς τάφους της Ναυπάκτου και τα επιτύμβια επιγράμματά τους. Από αυτό ξεκίνησε μια μακρά και γοητευτική πορεία έρευνας σε άρθρα και βιβλία σχετικά με την εποχή, από την οποία ξεπήδησαν οι χαρακτήρες και τα επαγγέλματά των πλασματικών πρωταγωνιστών μου, οι ζωές, οι φόβοι και οι καημοί τους. Κατάγομαι από την Αιτωλοακαρνανία αλλά όχι από τη Ναύπακτο. Φυσικά, επισκέπτομαι και απολαμβάνω τη σύγχρονη Ναύπακτο και τις ομορφιές της. Η πόλη, όμως, ασκούσε σ' εμένα πάντοτε τη γοητεία που ασκεί σε έναν συγγραφέα ιστορικών μυθιστορημάτων ένας τόπος, στον οποίο είναι τόσο ορατή και απτή η ιστορία...

► **Έχουμε πραγματικά κατανοήσει ποια ήταν η σημασία της Ναυμαχίας για τον σύγχρονο κόσμο;**

Η σημασία της Ναυμαχίας είναι τεράστια, πολύ πιο μεγάλη από τον τεράστιο απόηχό της το 1571. Είναι ένας νέος «Μαραθώνας»... Ίσης αξίας με την ήττα των Οθωμανών στη Βιέννη. Μέχρι τότε ο Οθωμανικός Στόλος θεωρούταν αήττητος. Όπως αδύνατη θεωρούταν και η δυνατότητα συμμαχίας μεταξύ των ευρωπαϊκών δυνάμεων και των χριστιανικών

δογμάτων. Οπωσδήποτε άλλαξε τους συσχετισμούς δυνάμεων, απέδειξε τη σημασία των νέων γνωστικών και επιστημονικών κατακτήσεων της εποχής στο πεδίο της πραγματικής ζωής, τόνωσε την αυτοπεποίθηση όσων ζούσαν σε κατακτημένα εδάφη, γέννησε ελπίδες, έχτισε συμμαχίες. Αν την έχουμε κατανοήσει εμείς οι σύγχρονοι; Δεν ξέρω... Νομίζω ότι δεν υπάρχει πλέον ως «κεφάλαιο» στα σχολικά βιβλία.

► **Πού τελειώνει η μυθοπλασία και αρχίζει η ιστορία;**

Η μυθοπλασία αρχίζει και τελειώνει στις ζωές και στις περιπέτειες των πλασματικών μου ηρώων, που είναι και οι πρωταγωνιστές του βιβλίου: στη βάνουση επίθεση εναντίον του Κωνσταντή, στη μυστηριώδη εξαφάνισή του από τη βραχοσπηλιά, στην αινιγματική μισή επιστολή του, στους φόβους του νεαρού Βενετσιάνου Τζιοβάνι για τη ζωή της Αυστριακής μητέρας του και την τύχη του έρωτά του για την Εβραιπούλα Εύα, στην αγωνιώδη φυγή του σπετσέρη Ναχμιά, στο άγρυπνο βίγλισμα του μοναχού Νικηφόρου στο σπηλαιομονάστηρο της Βαράσοβας, στην τοποθέτηση του αφοσιωμένου Σάντσο Πάντσα στην υπηρεσία του ίδιου του Θερβάντες και όχι του Δον Κιχώτη. Η ιστορία αρχίζει εκεί που περιγράφονται γεγονότα, ιστορικά πρόσωπα και τοποθεσίες. Η διαπλοκή, όμως, των πλασματικών χαρακτήρων και πράξεων με τα πραγματικά πρόσωπα και γεγονότα γίνεται σκόπιμα προκειμένου να φωτιστούν οι

συνέπειες της Μεγάλης Ιστορίας στις ζωές των απλών, ανώνυμων ανθρώπων της εποχής: οι οποίες ενδέχεται να μην ταυτίζονται με τις συνέπειες αυτών των ίδιων ιστορικών γεγονότων στις ζωές των μεταγενέστερων. Η ήττα λ.χ. του Οθωμανικού Στόλου κατά τη Ναυμαχία της Ναυπάκτου, στην οποία με τόση λαχτάρα προσέβλεπαν οι χριστιανικοί πληθυσμοί της εποχής, επέφερε δυσμενείς συνέπειες στους κατοίκους της περιοχής: καθώς η μέχρι τότε αήττητη αρμάδα του Σουλτάνου έπαψε να είναι ο «μπαμπούλας» του Αιγαίου, οι πειρατές αναθάρρησαν και αρκετές περιοχές μετατράπηκαν σε άθλια σκλαβοπάζαρα, όπου οι πειρατές πουλούσαν τη «λεία» τους. Η ίδια η πόλη της Ναυπάκτου ονομαζόταν «Μικρό Μαγκρέμπ»... Ο ίδιος ο Θερβάντες καταλήγει σκλάβος! Όλη αυτή η

αλληλουχία γεγονότων και συνεπειών περνάει στις σελίδες του μυθιστορήματος. Αλλά για να μην είναι μία απλή παράθεση ιστορικών πληροφοριών, τις οποίες άλλωστε οι αναγνώστες μπορούν να βρουν και αλλού και μάλιστα εκτενέστερα, έπρεπε η πληροφορία να συνυφάνεται με τις ζωές, τα συναισθήματα και τις σκέψεις των φανταστικών χαρακτήρων. Αυτό ήταν το μεγάλο και δυσκολότερο στοίχημα του εγχειρήματος, άλλωστε.

► **Ποια ήταν η τύχη της εβραϊκής κοινότητας στη συνέχεια;**

Ίδια με την τύχη κάθε κοινότητας που ξεριζώνεται βίαια από την πατρογονική εστία –εν προκειμένω την Ισπανία– και κατόπιν καταφεύγει, όπου μπορεί, έστω και αν δεν είναι επιθυμητή. Ας θυμηθούμε τους Μικρασιάτες πρόσφυγες και την υποδοχή τους στην Ελλάδα του 1922. Οι Σεφαραδίτες Εβραίοι, που έρχονται στον Οθωμανοκρατούμενο κυρίως ελλαδικό χώρο ως προστατευόμενοι του Οθωμανού κατακτητή, μετά την εκδίωξή τους από τον Φερδινάνδο και την Ισαβέλλα της Ισπανίας, αποτέλεσαν «ζήτημα» ακόμα και για τους Ρωμανιώτες Εβραίους που ζούσαν στον ελλαδικό χώρο –π.χ. στην Πάτρα– από την αρχαιότητα. Διαταράσσουν την ισορροπία των σχέσεων που είχαν επιτύχει οι Ρωμανιώτες με τους ντόπιους πληθυσμούς. Και από περιοχές όπου επικρατούσαν οι Βενετοί, πατροπαράδοτοι εχθροί τους –ας θυμηθούμε τον «Εμπορο της Βενετίας» του Σαίξπηρ, για να

ξαναζωντανέψουμε το κλίμα– οι Εβραίοι μετακινούνται σε κοντινές, φιλικότερες περιοχές. Στη συγκεκριμένη περιοχή, επειδή υπήρξε διαφιλονικούμενη μεταξύ Βενετών και Οθωμανών στους Βενετοοθωμανικούς πολέμους, καταγράφεται διασπορά από την Πάτρα προς τη Ναύπακτο και το Αγρίνιο, όταν ηττώνται οι Βενετοί και επικρατούν οι Οθωμανοί, ενώ αντίστροφα κινούνται οι εβραϊκές οικογένειες –ξανά προς την Πάτρα δηλαδή– στις περιόδους που επικρατούν οι Βενετοί. Φυσικά, η παρουσία τους μειώνεται δυστυχώς δραματικά μετά την περίοδο της Κατοχής.

► **Είσαστε εκπαιδευτικός με πολυετή εμπειρία. Πιστεύετε πως η λογοτεχνία θα ήταν ένας τρόπος για να προσεγγίσουμε την Ιστορία στο σχολείο;**

Βέβαια. Το υποστηρίζω με κάθε τρόπο: επιστημονικά άρθρα, ανακοινώσεις σε Συνέδρια... Η Ιστορία είναι «μάθημα» για όλους και όχι μόνον για εκπαιδευόμενους. Είναι θησαυροφυλάκιο διδαχής που προέρχεται από το συλλογικό ανθρώπινο παρελθόν, από τη συσσωρευμένη πανανθρώπινη συλλογική εμπειρία και σοφία. Ταυτόχρονα είναι και μια πολύ γοητευτική ενασχόληση, της οποίας δυστυχώς η γοητεία υπονομεύεται από το εξετασιοκεντρικό εκπαιδευτικό σύστημα και τη χρησιμοθηρική άποψη για την αξία της γνώσης. Η διαθεματική και διακαλλιτεχνική προσέγγισή της, μέσα από έργα του Λόγου και της Τέχνης δηλαδή, θα την κάνει γοητευτική και ενδιαφέρουσα στο σχολείο.

04 πολιτισμός&βαρβαρότητα ■ ΤΟΥ Ηρόστρατου

Ένα ντοκιμαντέρ για τον Μανώλη Γλέζο

«Ο δρόμος της αριστεράς είναι δύσκολος, δεν είναι εύκολος... για μας είναι τα δύσκολα, τα εύκολα είναι για άλλους»

Μανώλης Γλέζος στο Resistance Festival

Εδώ και χρόνια παρακολουθώ από κοντά τη δουλειά και τον αγώνα που δίνει η σκηνοθέτης Ντίνα Κάτσαρη, ετοιμάζοντας ένα ντοκιμαντέρ για τον Μανώλη Γλέζο. Δεν είναι άλλη μια ταινία, αλλά ένα έργο αναφοράς – όταν ολοκληρωθεί. Κι αυτό γιατί η σκηνοθέτης με τους συνεργάτες της έζησαν τον Μανώλη Γλέζο τα τελευταία χρόνια της ζωής του, ακολουθώντας τον σε πολλά ταξίδια, ζώντας την καθημερινότητά του, ανεβαίνοντας μαζί του στην Ακρόπολη – όπου ήταν κι η τελευταία του επίσκεψη.

Βλέποντας το αμοντάριστο υλικό από αυτή την επίσκεψη – όπου δείχνει πώς ακριβώς έγινε το κατέβασμα της ναζιστικής σημαίας – πραγματικά ανατρίχιασα. Γιατί ο Γλέζος, με λόγια που έκαιγαν, μας θύμιζε το σημερινό μας χρέος. Εκεί μπροστά στα Προπύλαια. Και πάντα στον νου μου καθώς τον άκουγα ένωθα βαθιά μέσα μου τους στίχους του Ρίτσου: «Εμείς δεν τραγουδάμε για να ξεχωρίσουμε από τον κόσμο/ τραγουδάμε για να σμίξουμε τον κόσμο»

Μια άλλη στιγμή που κατέγραψε η κάμερα της Ντίνας Κάτσαρη είναι στο Resistance Festival, όταν ο Carlos Latuff, καθώς τον ακούει να μιλάει τον σκιτσάρει πάνω σε έναν πίνακα με την κιμωλία του...

Πολλές είναι οι στιγμές, που να μην ξέρεις τι να ξεχωρίσεις. Κι όμως. Αυτός ο κινηματογραφικός αγώνας δεν είχε καμιά στήριξη μέχρι τώρα... Για πρώτη φορά, ένα μέρος του ντοκιμαντέρ παρουσιάστηκε πριν λίγες μέρες στις Βρυξέλλες ως μέρος τιμητικών εκδηλώσεων για τα 100 χρόνια από τη γέννηση του Μανώλη Γλέζου, που πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα «Manolis Glezos» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Με αφορμή αυτό το γεγονός συνομιλήσαμε με την Ντίνα Κάτσαρη.

»Τι κρατάς από την εκδήλωση στις Βρυξέλλες όπου παρουσιάστηκε το ντοκιμαντέρ;

Ήταν μια ιδιαίτερα συγκινησιακή εκδήλωση... Άνθρωποι από όλο το φάσμα της πολιτικής και του πνεύματος τον τίμησαν. Από την εκπροσώπηση της ηγεσίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των κομμάτων φάνηκε ότι το αποτύπωμά του στα έδρανα ήταν πολύ δυνατό. Όχι μόνο ως

φιγούρα που πρωταγωνίστησε σε μια ιστορική φάση, δίνοντας στους Ευρωπαίους ένα ισχυρό μήνυμα αντίστασης στον φασισμό, αλλά και ως πολιτικός που είχε σημαντικές παρεμβάσεις εκπροσωπώντας ανθρώπους κάθε τάξης και φυλής. Παραβρέθηκα και εγώ μαζί με κάποιους από τους συνεργάτες μου, την Ευγενία Κατούφα και τον Νίκο Γκωσέ, στην εκδήλωση προσκεκλημένοι από την Ευρωμάδα της Αριστεράς, στο πλαίσιο της παρουσίασης μέρους του ντοκιμαντέρ που ετοιμάζουμε εδώ και αρκετά χρόνια. Το απόσπασμα που παίχτηκε δημιούργησε μια συγκινησιακή φόρτιση, λόγω των ιδιαίτερων πλάνων τόσο με την εξιστόρηση του κατεβασματος της σβάστικας, όσο και τη στιγμή που ο Μανώλης συγκινείται στο Βερολίνο, στο ρωσικό νεκροταφείο, τραγουδώντας «Τι τα θέλουμε τα όπλα» και η Γερμανίδα ευρωβουλευτής Martina Michels τον αγκάλιασε τρυφερά.

Όταν πλέον τέλειωσε η εκδήλωση δημιουργήσαμε ένα μουσικό δρώμενο έξω από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο Γιάννης και ο Ματθαίος Ζευγολής μαζί με τη Μαρία Αναματερού, άρχισαν να τραγουδούν και να παίζουν Απεραθιώτικους σκοπούς. Ήταν το φινάλε μιας δυνατής, προσωπικής στιγμής αφιερωμένο σε έναν άνθρωπο που δεν συμβιβάστηκε ποτέ. Του άξιζε λοιπόν αυτή η τιμή και φυσικά του αξίζουν πολύ περισσότερες. Μακάρι να επαναληφθούν τέτοιες εκδηλώσεις και μέσα στην Ελλάδα.

»Ποια είναι τα σχέδια για τη συνέχεια;

Το ντοκιμαντέρ που προβλήθηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ήταν μέρος της συνολικής δουλειάς μας και δημιουργήθηκε ειδικά για την εκδήλωση αυτή. Ο προσωρινός τίτλος είναι «Ένας Αιώνας Αντίστασης» και παρουσιάζει με ποιητικό και φιλοσοφικό τρόπο όσα παρακίνησαν και διαμόρφωσαν το μαχητικό πνεύμα του Μανώλη Γλέζου.

Θέλουμε να το ολοκληρώσουμε συμπληρώνοντας το και με άλλες αναφορές από τη ζωή του, γιατί ο Γλέζος δεν σταμάτησε ποτέ να μάχεται για τα ιδανικά του, ακόμα και σε συνθήκες ακραίων διώξεων. Υπήρξε πολιτικός, δημοσιογράφος, επιστήμων –κάτοχος 6 διδακτορικών–, συγγραφέας και ποιητής. Ακόμα και σε εκείνα τα πέτρινα χρόνια με τις σκευωρίες εναντίον του, τις απόπειρες δολοφονίας, τις καταδίκες σε θάνατο, τις φυλακίσεις, τα βασανιστήρια και τις εξορίες δεν αποσύρθηκε ποτέ! Επίσης να μην ξεχνάμε

τον αγώνα του για τις γερμανικές οφειλές. Όλα αυτά δεν τα γνωρίζει ο κόσμος. Οφείλουμε λοιπόν να τα αναδείξουμε και να συνεχίσουμε, για να συμβάλουμε στην εκπλήρωση του οράματός του, το οποίο είχε υποσχεθεί στους συντρόφους του: τη δικαίωση και όπως έλεγε «Και ένα μάρκο να είναι, οφείλουν οι Γερμανοί να το πληρώσουν. Το θέμα δεν είναι οικονομικό, είναι ηθικό και πολιτικό το θέμα!»

Θα θέλαμε λοιπόν να ολοκληρώσουμε αυτό το ντοκιμαντέρ, ίσως και να συνεχίσουμε και με άλλες ταινίες-επεισόδια για τη συνολική παρουσίαση αυτής της εξαιρετικής προσωπικότητας. Βέβαια, οφείλω να αναφέρω ότι και εγώ και οι στενοί συνεργάτες μου Νίκος Γκωσέ και Ευγενία Κατούφα δουλεύουμε εθελοντικά, κινούμενοι αποκλειστικά και μόνο από θαυμασμό, σεβασμό και αγάπη σε αυτόν τον άνθρωπο, χωρίς κάποια χρηματοδότηση (εκτός από ένα μικρό ποσό που διέθεσε η ομάδα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς για το συγκεκριμένο τμήμα που μόλις προβλήθηκε).

»Ενοχλεί ακόμη κάποιους η προσωπικότητα του Μανώλη Γλέζου;

Πάντα αγωνιζόταν για το δίκαιο. Δεν έκανε ούτε την ελάχιστη έκπτωση στις ιδέες του για χάρη της εξουσίας. Ήταν πάντα στους δρόμους με τους αγρότες, με τους εργάτες, με τους φοιτητές, με τους εργαζόμενους, με κάθε αδικημένο από την εκάστοτε κυβέρνηση, ακόμα και με αυτήν που είχε υποστηρίξει. Όταν αισθανόταν ότι κάποιο νομοθέτημα στρεφόταν εναντίον του κόπου, του ιδρώτα και της αξιοπρέπειας

μερίδας του λαού, δεν υπήρχε περίπτωση να μην το καταγγείλει. Γι' αυτό κάποιοι δεν πέρασαν καλά μαζί του. Δεν αρκούσε η αιτιολόγηση ότι η κυβέρνηση ήταν εξαναγκασμένη να ψηφίσει νόμους παρά τη θέλησή της. Για τον Μανώλη απλά δεν έπρεπε να υπάρξουν. Προφανώς η κριτική του δυσκόλεψε πολλούς συντρόφους του, αλλά νομίζω ότι αυτό που υπάρχει τώρα στη συνείδηση όλων, είναι οι παρακαταθήκες του, για πίστη στο δίκαιο και αδιάκοπο ασυμβίβαστο αγώνα μέχρι αυτοθυσίας.

»Τι σου μένει περισσότερο από τη γνωριμία μαζί του;

Μου μένει ένας ευσυνειδής αγωνιστής, ένας ρηξικέλευθος πολιτικός, ένας ακούρατος ερευνητής, ένας αμετανόητος ουτοπιστής. Αυτό που θα θέλαμε να είμαστε όλοι, αλλά τα γρανάζια της καθημερινότητας μας παρασύρουν. Αναβάλλουμε τη δημιουργικότητα, κωφεύουμε στη φωνή της συνείδησης και αφήνουμε τον αγώνα για τους άλλους.

Αξέχαστη θα μου μείνει η φράση του από το Resistance Festival το 2017 «Ο δρόμος της αριστεράς είναι δύσκολος, δεν είναι εύκολος... για μας είναι τα δύσκολα, τα εύκολα είναι για άλλους». Ήταν ένα φωτεινό παράδειγμα, μία σπάνια μορφή, ένας ιστορικός φάρος που θα ακτινοβολεί. Ευτυχώς μας άφησε την εικόνα του, τα έργα του, την αποτύπωση της σκέψης του, τον απόηχο της φωνής του και από εκεί που βρίσκεται δεν θα πάψει να διακηρύττει: Αντισταθείτε!

ΕΚΔΟΣΕΙΣ **Α/συνεχεια**

Παραγγελίες – Πώς θα τα προμηθευτείτε

Τηλέφωνα: 210 3845870, 6956302771

info@asynechia.gr • www.asynechia.gr

Επίσης μπορείτε να τα βρείτε στα κεντρικά βιβλιοπωλεία

**Για τις παραγγελίες σας
υπάρχει έκπτωση 20%**

Οι απ' έκει

Για την Ελληνική
Μειονότητα στην Αλβανία

■ ΤΟΥ Γιώργου
Κυριακού

Η επέτειος του «Οχι» είναι σπουδαία μέρα στη Βόρειο Ήπειρο. Παντού στα εδάφη της έγιναν νικηφόρες μάχες για την απώθηση του ιταλικού στρατού. Η σύνδεση του Έπους του 1940-41 στην Αλβανία με την απελευθέρωση περιοχών της Βορείου Ηπείρου έφερε στην επιφάνεια το βορειοηπειρωτικό ζήτημα. Η επέτειος γιορτάζεται πανηγυρικά στα σχολεία των Δήμων Δρόπολης-Πωγωνίου και Φοινίκης, στα σχολεία «Ομηρος» στη Χιμάρα και στην Κορυτσά, όπως και στα σχολεία της Πνοής Αγάπης, που λειτουργούν υπό την αιγίδα του Αρχιεπισκόπου Αναστασίου. Στους Βουλιαράτες της Δρόπολης

Οι φετινοί γιορτασμοί της 28ης Οκτωβρίου

Ο γιορτασμός της 28ης Οκτωβρίου στο σχολείο «Ομηρος» της Κορυτσάς.

και στη Δειβαδιά της Φοινίκης την παραμονή της επετείου τα ελληνικά μειονοτικά σχολεία γιορτάζουν με απαγγελίες ποιημάτων, θεατρικές παραστάσεις, ομιλίες, μικρές παρελάσεις υπό τις δύο εθνικές σημαίες. Οι εκδηλώσεις ολοκληρώνονται με τον εθνικό ύμνο. Μαζί με αυτά τα σχολεία συμμετέχουν στη γιορτή και τα σχολεία της Πνοής Αγάπης, όπου αυτά λειτουργούν στις δύο αναγνω-

ρισμένες μειονοτικές περιοχές. Ξεχωριστή σημασία έχουν οι γιορτές της επετείου με αντίστοιχο πρόγραμμα για τα δύο σχολεία «Ομηρος», της Χιμάρας και της Κορυτσάς, που βρίσκονται εκτός των αναγνωρισμένων μειονοτικών περιοχών. Η Χιμάρα, που ήταν σταθμός κατά τη διάρκεια του ελληνοϊταλικού πολέμου, και οι μάχες στην κορυφή του Σκουταρά, που ήταν η πρώτη γραμμή άμυνας, τιμώνται στα

σχολεία. Κάθε χρόνο ανήμερα πηγαίνουν στο κτήμα της Ερμιόνης Μπρίγκου, στο οποίο είναι τα μνήματα 6 στρατιωτών και το μνημείο τους, ενώ την παραμονή πραγματοποιείται η γιορτή. Στην Κορυτσά διοργανώνονται εκδηλώσεις, σήμερα, στις 22 Οκτωβρίου. Πραγματοποιείται δοξολογία και τρισάγιο στο μνημείο της Μπομποσίτσας, κατάθεση στεφάνων και ύστερα ο κόσμος και οι επίσημοι θα παρακολουθήσουν τη γιορτή στο σχολείο.

Στα στρατιωτικά νεκροταφεία

Οι τιμές στους πεσόντες, στα δύο στρατιωτικά νεκροταφεία, έχουν μεγάλη σημασία για τις φιλικές σχέσεις των δύο λαών. Αρκεί να υπενθυμίσουμε ότι τα οστά 8.000 περίπου άταφων του Έπους του 1940-41 περισυλλέγονται, ταυτοποιούνται και ενταφιάζονται από τη μικτή επιτροπή, που ξεκίνησε να λειτουργεί πριν μερικά χρόνια κατόπιν διακρατικής συμφωνίας Ελλάδας-Αλβανίας [βλ. *συνέντευξη με τον Γ. Σούρλα, μέλος της μικτής επιτροπής, στο φύλλο*

562]. Στους Βουλιαράτες γίνεται η δοξολογία στο Στρατιωτικό Νεκροταφείο των Πεσόντων με τις επίσημες αντιπροσωπείες από την Ελλάδα και την Αλβανία. Λίγο πιο πέρα, στο νεκροταφείο του Αϊ-Θανάση, είναι και ο τάφος του Κωνσταντίνου Κασιόφα, που περιμένει ένα κεράκι και μια έντιμη απόφαση της αλβανικής δικαιοσύνης... Στην Κλεισούρα, αντίστοιχα, στο άλλο στρατιωτικό Νεκροταφείο, στο δρόμο Αργυροκάστρου-Κορυτσάς, γίνεται μια σεμνή τελετή με αντιπροσωπείες από τις δύο χώρες που τιμούν τους νεκρούς της πιο μεγάλης μάχης κατά την εαρινή επίθεση του Μουσολίνι, το 1941. Στην Κορυτσά, τη γιορτή της 28ης Οκτωβρίου διοργανώνει το ελληνικό προξενείο. Στη Χιμάρα, η τοπική οργάνωση της ΔΕΕΕΜ «Ομόνοια» διοργανώνει εκδηλώσεις για την επέτειο στην περιοχή Βάνοβα, όπου υπάρχει και μνημείο για τους πεσόντες. Λίγο παραπέρα βρίσκεται το σπίτι της Ερμιόνης Μπρίγκου, που είναι πάντα ανοιχτό για τους επισκέπτες [βλ. *πλαίσιο*].

Η «Κυρά της Χιμάρας»

Η Ερμιόνη Μπρίγκου από μικρό παιδάκι φροντίζει τους τάφους 6 Ελλήνων στρατιωτών του 1940-41 στο κτήμα της στη Χιμάρα. Πρόκειται για στρατιώτες που σκοτώθηκαν από ιταλικούς όλμους σε μάχη που συνδυάστηκε με αεροπορικούς βομβαρδισμούς, την άνοιξη του 1941. Η οικογένειά της ακολούθησε τον ελληνικό στρατό κατά την υποχώρηση, μετά την εισβολή των Γερμανών. Όταν επέστρεψαν, βρήκαν το σπίτι κατεστραμμένο και εξορίστηκαν για 4,5 χρόνια. Γύρισαν και, στην απαγορευμένη επέτειο, άναβαν κρυφά κεράκι στα μνήματα που ήταν κάτω από δέντρα του κτήματος. Μετά τη μεταπολίτευση, με πρωτοβουλία της Νεολαίας της «Ομόνοιας», αναγέρθηκε στο κτήμα της μνημείο με τα ονόματά τους. Η κυρία Ερμιόνη έχει τιμηθεί από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, από την Ένωση Πεσόντων του Έπους 1940-41 και από την Προεδρία της Ελληνικής Δημοκρατίας. Ο *Δρόμος* συνομίλησε με την «Κυρά της Χιμάρας»:

Δεν ξεχνιούνται παιδί μου. Ήμουν μικρή, εννιά χρονών, με τη μάνα μου, τον πατέρα μου και τη γιαγιά. Με αυτούς τους στρατιώτες ζήσαμε μαζί. Μαζί τους τραγουδησα, χόρεψα. Ήμασταν σαν μια οικογένεια, 14 άτομα ήταν. Από μικρή νιώθω αγάπη για αυτά τα παλικάρια. Η μάνα μου τους μαγειρεύει, με σήκωνε για να τους πάω φαγητό, κι εγώ καθόμουν μαζί τους κι έτρωγα. Αυτά τα 6 παλικάρια χάθηκαν. Για μένα δεν είναι χαμένοι, είναι αθάνατοι! Είδα από κοντά τον αγώνα τους στον πόλεμο. Να μην τον ξαναδούμε πόλεμο παιδί μου... Όταν σκοτώθηκαν, ήταν στην πρώτη γραμμή. Τους φέραμε, και γέμισε με

αίματα το σπίτι... Το βράδυ, με ένα χλωμό φεγγάρι, έγινε η ταφή. Είμαι 90 χρονών, μα το θυμάμαι. Άλλα παιδιά, που σκοτώθηκαν στο Σκουταρά, τα φάγανε τα αγρίμια. Ήταν μεγάλη μάχη, σκοτώθηκαν και πολλοί Ιταλοί... Πολλοί επισκέπτονται τα μνήματα. Έρχονται από τα Γιάννενα, από την Ξάνθη, από την Κόρινθο, από τη Θεσσαλονίκη, και πολλοί από την Κέρκυρα. Η γιαγιά μου μοιρολογούσε τον Αντρέα* κι έλεγε: «Αντρέα μου, είσαι μοναχός»... Ποιος ξέρει; Μοναχογιός θα ήταν και χάθηκαν οι δικοί του; Δώσανε τα νιάτα τους για μια πατρίδα κι ούτε τους κλάψανε οι μανάδες, οι πατεράδες, τα αδέρφια, οι γυναίκες τους. Για μένα αυτά τα παιδιά είναι αθάνατοι, είναι λιοντάρια...

**Πρόκειται για τον οπλίτη Ανδρέα Προβατά, από τους Άγραφους Κέρκυρας, έναν από τους 6 νεκρούς του 1941 που έχουν ταφεί στο κτήμα της Ερμιόνης Μπρίγκου.*

Μια άλλη, τέταρτη επέτειος...

Από το 2018, η 28η Οκτωβρίου είναι συνδεδεμένη και με τη στυγερή εκτέλεση του Κωνσταντίνου Κασιόφα με κρατική εντολή. Η αλβανική δικαιοσύνη αποφάνθηκε περί αυτοκτονίας, ενώ πρόσφατα αποτέλεσε για μια ακόμα φορά πεδίο πολιτικής αντιπαράθεσης στην Αλβανία. Ο ηγέτης του Δημοκρατικού Κόμματος, Σαλί Μπερίσα, λησμονώντας τις πριν 4 χρόνια δηλώσεις του για τον «εξετρεμιστή», όπως και για την κατάργηση της γιορτής της 28ης Οκτωβρίου, σε περιοδεία του στη Δρόπολη τόνισε: «Ο Έντι Ράμα είναι εχθρός των ελευθεριών τους [*της μειονότητας*]. Αυτό το έκανε με την παραδειγματική εκτέλεση ενός ανθρώπου, που σήμερα θα μπορούσε να είναι ζωντανός στην αγκαλιά της οικογένειάς του».

Το μνημόσυνό του θα πραγματοποιηθεί ανήμερα της εκτέλεσής του, στις 28 Οκτωβρίου. Ο *Δρόμος* συνομίλησε και φέτος με τον κ. Άκη Σακελλαράκη, γαμπρό του Κωνσταντίνου Κασιόφα και εκπρόσωπο της οικογένειας, για την εξέλιξη της υπόθεσης στα δικαστήρια: «Υπάρχει μια ανεξήγητη σιγή για την υπόθεση του Κωνσταντίνου. Άραγε, δέχονται πιέσεις οι πολιτικοί και από ποιους; Δεν γνωρίζω. Απλοί άνθρωποι είναι αυτοί που συμπαραστέκονται εδώ και τέσσερα χρόνια στην οικογένεια... Αλλά δεν μπορώ να καταλάβω τι συμβαίνει. Ακόμα και στην Ελλάδα δεν έχει φτάσει στο ακροατήριο η υπόθεση, ενώ έχουμε καταθέσει μήνυση. Μην ξεχνάμε ότι ο Κωνσταντίνος ήταν και Έλληνας πολίτης. Πρόθεσή μας είναι η προσφυγή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, ειδικά μετά την απόφαση του δικαστηρίου Αργυροκάστρου ότι ο Κωνσταντίνος αυτοκτόνησε».

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΙΔΕΩΝ

Περιπτεράς: **Στέλιος Ελληνιάδης**
defimag@otenet.gr
elliniadis.wordpress.com

Μέρος Δ΄

Ταυρίδα – Κριμαία: Διαχρονική παρουσία

Ο Ηρόδοτος μας άφησε συναρπαστικές πληροφορίες για τους βόρειους υπερπόντιους λαούς και ο Ευρυπίδης με την «*Ιφιγένεια εν Ταύροις*» επιβεβαίωσε την εμβέλεια της ελληνικής εξάπλωσης, αλλά και τη διαφορετικότητα των πολιτισμών έως και το φόβο των εντόπιων για τους ξένους. Γι' αυτό είναι από μόνο του πάρα πολύ εντυπωσιακό το γεγονός ότι, τελικά, οι αρχαίοι μας πρόγονοι τα βρήκαν με τους λαούς της Ταυρίδας, νυν Κριμαίας, που ήταν σκληροί και ικανοί πολεμιστές. Το πιθανότερο είναι ότι, εκτός από την πολεμική τέχνη την οποία επίσης κατείχαν οι αρχαίοι Έλληνες, χρησιμοποίησαν με προφανή αποτελέσματα τον πολιτισμό τους, το εμπόριο και τη διπλωματία, για την καλλιέργεια των σχέσεων μακράς διαρκείας ανάμεσα σε λαούς πολύ αλλιώτικους. Δηλαδή, έκαναν αυτό που σήμερα στη διεθνή ορολογία ορίζεται ως «win-win situation», που σημαίνει σχέσεις που βασίζονται σε αμοιβαίο όφελος. Κάτι που το ακούμε πολύ συχνά από τους ηγέτες της Δύσης, αλλά ποτέ δεν το εφάρμοσαν στην πράξη, εφ' όσον οι πολιτικές τους εξακολουθούν να βασίζονται στη μελανή «παράδοση» της αποικιοκρατίας και της ιμπεριαλιστικής κατάκτησης. Άλλη εξήγηση για την επιτυχή επέκταση των αρχαίων Αθηναίων, Κορινθίων, Ροδίων, Μιλησίων, Μεγαρείων κ.ά. σε περιοχές άγνωστες που χρειάζονταν μήνες πολύ επικίνδυνου ταξιδιού για να φτάσουν, δεν φαίνεται να υπάρχει. Με δύο, τρία ή τέσσερα πλοία και μερικές δεκάδες ένοπλους άντρες είναι λογικά σαθρό να θεωρούμε ότι επιβάλλονταν επί αιώνες δια της βίας στους πολυπληθείς Σκύθες, τους Ταύρους και τους άλλους λαούς που κατοικούσαν γύρω από τη Μαύρη Θάλασσα. Ασφαλώς και δεν θα έλειψαν οι αιματηρές συγκρούσεις, αλλά η παρουσία των Ελλήνων επί πολλές εκατοντάδες χρόνια στην Ταυρίδα-Κριμαία δεν μπορεί παρά να οφείλεται βασικά στη συνύπαρξη των λαών, απαύγασμα της οποίας είναι κι αυτό που ορισμένοι αποκαλούν ελληνο-σκυθικό πολιτισμό, αδιάφευκτος μάρτυρας του οποίου είναι τα απειράριθμα ευρήματα στους χιλιάδες αρχαίους τάφους της χερσονήσου.

Έκτοτε, παρ' όλο που διανύθηκαν κοντά τρεις χιλιάδες χρόνια και οι σχέσεις των λαών πέρασαν από σαράντα κύματα, η ελληνική παρουσία, ανεξάρτητα από το κάθε φορά μέγεθος και ειδικό της βάρος, είναι συνεχής και μάλλον αδιάσπαστη. Γιατί μετά τα χίλια χρόνια της ελληνικής και ρωμαϊκής αρχαιότητας και άλλα τόσα της ρωμαϊκής-βυζαντινής, οι Έλληνες εξακολούθησαν να είναι παρόντες στην Ταυρική Χερσόνησο, που έγινε Κριμαία κατά τη διάρκεια της μακρόχρονης κυριαρχίας των Τατάρων και των Οθωμανών, αλλά ξαναέγινε Ταυρίδα από τους Ρώσους που τους διαδέχτηκαν σχηματίζοντας από τον 18ο αιώνα τη Νέα Ρωσία.

Πρώτοι

Είναι φανερό ότι οι Έλληνες έχουν κατά πολύ προηγηθεί ως έποικοι όλων των άλλων λαών, εθνών και φυλών που στους αιώνες που ακολούθησαν τον ελληνικό εποικισμό κατάκτησαν ή απλά κατοίκησαν τη Νέα Ρωσία, στην περιοχή από το Δούναβη ως την ανατολική πλευρά της Αζοφικής Θάλασσας, της Κριμαίας συμπεριλαμβανομένης. Εξ αυτού του αναμφισβήτητου γεγονότος, οι Ρώσοι ιστορικοί, όπως και οι εθνογράφοι και λαογράφοι της Κριμαίας, ποτέ δεν παραλείπουν να αναφερθούν στους Έλληνες, ακόμα και για τις περιόδους που η αριθμητική τους παρουσία είναι ισχνή. Κι αυτό έχει να κάνει με το ότι είναι τόσο ισχυρό το ιστορικό αποτύπωμα του Ελληνισμού που επιβιώνει με πολλούς τρόπους και επηρεάζει το πνευματικό και εν γένει πολιτιστικό κλίμα της χερσονήσου ανεξάρτητα από τη φυσική παρουσία και συνδρομή των Ελλήνων στα εκάστοτε τεκταινόμενα. Κι αυτό δεν οφείλεται μόνο στα πλουσιότατα αρχαιολογικά και μεσαιωνικά ευρήματα που δεν επιτρέπουν σε κανέναν να αμφιβάλλει. Με Σκύθες, Ρωμαίους, Βυζαντινούς, Γότθους, Μογγόλους, Ιταλούς, Τάταρους, Οθωμανούς, Ρώσους, Ουκρανούς, Εβραίους, Αρμένιους κ.ά., ο Ελληνισμός συνυπάρχει με όλες τις φυλές και σαν νήμα διαπερνάει όλες τις εποχές. Και συνεχίζει στη νεότερη, ξεκινώντας από τη φάση που εντείνεται η αντιπαράθεση μεταξύ Ρώσων και Τατάρων - Οθωμανών για την

κυριαρχία στη βόρεια πλευρά της Μαύρης Θάλασσας. Και πάλι οι Έλληνες έχουν καθοριστική συμμετοχή, κυρίως ποιοτική, όπως αποδεικνύουν οι σημαντικοί ρόλοι που αναλαμβάνουν εξ ιδίων ή τους ανατίθενται στην εδραίωση, ανάπτυξη και υπεράσπιση της Νέας Ρωσίας.

Ακόμα κι όταν οι παλαιότεροι Έλληνες της Κριμαίας μεταφέρονται στη Μαριούπολη για να αναμορφώσουν τη στέπα, άλλοι Έλληνες προσέρχονται στη νότια Ρωσία για να συμπράξουν στη δημιουργία και εξέλιξη των σημαντικότερων νέων πόλεων-λιμανιών, Οδησσού, Ροστόφ, Ταγκανρόγκ, Σεβαστούπολης κ.λπ.. Από την Κριμαία ειδικά, οι Έλληνες μάλλον δεν έχουν ποτέ απουσιάσει από τον 7ο αιώνα π.Χ. που πρωτοεμφανίστηκαν μέχρι σήμερα. Ακόμα κι όταν για κάποιο λόγο, σε κάποια συγκυρία, μετακινούνται μαζικά και μειώνονται αισθητά, νέα κύματα τους αναπληρώνουν. Το 1778-79, που μεταφέρονται οι γηγενείς Έλληνες στη βόρεια πλευρά της Αζοφικής Θάλασσας, έχουν ήδη αρχίσει να καταφτάνουν στη Νέα Ρωσία άλλοι Έλληνες από την Κωνσταντινούπολη, την Πελοπόννησο, τα Βαλκάνια, το Αιγαίο και το Ιόνιο Πέλαγος, δημιουργώντας νέες κοινότητες και συμμετέχοντας ενεργά στον εκσυγχρονισμό και εκχριστιανισμό της Ταυρικής Χερσονήσου - Κριμαίας.

Με ελληνική στάμπα

Η κατάκτηση και εν τέλει η προσάρτηση της Κριμαίας στη Ρωσία δεν ήταν μια εύκολη υπόθεση όχι μόνο λόγω της σθεναρής αντίστασης των στρατιωτικών δυνάμεων των Τατάρων και των Οθωμανών, αλλά και της σύνθεσης του πληθυσμού της. Από τον καιρό που εκδιώχθηκαν οι Βενετοί και οι Γενοβέζοι, ολόκληρη η χερσόνησος, που έχει έκταση περίπου όση και η Πελοπόννησος, με την οποία γεωφυσικά μοιάζουν σαν δίδυμες αδελφές που τις χωρίζουν δύο μεγάλες θάλασσες, ήταν κατοικημένη κυρίως από τους Τάταρους και άλλα φύλα τουρανικά. Όταν διαλύθηκε η Χρυσή Ορδή που είχε φτάσει μέχρι την Ευρώπη και σκέλη της είχαν καταλάβει την Κριμαία στη δεκαετία του 1230, στο Χανάτο των Τατάρων της Κρι-

Τάφος ναυάρχου Μιχαήλ Ν. Κουμάνη
Σεβαστούπολης (φωτό Στέλιος Ελληνιάδης)

Από μεγάλη οικογένεια ανώτατων αξιωματούχων, ο Μιχαήλ Κουμάνης του Νικολάου (1831-1889) ήταν υποναύαρχος του στόλου της Ρώσικης Αυτοκρατορίας και δήμαρχος και λιμενάρχης της Σεβαστούπολης μέχρι το θάνατό του. (φωτό Στ. Ελληνιάδης)

μαίας, που διαχωρίστηκε από την Ορδή και εδραιώθηκε ως βασίλειο το 1443 περιλαμβάνοντας ένα πολύ μεγάλο τμήμα από τη Βεσσαραβία μέχρι το Κουμπάν, παρέμεινε ένας σημαντικός ελληνικός πληθυσμός που δέχτηκε επιρροές από τον ασιατικό πολιτισμό αλλά δεν έχασε την ταυτότητά του. Μετά από πολλές απόπειρες, ατυχείς ή εν μέρει επιτυχείς, επειδή τα τουρανικά φύλα κατείχαν για μεγάλη χρονική περίοδο όλο το βόρειο τμήμα της Μαύρης Θάλασσας, η Ρώσικη Αυτοκρατορία το 1783, επί Αικατερίνης Β΄, επιβλήθηκε και κατάργησε την τελευταία διοίκηση των Τατάρων υπό τον Χάνο Σαχίν Γκιράι και το 1784 ενέταξε την Περιφέρεια της Ταυρίδας, όπως μετονομάστηκε η Κριμαία, στο Κυβερνείο της Νέας Ρωσίας με κυβερνήτη τον πρίγκιπα Ορλόφ. Είχαν περάσει ακριβώς 800 χρόνια από το βάπτισμα του Βλαδίμηρου του Μεγάλου στη Χερσόνησο και το γάμο του με την βυζαντινή πριγκίπισσα Άννα που οριοθετούν τον εκχριστιανισμό των Ρώσων. Με απεριόριστο θαυμασμό για τον ελληνικό πολιτισμό, η Αικατερίνη Β΄ έδωσε ελληνικά ονόματα στις νέες πόλεις που ιδρύθηκαν και αντικατέστησε τα ονόματα τατάρικων πόλεων επίσης με

ελληνικά, με αποτέλεσμα οι πιο σημαντικές πόλεις της Νέας Ρωσίας να παραπέμπουν στην ελληνική αρχαιότητα και το Βυζάντιο που οι Ρώσοι θεωρούσαν ελληνική αυτοκρατορία: Οδησσός, Μελιτόπολη, Χερσώνα, Αλεξανδρία, Μαριούπολη, Θεοδοσία, Ευπατορία, Συμφερόπολη, Σεβαστούπολη κ.ά. Κι αυτές οι ονομασίες ισχύουν μέχρι σήμερα!

Πολύτιμη συνδρομή

Από τα πρώτα μου ταξίδια στην Κριμαία, προσπάθησα να μάθω τουλάχιστον αυτά που ήταν αναγκαία για να καταλάβω το ρόλο και τη συμμετοχή των Ελλήνων στη χερσόνησο. Ήξερα τα βασικά που ήταν πολύ περισσότερα από τα ελάχιστα που μαθαίνει κανείς στο σχολείο και από τον τρέχοντα ιστορικό λόγο, αλλά δεν έπαιναν να είναι εξαιρετικά περιορισμένα σε σχέση με την πλούσια και από κάθε άποψη ενδιαφέρουσα ιστορία της Ταυρίδας και των Ελλήνων που την κατοίκησαν διαχρονικά. Σ' αυτή την εξερεύνηση ήμουν πολύ τυχερός γιατί οι άνθρωποι που προθυμοποιήθηκαν να με κατατοπίσουν ήταν αυθεντίες. Από τη μία πλευρά αυτοί που ήταν συστηματικοί ερευνητές με επιστημονική εμβρίθεια και μέθοδο και από την άλλη αυτοί

«Ας ανθίσουν εκατό λουλούδια»

των Ελλήνων

που ήταν κατ' εξοχήν γηγενείς και προσέγγιζαν την ιστορία έχοντας και προσωπικά, ατομικά, οικογενειακά και ευρύτερα συλλογικά, βιώματα. Η δυνατότητα να μαθαίνω βλέποντας και αγγίζοντας τα εμφανή κατάλοιπα της ιστορίας ήταν ένα προνόμιο ανεκτίμητο. Άνθρωποι γειωμένοι στην Ταυρίδα όπως οι Αρατζιώνη, Νεφερίδης, Λαζαρίδης, Μοσχούρης, Ζέκοβα, Μαρινάκης-Μπάμπις κ.ά. μου έδειξαν σπάνια πράγματα, μου έδωσαν υλικά, έγγραφα, βιβλία, φωτογραφίες κ.λπ., αφηγήθηκαν ιστορίες, με οδήγησαν και με ξενάγησαν σε μνημεία, μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, ναούς και νεκροταφεία και μου γνώρισαν κι άλλους ανθρώπους με γνώση που έχουν μελετήσει πτυχές αυτής της ιστορίας που ξεκινάει σε βάθος πολλών αιώνων και φτάνει στο σήμερα. Γιατί πέρα από την αξιοθαύμαστη αρχαιοελληνική παρουσία στην Ταυρική Χερσόνησο, ιδιαίτερα συναρπαστική αναδείχτηκε η ιστορία των μεταγενέστερων Ελλήνων, μέχρι τις μέρες μας.

Ελλήνων φάσεις

Είχα πρωτοδιαβάσει στη Μεγάλη Σοβιετική Εγκυκλοπαίδεια για τους Έλληνες που ζούσαν στην Κριμαία μαζί με Σλάβους, Αλανούς, Αρμένιους κ.ά. την εποχή που την κατέλαβαν οι Ταταρομογγόλοι που έφτασαν στη Μαύρη Θάλασσα και την Αζοφική από τα απώτερα βόρεια της Ασίας, αλλά δεν φανταζόμουν ότι θα έρθει μια εποχή που θα σκαρφάωνα σε ορεινές περιοχές που υπάρχουν διάσπαρτοι τάφοι κοντά σε παλιούς ελληνικούς οικισμούς με χαρακτηριστικές συμβολικές αναπαραστάσεις των Ελλήνων του 13ου αιώνα ή ότι θα καθάριζα ταφικές επιγραφές για να διαβάσω και να φωτογραφίσω χαραγμένα ελληνικά ονόματα και χρονολογίες, μισοχωμένες σε εγκαταλειμμένα νεκροταφεία του 19ου αιώνα που έχουν καλυφτεί από πυκνή βλάστηση.

Ειδικά από την εποχή που οι Ρώσοι κατεβαίνουν στη Μεσόγειο και στη συνέχεια καταλαμβάνουν τη βόρεια πλευρά της Μαύρης Θάλασσας και όλη την περιοχή γύρω από την Αζοφική εκδιώκοντας τους Οθωμανούς και υποτάσσοντας τους Τάταρους, χιλιάδες Έλληνες

εγκαθίστανται και αναπτύσσουν έντονη δραστηριότητα στη Νέα Ρωσία. Ο Ελληνισμός ισχυροποιείται ξανά και αναλαμβάνει πολύ σημαντικούς ρόλους σε όλη τη νέα ρώσικη επικράτεια. Αφενός ιδρύει πόλεις και χωριά ή συμμετέχει στην ίδρυσή τους και αποκτάει σημαίνοντα ρόλο στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική τους ανάπτυξη με την ενθάρρυνση και υπόθαλψη της Ρώσικης Αυτοκρατορίας και αφετέρου συνεισφέρει με πολλούς τρόπους στην άμυνα τους απέναντι σε κάθε επιδρομέα είτε προέρχεται από την Ανατολή είτε από τη Δύση.

Η περίπτωση του Λάμπρου Κατσώνη μπορεί να είναι από τις πιο γνωστές, αλλά δεν είναι η μοναδική. Πέρα από ορισμένους απογόνους του που εντάχθηκαν στο ρώσικο στρατό, τον αυτοκρατορικό στόλο και τη διοίκηση, είναι αξιομνημόνευτες οι ελληνικές στρατιωτικές μονάδες που σχηματίστηκαν στην Κριμαία, το Ταγκανρόγκ και την Οδησό και εντυπωσιακός ο αριθμός των αξιωματικών ελληνικής καταγωγής που διακρίθηκαν για τα ανδραγαθήματά τους και έφτασαν στις ανώτατες βαθμίδες της ιεραρχίας.

Έλληνες αξιωματικοί

Ξεκινώντας από τον 16ο αιώνα με τη δημιουργία παραμεθόριων οχυρωματικών γραμμών στο νότο, οι Ρώσοι προσπαθούσαν να εμποδίσουν τις ληστρικές επιδρομές των Τατάρων της Κριμαίας στα εδάφη τους που αποσκοπούσαν στις μαζικές αιχμαλωσίες και το δουλεμπόριο. Σύμφωνα με τη

ΕΚΗΜΙΘΗ Ο ΔΟΥΛΟΣ... ΔΕΚΕΜΒΡΙ 1889 (Κριμαία, φωτο Στ. Ελληνιάδης)

Το ανάκτορο του Χάνου της Κριμαίας στο Μπαχτσεσαράι. (φωτό Στ. Ελληνιάδης)

Μεγάλη Σοβιετική Εγκυκλοπαίδεια «μόνο κατά το πρώτο μισό του 17ου αιώνα μεταφέρθηκαν στην Κριμαία με τη βία περίπου 200.000 αιχμάλωτοι!». Από το 1687 οι Ρώσοι πέρασαν από την άμυνα στην επίθεση για να περιορίσουν τη δράση των Τατάρων, αλλά δυσκολεύτηκαν να καταλάβουν την Κριμαία. Σε όλο το νότο της αχανούς στέπας που ήταν αραιοκατοικημένη, υπήρχαν ισχυρά ταταρο-οθωμανικά φρούρια σε νευραλγικές τοποθεσίες. Μόνο με τη συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζί το 1774 οι Ρώσοι επέβαλαν τους όρους τους στον Σουλτάνο και τελικά προσάρτησαν όλη την Κριμαία το 1783 και ίδρυσαν τις μεγάλες ρώσικες πόλεις της Νέας Ρωσίας τόσο στη

χερσόνησο όσο και κατά μήκος του ρωσικού πλέον νότου. Αλλά ακόμα και μετά απ' αυτό, οι απειλές από τους Οθωμανούς και τους ευκαιριακούς τους συμμάχους όχι μόνο δεν έλειψαν, αλλά κορυφώθηκαν με την εισβολή των Άγγλων, Γάλλων και Οθωμανών, με τη συνδρομή της Σαρδηνίας και της Αυστρίας, στην Κριμαία και σε άλλες περιοχές της Ρώσικης Αυτοκρατορίας, στον πόλεμο που έμεινε στην ιστορία ως «Κριμαϊκός» ή «Ανατολικός» (1853-1856).

Ελληνικά τάγματα

Ο ηρωισμός των υπερασπιστών της Σεβαστούπολης το 1854-55 επί 349 μέρες μόνο με τον ηρωισμό των υπερασπιστών του Λένινγκραντ και του Στάλινγκραντ μπορεί να συγκριθεί. Τρεις υπεράνθρωπες άμυνες απέναντι στις ασύλληπτης βαρβαρότητας επιδρομές των ευρωπαϊκών δυνάμεων. Και σ' αυτό τον πόλεμο, οι Έλληνες έπαιξαν σημαντικό ρόλο. 235 νεκροί Έλληνες εθελοντές περιλαμβάνονται στους πίνακες που συνέταξε ο ταγματάρχης Αριστείδης Χρυσοβέργης για την «Ιστορία της ελληνικής λεγεώνας» (Οδησός 1888) που ξεκίνησε από την Οδησό και πολέμησε μαζί με το «Ελληνικό Τάγμα» της Μπαλακλάβα στο πλευρό των Ρώσων εναντίον των ξένων εισβολέων. Στο στρατιωτικό νεκροταφείο της Σεβαστούπολης και σε άλλα νεκροταφεία, φωτογράφισα επιβλητικούς τάφους που με

την αρχιτεκτονική και γλυπτική διαρρύθμισή τους αποκαλύπτουν πανηγυρικά όχι μόνο την καταγωγή των ενταφιασμένων Ελλήνων αξιωματικών, αλλά και το κύρος τους.

Ο συγγραφέας Φώτης Ι. Μουρατίδης, βετεράνος της Ναυτικής Αεροπορίας της ΕΣΣΔ, στο βιβλίο του «Έλληνες ναύαρχοι και στρατηγού του ρώσικου Πολεμικού Ναυτικού» (εκδ. Ασίνη, 2017) παρουσιάζει τις βιογραφίες 98 Ελλήνων ανώτατων αξιωματικών, εκ των οποίων οι 83 ήταν ναύαρχοι και στρατηγού του στόλου της Ρώσικης Αυτοκρατορίας, οι περισσότεροι γεννημένοι στη Νέα Ρωσία, μερικοί και από την Κέα, την Κρήτη, την Τρίπολη κ.λπ., στη διάρκεια του 18ου και 19ου αιώνα!

Η συμμετοχή των Ελλήνων στους ρωσικούς πολέμους, αμυντικούς και επεκτατικούς, που περιλαμβάνουν και την αντίσταση στις υπό τον Ναπολέοντα ευρωπαϊκές δυνάμεις το 1812 που έφτασαν μέχρι τη Μόσχα για να υποστούν καθολική πανωλεθρία στη συνέχεια, συνετέλεσε πάρα πολύ στη διαμόρφωση του κατάλληλου υπεδάφους που γέννησε τη Φιλική Εταιρεία και κάθε άλλη επαναστατική τάση στην περιφέρεια ή μέσα στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Δικαιωματικά, λοιπόν, οι Έλληνες θεωρούν τη νότια Ρωσία και την Κριμαία ως τη δική τους Ελλάδα!

Στέλιος Ελληνιάδης

«Δεν μειώνουμε τον ΦΠΑ στα μακαρόνια γιατί οι πλούσιοι τρώνε περισσότερα». Τάδε έφη Κυρανάκης, Βουλευτής Ν.Δ.

Σκίτσο του Δημήτρη Γεωργοπάλη

αραδιαστά

Το ακαταδίδωκτο (και) στην εκπαίδευση

Προχθές το συλλαλητήριο φοιτητών και εκπαιδευτικών στην Αθήνα χτυπήθηκε απρόκλητα, με το που οι διαδηλωτές επιχείρησαν να κατεβάσουν το πόδι τους στο οδόστρωμα της Πανεπιστημίου. Πλέον έχει καταστεί κυβερνητικό έθιμο να χτυπιούνται οι κινητοποιήσεις έτσι, με το καλημέρα, χωρίς καν αφορμή. Και τα ΜΑΤ ανταποκρίνονται άριστα στον «προληπτικό» ρόλο τους, χτυπώντας με γκλομπ και ψεκάζοντας με χημικά. Όλα αυτά θεωρούνται, δε, φυσιολογικά: κανείς πολιτικός ή δικαστικός «λειτούργος» δεν απορεί, δεν εξανίσταται, δεν ελέγχει το πώς και το γιατί. Αντίθετα, αντιδρούν ακαριαία όταν κηρυχθεί κάποια απεργία – λόγου χάρη την περασμένη εβδομάδα το Εφετείο Αθηνών ξεπέρασε σε χρόνο μηδέν φόρτους εργασίας και γραφειοκρατικές αγκυλώσεις προκειμένου να κηρύξει παράνομη και καταχρηστική την απεργία που είχαν κηρύξει οι εκπαιδευτικές ομοσπονδίες ΟΛΜΕ, ΔΟΕ και ΟΙΕΛΕ.

Στο μεταξύ οι πρυτανικές αρχές του ΑΠΘ και το Υπουργείο Παιδείας

θεωρούν ότι δεν φέρουν καμία ευθύνη για το γεγονός ότι δευτεροετής φοιτητής της Νομικής Θεσσαλονίκης έπεσε από τον 3ο όροφο και τραυματίστηκε σοβαρά επειδή καθόταν σε περβάζι παραθύρου για να παρακολουθήσει το μάθημά του, αφού στο συνωστισμένο αμφιθέατρο δεν έπεφτε καρφίτσα... Ο μεν πρύτανης κ. Παπαϊωάννου δήλωσε ούτε λίγο ούτε πολύ ότι... αυτά συνέβαιναν και παλιά, ο δε υφυπουργός κ. Συρίγος διαπίστωσε ότι η έλλειψη αισθουσών είναι χρόνιο πρόβλημα! Λες και είναι δηλαδή και οι δύο τηλεσχολιαστές, κι όχι οι πλέον αρμόδιοι για να επιλύσουν το πρόβλημα. Η δε κυρία Κεραμέως, κατά τα άλλα λαλίστατη, δεν έκρινε σκόπιμο να πει έστω ένα τυπικό «περαστικά» στον τραυματισμένο φοιτητή.

Πάντως οι δηλώσεις των κκ. Παπαϊωάννου και Συρίγου δείχνουν ότι γνωρίζουν καλά το πρόβλημα, κι ότι δεν έκαναν τίποτα για να το λύσουν. Σε μια άλλη χώρα θα ήταν ίσως πιο προσεκτικοί στο τι δηλώνουν. Εδώ όμως λένε ότι τους κατέβει, και λογαριασμό δεν δίνουν, αφού

κι αυτοί –όπως όλο το ανφάν γκατέ της αποικίας μας– απολαμβάνουν του ακαταδίδωκτου για οτιδήποτε κάνουν και δεν κάνουν...

Προφανώς η ευθύνη τους περιορίζεται στο να παίρνουν τον μισθό τους, να δικαιολογούν τα αδικαιολόγητα και να μεθοδεύουν ακόμη χειρότερες καταστάσεις. Οπότε θα ήταν πολυτέλεια να επισημάνουμε τη μη-ευθύνη τους και για «μικρότερα» προβλήματα, όπως π.χ. το γεγονός ότι τα συγγράμματα των ξενόγλωσσων Τμημάτων των Φιλοσοφικών Σχολών δεν διανέμονται επειδή... είναι ακριβά.

Τι τους μάρανε όλους αυτούς, και μαζί μ' αυτούς και τα ΜΜΕ-παπαγαλάκια; Μα, το αν μπήκε επιτέλους στα πανεπιστήμια η «πανεπιστημιακή» αστυνομία. Βέβαια η αντιπολίτευση διαμαρτύρεται εντόνως. Και την ίδια στιγμή εκλεκτοί εκπρόσωποί της παίρνουν μέρος π.χ. στις «ηλεκτρονικές εκλογές» της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, τις οποίες πριν δύο χρόνια κατήγγελλε. Έχουν, φαίνεται, κι αυτοί το... ακαταδίδωκτο.

Ε.Φ

■ εν τέλει

Η τεχνητή νοημοσύνη και η εργασία

■ ΤΟΥ Βύρωνα Λάμπρου

Απαρατήρητη και κυρίως ασχολίαστη πέρασε η είδηση για τον διορισμό της κυρίας Tang Yu ως CEO στην κινέζικη εταιρεία Fujian NetDragon Websoft Co. Η εν λόγω κυρία είναι εικονικό «προϊόν» της Τεχνητής Νοημοσύνης.

Η τοποθέτηση ενός ρομπότ (δεν γνωρίζω αν αυτός ο όρος είναι δόκιμος στη συγκεκριμένη περίπτωση) θα βάλει τις βάσεις για «ένα ανοιχτό, διαδραστικό και εξαιρετικά διαφανές μοντέλο διαχείρισης καθώς σταδιακά μετασχηματιζόμαστε σε μια εργασιακή κοινότητα βασισμένη στο Metaverse, κάτι που θα μας επιτρέψει να προσελκύσουμε μια πολύ ευρύτερη βάση ταλέντων παγκοσμίως και μας έφερε σε θέση να πετύχουμε μεγαλύτερους στόχους», όπως δήλωσε ο Δρ. Dejian Liu, πρόεδρος της εταιρείας.

Μια νέα εργασιακή κοινότητα. Αυτός είναι ο στόχος.

Γιατί ένα ρομπότ (που θα βελτιώνεται διαρκώς με νέους αλγόριθμους) δεν κάνει λάθη. Θα κρίνει και θα επιλέγει τους καλύτερους εργαζόμενους με κριτήρια που δεν θα επιδέχονται ενστάσεις και αμφισβητήσεις. Δεν αναγνωρίζει ανθρώπινες ανάγκες, ανθρώπινα λάθη, διακοπές στην εργασία για να πάρει κάποιος λίγες στιγμές ανάσας, πτώσεις στην απόδοση. Γιατί ένα ρομπότ λειτουργεί σε 24ωρη βάση. Μπορεί να παρακολουθεί και να καταγράφει όλες τις κινήσεις όλων των εργαζομένων κάθε στιγμή. Μιας και πρόκειται για εταιρεία παραγωγής games που δουλεύουν μέσω υπολογιστών, αναγνωρίζει την πρόοδο όλων σε πραγματικό χρόνο, όπως προφανώς θα γνωρίζει και το επίπεδο δουλειάς του κάθε υπαλλήλου. Γιατί ένα ρομπότ είναι ο πιο άμεμπτος αξιολογητής. Η αξιολόγηση αποκτά αντικειμενικότητα. Δεν θα μας κρίνει πλέον ένας κομματικά ή ρουσφετολογικά εγκάθετος αλλά η «ίδια η επιστήμη». Οι 6.000 υπάλληλοί της θα επιλέγονται και θα αμείβονται με βάση τις νόρμες που θα θέτουν κάθε φορά οι αλγόριθμοι. Προφανώς η κυρία Tang Yu δεν θα αξιολογεί τους μετόχους της εταιρείας. Αυτοί είναι στο απυρόβλητο. Δεν κινδυνεύει με απόλυση η ίδια, αν τα κέρδη δεν είναι τα ζητούμενα. Το deep learning (αυτοβελτίωση) και το machine learning (αποφασίζει η μηχανή χωρίς την ανθρώπινη βοήθεια) την προστατεύουν. Παρότι πρωτόβγαλτη κατέχει υψηλή θέση. Να ένα άλλο στοιχείο της νεοφιλελεύθερης αντίληψης. Ο ικανός, ο άξιος δεν αντιμετωπίζουν ιεραρχικά εμπόδια και δυσκαμψίες μιας παρελθούσας εποχής. Όπως ακριβώς το μεταπτυχιακό και το διδακτορικό ανοίγουν πόρτες εις βάρος της εμπειρίας.

Βρισκόμαστε ένα βήμα πιο κοντά προς τον πλήρη έλεγχο της πνευματικής εργασίας. Μετά τη διάσπαση της χειρωνακτικής εργασίας σε απλές κινήσεις, επιχειρείται το ίδιο σε εκείνο το δυναμικό που συνέβαλε τα μέγιστα για την κυριαρχία της επιστήμης πάνω στην πρώτη. Κλάδοι, όπως αυτός της εκπαίδευσης (κατά τη διάρκεια της πανδημίας το ρομπότ Άλφα έκανε την τηλεκπαίδευση στο ΠΑΜΑΚ), της ιατρικής, της δικηγορίας βρίσκονται στο επίκεντρο. Μαζί τους και εκατομμύρια θέσεις χειρωνακτικής εργασίας.

Η Μεγάλη Επανεκκίνηση που επιχειρείται από όλες τις άρχουσες τάξεις σε πλανητικό επίπεδο, είναι ένα σχέδιο με τρομακτικές συνέπειες για το 99% του παγκόσμιου πληθυσμού. Το κύριο πρόβλημά τους είναι η διαχείριση και η αντιμετώπιση των αντιδράσεων. Εντάξει, ο καπιταλισμός είναι καπιταλισμός. Αλλά δεν αρκεί αυτό, γιατί αλλάζει, διαμορφώνει συνειδήσεις σε όλα τα επίπεδα, υπάγει την επιστήμη υπό την κυριαρχία του, ελέγχει και χρησιμοποιεί τις κρίσεις για μια νέα έφοδο στο μετά(verse). Έχουν προσχεδιάσει το μέλλον κατά τα μέτρα τους. Το πρόβλημα είναι κατά πόσο γίνεται αντιληπτό από τους εργαζόμενους και τους λαούς και ποια θα μπορούσε να είναι μια διαφορετική προοπτική.